

Frokostordninger
er mest for
hovedstadens børn

tema side 13-24

Kritik af
bredbåndsplan fra
dem, der skulle
hjælpes

telehuller side 4

**"Jeg kunne godt
bruge lidt rundsav på
de der albuer"**
Anette Mortensen, Stevns

ny borgmester side 26

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORSdag 12. APRIL 2018 / NR. 4 · 61. ÅRGANG

**"Jeg ville
ønske, at jeg
tidligere
havde mistet
tilliden til
forvaltnings-
chefen."**

Kristian Würtz (S), rådmand, om
uberettigede fyringer og "et uhørt
ledelsessvigt"

skandalesag side 10

FOTO: MIKKEL BERG PEDERSEN / RITZAU SCANPIX

KL vil beholde rolle i erhvervsfremme

Kommunerne skal derfor fortsat kunne tilbyde 1:1-vejledning, og den kommunale erhvervsservice skal ikke begrænses ved lov. Sådan siger KL's formand Jacob Bundsgaard i en kommentar til anbefalinger fra regeringens Forenklingsudvalg.

Udvalget anbefaler blandt andet, at man opretter en ny Danmarks Erhvervsfremmestyrelse, som får ansvar for at lave en fælles erhvervsfremmestrategi for hele landet og udmønte EU's strukturfondsmidler med videre. Herudover skal der oprettes fem Erhvervshuse, hvor al den personlige 1:1-vejledning samles.

- Udvalgets forslag om ved lov at afskære kommunerne fra at yde vejledning til virksomheder dur ikke. Det er hjerteblod for kommunerne at kunne blive ved med at lave 1:1-vejledning. Den kommunale indsats er en frivillig indsats, som kommunerne selv finansierer, da erhvervslivet efterspørger gode lokale rammevilkår. Og det virker, siger KL-formanden.

ka

Mathias Svane Kraft
@mskraft88

Jeg er vild med Næstved Kommunes aprilsnar. Man kan jo ligeså så godt tilpasse bynavnet til dialekten.

Regeringen vil give lokalaviser mere støtte

Regeringen vil øge støtten til de regionale og lokale medier, og det skal ske på bekostning af de landsdækkende medier, står der i det nye medieudspil. Regeringen vil derfor sænke det maksimale tilskudsbeløb, hvert enkelt medie kan modtage i mediestøtte, for at få råd til at øge støtten til de mindre aviser.

- Det, der er vigtigt at signalere med udspillet, er, at vi ønsker at forskyde vægtningen fra de landsdækkende medier til de regionale medier, siger kulturminister Mette Bock (LA).

Støttepartiet Dansk Folkeparti er enig i, at der er brug for mere støtte til de lokale aviser. De er presset af, at annoncemarkedet er rykket over på internettet, mener partiformand Kristian Thulesen Dahl.

- For demokratiets skyld er det vigtigt, at lokaljournalistikken er stærkt til stede i alle kommuner i landet, skriver Thulesen Dahl i en kommentar.

/ritzau/

landsbyer

Hvis affolkningstruede landsbyer skal tiltrække indbyggere, skal kommunerne lave udviklingsplaner for hvert område. Sådan lyder en konklusion fra Udvalg for levedygtige landsbyer, som desuden foreslår, at tomme huse skal rives ned.

Foto: Carsten Ingemann / Ritzau Scanpix

Løkke vil lave velfærdspulje i tilfælde af konflikt

Hvis der kommer konflikt, vil statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) putte statens sparede lønkroner i en pulje, der er øremærket til velfærd, siger han til DR.

- Der vil selvfølgelig være noget af lønnen, som man ikke kan slippe af med igen umiddelbart; de midler vil vi samle op i en velfærdspulje, og så vil vi diskutere, hvad de kan bruges til. Det vil jo være engangspenge, siger han.

Dermed afviser Lars Løkke Rasmussen, at regeringen skulle spekulere i, at overenskomstforhandlingerne ender i en konflikt. Ifølge statsministeren er der tale om en besparelse på cirka 250 millioner kroner om dagen.

”Det skaber et geografisk pilskævt Danmark, hvor skattepenge fra de produktive dele af Danmark reelt finansierer højere service og lavere skatter i hovedstadsområdet.”

Hans Østergaard (V), borgmester i Ringkøbing-Skjern, om et angiveligt ændringsforslag fra regeringen til udspil om ny udlnigningsordning

29 MIA KR.

Det er værdien af betalt frokostpause på offentlige arbejdspladser, viser en analyse fra tænketanken Kraka. 13,5 mia. kr. i kommunerne - 4 mia. kr. i regionerne og omkring 6,5 mia. kr. i staten

Ældre ikke mere utrygge ved offentlig IT end unge

E-boks, borger.dk, rejsekort og TastSelv på SKAT's hjemmeside. Danmark er et af de OECD-lande, som i størst omfang bruger digitale værktøjer til kommunikation mellem borgerne og det offentlige.

Og det giver faktisk ikke mere bøvl for ældre borgere end for unge, viser en ny undersøgelse, Userneeds har foretaget for IDA blandt 2.000 danskere.

Tre ud af fire har haft kontakt med det offentlige indenfor det seneste år, viser undersøgelsen. Men kun 40 procent af respondenterne er trygge ved kommunikationen med det offentlige, mens 20 procent føler sig decideret utrygge. Og det gælder altså både unge og ældre.

Især ledige, ufaglærte og selvstændige har sværere ved at finde rundt på de offentlige hjemmesider.

Her er den typiske kommunalpolitiker anno 2018

Vælgerne er glade for højt-uddannede familiemennesker med job i det offentlige, viser en analyse af kommunalvalget fra Danmarks Statistik.

o valg i tal

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

38 procent er nyvalgte, og 67 procent er mænd.

Det er for længst slået fast om de 2.432 mennesker, som i november blev valgt til de danske kommunalbestyrelser. Men hvem er de derudover? Det har Danmarks Statistik kigget nærmere på.

Et af de måske overraskende resultater er, at kommunalpolitikerne i høj grad er familiemennesker. 45 procent af de valgte lever i et parforhold med børn, hvilket kun gælder 29 procent af hele befolkningen. Til gengæld er kun 14 procent enlige uden børn, selvom 32 procent af befolkningen er det samme.

Kommunalpolitikerne adskiller sig også fra den gennemsnitlige befolkning, når det gælder uddannelsesniveau. Flere har en mellem- eller lang videregående uddannelse, mens færre kun har gennemført grundskolen, viser beregninger, kommunen.dk har lavet på tallene.

Gennemsnitsalderen var 51,4 år på valgdagen, men varierer lidt fra parti til parti.

Mange fra småbyer

Landdistrikter og mindre byer er gennemgående godt repræsenteret i byrådene.

I 55 kommuner er andelen af folkevalgte, som bor i byer med under 5.000 indbyggere, større end den andel af kommunens befolkning, der bor de samme steder. Kun i 21

kommuner er de mindre samfund dårligere repræsenteret, end hvad antallet af beboere dér svarer til.

Det bliver ofte diskuteret, om der er for få privatansatte og for mange offentligt ansatte i politik. Derfor er det interessant at se, at et flertal af vælgerne tilsyneladende foretrækker offentligt ansatte. I hvert fald var der flere privat- end offentligt ansatte blandt de opstillede, men omvendt blandt de valgte.

Fordelingen mellem privat- og offentligt ansatte er desuden ret forskellig fra parti til parti. Bemærk, at knap 19 procent af kandidaterne ikke havde oplyst arbejdssted, og at Alternativet og Liberal Alliance fik valgt så få, at tallene skal tages med en smule forbehold.

Få pensionister og ledige

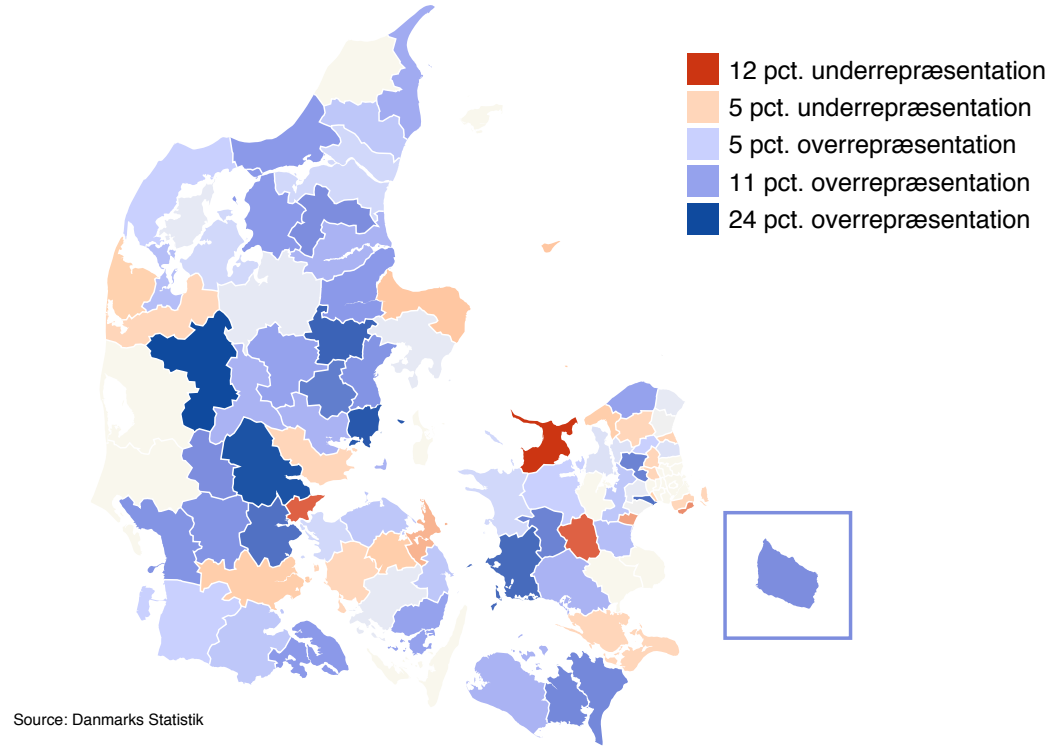
Ikke kun privatansatte havde forholdsmeest svært ved at opnå valg; det samme gælder i allerhøjeste grad pensionister og andre udenfor arbejdsmarkedet. 980 pensionister stillede op, men kun 32 af dem blev valgt. Tilsvarende var der kun valg til 55 ud af 604 kandidater udenfor arbejdsstyrken og 21 af 188 opstillede arbejdsløse.

Omvendt blev 722 af 1305 opstillede topledere valgt. Selvom en del formentlig er borgmestre, er det stadig en stor overrepræsentation.

I øvrigt er 99,5 procent af de valgte danske statsborgere og 95,0 procent af dansk oprindelse.

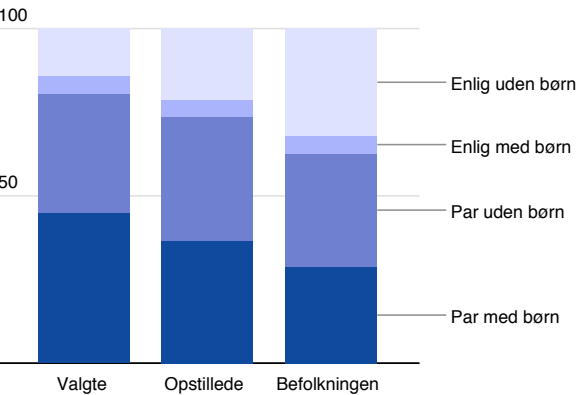
Her er landdistrikter bedst og dårligst repræsenteret

Kortet viser, om der er valgt flere eller færre byrådsmedlemmer fra byer under 5.000 indbyggere, end hvad småbyernes andel af kommunens befolkning svarer til.

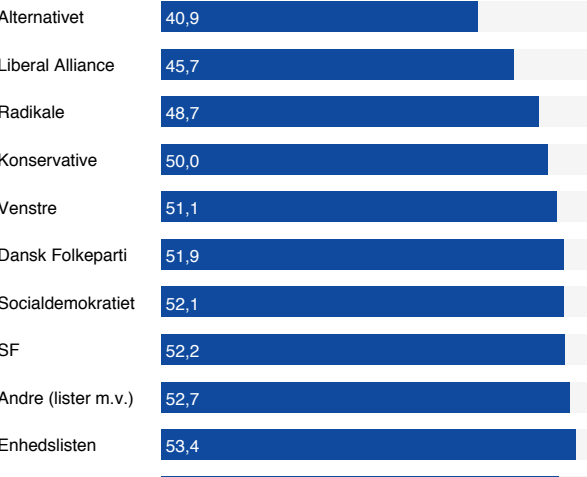
Familietype

Kandidaternes og de valgte kommunalpolitikeres civilstand sammenlignet med gennemsnittet af befolkningen.

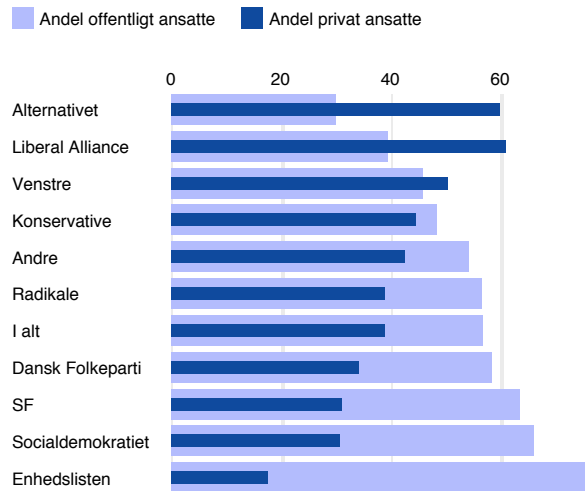
Gennemsnitsalder

Gennemsnitsalderen for de valgte ved kommunalvalget 2017.

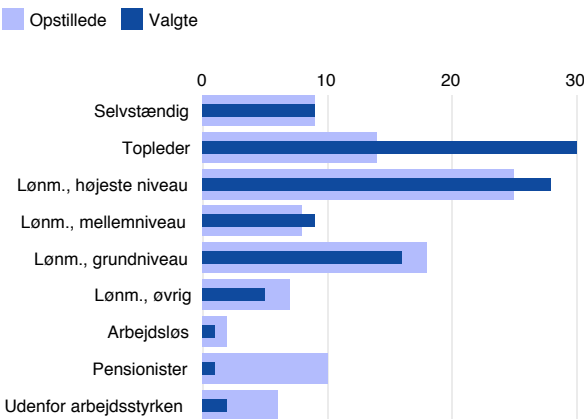
De valgte arbejdssted

De valgte kommunalpolitikeres beskæftigelse fordelt på sektor for de enkelte partier.

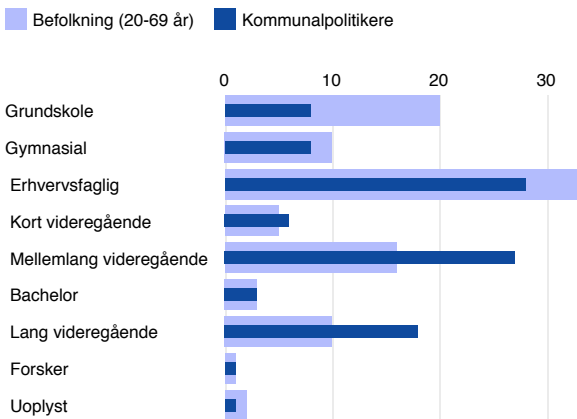
Social status

Kandidaternes og de valgte kommunalpolitikeres såkaldte socioøkonomiske status (i procent).

Uddannelsesniveau

Kommunalpolitikernes højst gennemførte uddannelse sammenlignet med hele befolkningen (i procent).

Bredbåndsplaner møder kritik:

"Der er ikke rigtig nogen, der vinder på det her"

Dækningskrav til mobilt bredbånd skal sikre, at en lang række husstande bliver trukket op af bredbåndshullerne, men de gode intentioner modtages dog ikke med udbredt jubel.

o bredbånd

Af Jens Holm
jens@kommunen.dk

Når teleselskaberne til efteråret skal slås om at vinde retten til at lave forretning på to nye telefrekvenser, bliver vinderen tvunget til at levere mobilt bredbånd med en hastighed på 30/3 Mbit - eller nogle steder 50/5 Mbit - til omkring 25.000 husstande.

- Vi stiller ambitiøse dækningskrav til mobilselskaberne i nogle af de områder, hvor dækningen i dag er dårligst. Dette er både til gavn for de op mod 25.000 adresser, som ligger i områderne, samt de mange andre danskere og turister, som færdes der. De får nu adgang til hurtige mobiltjenester, sagde minister for telekommunikation Lars Chr. Lilleholt (V), da kravene til telebranchen blev præsenteret.

Men regeringens planer er ikke specielt ambitiøse, når det drejer sig om at sikre de pågældende husstande tidsvarende bredbåndsforbindelser, lyder det fra en af de kommuner, som har flest borgere, der er omfattet af dækningskravene.

Ligeledes frygter to kommuner, at deres egne allerede iværksatte wifi-bredbåndsinitiativer bliver kvalt, fordi borgerne i stedet vil afvente det lovede, bedre mobile internet.

En ekspert på bredbåndsområdet vurderer samtidig, at det mobile internet kun

giver et meget kortsigtet løft. Hastighederne er simpelthen for lave til fremtidens brug.

Desuden står de tusindvis af adresser sandsynligvis til at blive taget af bredbåndspulje-listerne, hvor man kan hente tilskud til kablede internetforbindelser, som kan give adgang til endnu højere hastigheder.

Overligger er for lav

I alt 5.050 konkrete adresser er blevet udpeget af Energistyrelsen i dækningskravene, mens de resterende cirka 20.000 adresser ikke er navngivet, men i stedet bundet til geografiske bobler. 245 af de navngivne berørte husstande ligger i Guldborgsund Kommune.

Her deler borgmesteren ikke regeringens begejstring over de nye dækningskrav. Blandt andet kravene til selve hastigheden mødes af kritik.

- Man har ikke hævet overliggeren tilstrækkeligt. Når nu regeringen endelig har besluttet sig for at stille krav til auktioner, så skulle man måske også prøve at kigge lidt frem i tiden og spørge, hvad der så er behov for i 2020. Her burde man jo have sagt 100 Mbit, siger borgmester John Brædder (Guldborgsundlisten).

Borgmesteren henviser til, at Folketinget har besluttet, at alle danskere skal have adgang til bredbåndsforbindelser på mindst 100 Mbit i 2020. Men af Energistyre-

lens udkast til de kommende frekvenstilladelser fremgår det, at det vindende teleselskab først skal opfylde dækningskravene per 4. april 2022. Derudover er kravene til selve hastighederne langt under 100 Mbit - henholdsvis på 30/3 eller 50/5 Mbit.

Ifølge Energistyrelsen er kravene fastsat til under 100 Mbit for at skåne telebranchen og for overhovedet at lokke selskaberne til at byde på frekvenserne.

- Hastighedskravet er fastsat på baggrund af, hvad der er realistisk at opfylde med de frekvenser, der er på auktionen. Såfremt der blev fastsat krav om hastigheder på 100/30 Mbit/s, ville det blive så omkostningsfuldt for mobilselskaberne at opfylde, at man risikerer, at det ville afskrække dem fra at deltage i auktionen, hvorved dækningen slet ikke ville blive forbedret, skriver Energistylens kontorchef Maria Schmidt Jensen i et skriftligt svar til kommunen.dk.

Spolerer egne initiativer

Udover Guldborgsunds utilfredshed med hastighedskravene frygter kommunen samtidig, at kravene til teleselskaberne vil smadre kommunens eget arbejde og planer på området.

- Udfordringen for os er også, at ved en stor del af de adresser har vi jo så selv lavet initiativer sammen med bredbåndsselskaber, så der enten er eller kommer god internetdækning, fortæller John Brædder.

I Guldborgsund forsøger kommunen i øjeblikket også at etablere wifi-bredbånd med en ekstern leverandør til en lang række af de borgere, der bor på adresser, hvor markedet - ifølge borgmesteren - i dag ikke kan levere andet end dårlige internetforbindelser.

- De nye dækningskrav til mobilt bredbånd kan ødelæg-

ge vores egne initiativer, hvis borgerne får den opfattelse, at internettet alligevel kommer til os, og at der derfor ikke er nogen grund til at stå sammen kollektivt i et område på nuværende tidspunkt. Vi risikerer at miste opbakning - ligesom teleselskaberne også kan se, at potentialet for kommerciel aktivitet også bliver begrænset, forklarer borgmesteren.

Netop Guldborgsund har gennem de seneste år markeret sig som en kommune, der selv går meget aktivt til værks for at sikre alle borgerne tidsvarende internetforbindelser. I efteråret 2017 modtog kommunen blandt andet Den Danske Telepris 2017, som uddeles af Ingeniørforeningen (IDA).

Godt med krav

I Herning Kommune er det 204 husstande, der står til at blive omfattet af dækningskravene.

- Vi hilser dækningskravene velkomment. Før skulle vi bede på vores knæ for at få selskaberne til at komme og stille udstyr op, og her bliver det stillet som et krav. Det gør jo, at samarbejdsklimaet bliver lidt mere medgørligt, siger Poul Venø, der er IT- og digitaliseringschef i Herning.

IT-chefen glæder sig over, at en række områder i kommunen efter alt at dømmes vil gå fra elendig mobil bredbånds-dækning til minimum 30/3 Mbit.

- Vi har lavet en undersøgelse, der viser, hvor vi har dårlig dækning. Det har vi i otte områder, fortæller Poul Venø, der vurderer, at 10 procent af husstandene i kommunen i dag ikke kan få tidsvarende mobilt bredbånd.

I de otte områder er det ikke kun borgerne, der er frustrerede over dårligt mobilsignal. Det gælder også kommunens egne ansatte, eksempelvis hjemmehjælperne, der indrapporterer via smartphones.

Regeringens dækningskrav

- ▶ Omkring 25.000 husstande er indbefattet af de dækningskrav, som de teleselskaber, der vinder frekvensauktionerne til efteråret, binder sig til.
- ▶ Her er der blandt andet tale om en auktion over frekvenser på 700- og 900 MHz-båndet; her har Energistyrelsen ikke offentliggjort konkrete adresser. I stedet skal teleselskaberne binde sig til at levere forbindelsen indenfor et geografisk afgrænset område. Her er der tale om cirka 20.000 adresser.
- ▶ Også mobilfrekvenser på 2.300 MHz-båndet skal sættes på auktion. Her har Energistyrelsen offentliggjort 5.050 konkrete adresser.

Top-5 over kommuner, der har flest adresser på listen:

KOMMUNE	ADRESSER
Lolland	277
Guldborgsund	245
Herning	204
Frederikshavn	196
Aalborg	184

"Man har ikke hævet overliggeren tilstrækkeligt. Når nu regeringen endelig har besluttet sig for at stille krav til auktionerne, så skulle man måske også prøve at kigge lidt frem i tiden og spørge, hvad der så er behov for i 2020. Her burde man jo have sagt 100 Mbit."

Borgmester John Brædder, Guldborgsundlisten

- Vi har i flere tilfælde været nødt til at sende medarbejderne afsted med flere forskellige slags mobiltelefoner i bilen for at være sikre på, at én af dem havde et signal, der virkede, siger Poul Venø.

Også i Herning Kommune arbejdes der på at tilbyde borgerne trådløse wifi-forbindelser der, hvor markedet ifølge IT-chefen ikke kan levere tidsvarende internetforbindelser.

Kortsigtet løsning

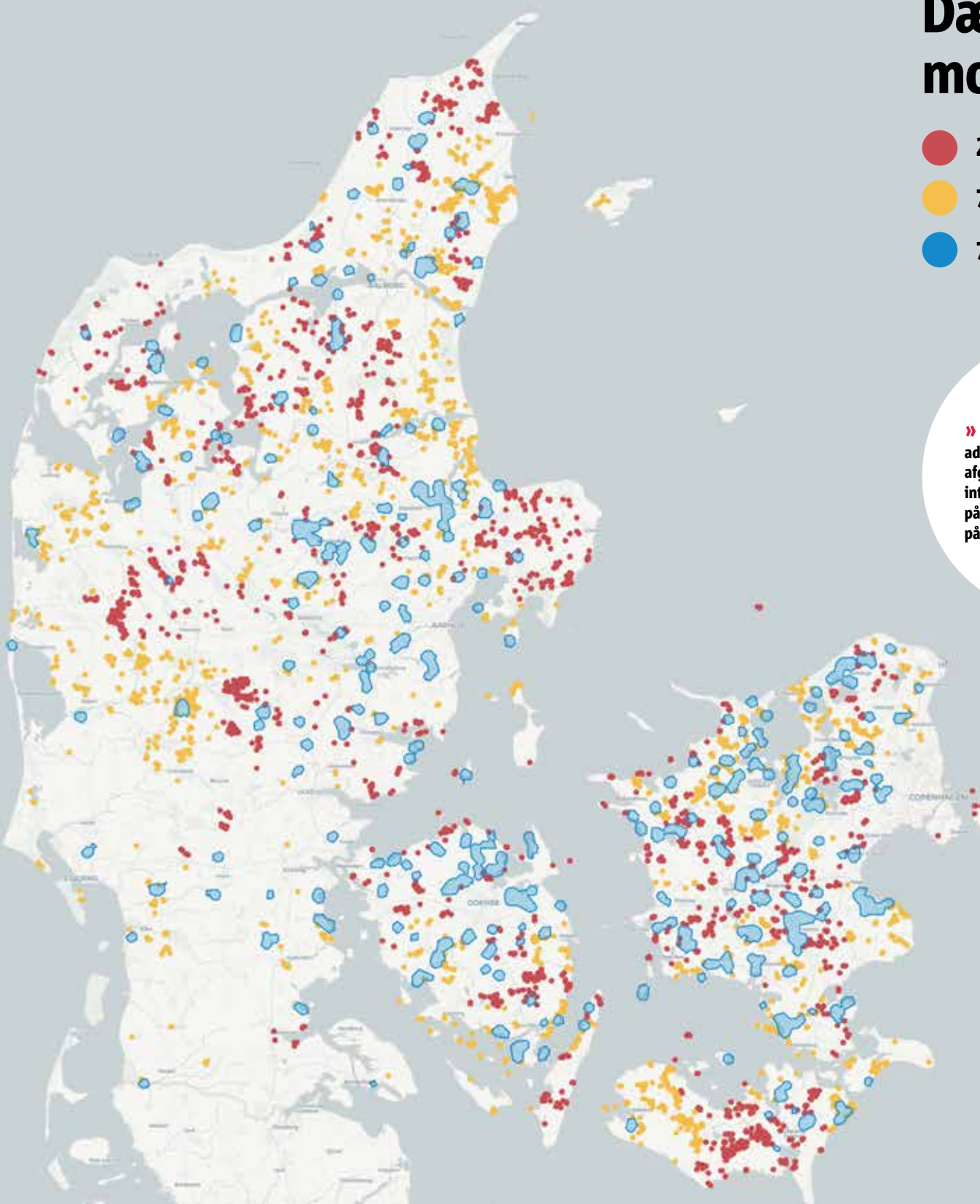
Dækningskravene giver måske de berørte husstande bedre bredbånd, end de har i dag, men på længere sigt kan løsningen dog ende med at blive en bet for selvsamme borgere, lyder vurderingen fra en ekspert på bredbåndsområdet.

- Samtlige adresser, der kræves dækket, kan jeg faktisk også finde på den liste,

Dækningskrav til mobildækning

- 2.300 MHz (50/5 Mbit)
- 700- og 900 MHz (50/5 Mbit)
- 700- og 900 MHz (30/3 Mbit)

» Vi har indtegnet de konkrete adresser og de geografisk afgrænsede områder på et interaktivt kort, som du kan gå på opdagelse i på denne artikel på www.kommunen.dk.

der giver ret til at søge midler til kablede bredbåndsforbindelser i bredbåndspuljen. Det vil sige, at de flere tusinde adresser potentielt står til at blive taget af listen, hvorved de ikke vil få mulighed for at søge bredbåndspuljemidler til eksempelvis en kablet forbindelse, fortæller teleekspert Michael Jensen fra rådgivningsvirksomheden Netplan, der har forsket i bredbåndsudvikling i Danmark i mere end ti år ved Aalborg Universitet.

Energistyrelsen, der står for administrationen af både telefrekvenserne og bredbåndspuljen, fortæller, at der endnu ”ikke er truffet endelig beslutning herom endnu”, når det drejer sig om, hvorvidt de pågældende adresser vil blive pillet ud af bredbåndspuljelisterne i fremtiden.

Hvor tidssvarende er sådan en mobil bredbåndsforbindelse på 50 eller 30 Mbit, når vi kigger et par år ud i fremtiden?

- I dag er den gennemsnitlige båndbredde, danskere køber, på 30-40 Mbit, og historisk er den gennemsnitlige hastighed, som forbrugerne køber, blevet fordoblet cirka hvert andet år, siger Michael Jensen og fortsætter:

- Det betyder jo, at hvis du har 50 Mbit, så har du altså ikke mulighed for at rykke med den udvikling, der år efter år kræver mere og mere båndbredde. Eksempelvis angiver Netflix i dag, at den minimumshastighed, som de anbefaler til deres bedste videokvalitet 4K, er på minimum 25 Mbit. Så kan du jo hurtigt regne ud, at det ikke bliver mange tv-apparater eller andre enheder, der vil kunne streame video i den

”Hastighedskravet er fastsat på baggrund af, hvad der er realistisk at opfylde med de frekvenser, der er på auktion.”

kontorchef Maria Schmidt Jensen, Energistyrelsen

kvalitet på en 30- eller 50 Mbit-forbindelse.

Derudover er det også vigtigt at bemærke, at download-hastighederne godt nok er på 30 og 50 Mbit, men at upload-hastighederne - til at sende data fra husstanden - kun udgør en tiendedel - henholdsvis 3 og 5 Mbit, forklarer Michael Jensen.

- Det er for mig at se et væsentlig større problem, fordi kravene til upload bliver

højere og højere. Der er ikke den folkeskoleelev i dag, som ikke skal lægge sine lektier op på nettet, og de skal bruge multimedier i mange sammenhænge i undervisningen, siger han og fortsætter:

- Når de skal uploade deres hjemmearbejde via en 3- eller 5-Mbit-forbindelse med noget, der har bare en nogenlunde kvalitet, så kan mor og far godt lægge deres computere og tablets fra sig, for det lægger beslag på forbindelsen i rigtig, rigtig lang tid.

Branchen: Ingen vinder

Hos Teleindustrien, der organiserer teleselskaberne i Danmark, er der ikke ligefrem udbredt jubel over kravene til de selskaber eller det selskab, der vinder frekvenserne.

- Der er ikke rigtig nogen, der vinder på det her. Det skaber en masse usikkerhed, og det giver en masse omkost-

ninger. Det lægger beslag på nogle investeringer, så der bliver overinvesteret i nogle områder, fremfor, at vi kan udbygge vores net på en mere hensigtsmæssig måde. Det, som efter vores opfattelse vil være ambitiøst, var, hvis der kunne opstilles nogle dækningskrav, der i sidste ende kommer alle danskere til gode, siger Jacob Willer, der er direktør hos Teleindustrien.

Derudover frygter selskaberne også, at private lodsejere vil lukre på, at det vindende teleselskab er bundet til at levere dækning på en specifik adresse.

- Vi har tidligere oplevet, at nogle lodsejere bruger det som en metode til at presse lejen for jord til opstilling af master op, siger Jacob Willer og henviser til 1.800-MHz-frekvensen, som også kom på auktion med dækningskrav

til specifikke adresser.

Men det mest ømme punkt for organisationen er en lang række ”bizarre” adresser, hvor der kræves dækning, primært ubeboede eller fredede øer.

- Lad os tage Æbelø som eksempel: Der bor ikke et menneske, man kan komme derud ved at gå 4 km gennem vandet, og øen er totalfredet [...] men styrelsen har via automatisering altså valgt, at den her ene adresse på øen skal have 50 Mbit. Jeg ved ikke, om der ligger et skur derude, men der har jo nok boet nogle mennesker der engang, siger Jacob Willer og fortsætter:

- Sådan et dækningskrav skal nok indfries ved, at der skal sættes en specifik mast op til at servicere øen, og det koster jo i runde tal én million kroner at sætte en mast op. ●

I Sverige skyder kommunerne selv fiberbredbåndet ud til borgerne

Mens borgerne i flere danske kommuner klager over dårligt internet, er svenske kommuner godt i gang med at rulle hurtigt internet ud til alle.

o bredbånd

Af Jens Holm

jens@kommunen.dk

I den svenske landkommune Hässleholms Kommun er der gang i de gravemaskiner, der lægger fiberkabler i jorden.

Her er politikken nemlig den, at alle skal have adgang til højhastigheds-fibernet - hvis de vil have og betale for det.

- Må danske kommuner da ikke selv grave fiberkabler ud til borgerne? spørger Pernilla Rydmark, enhedschef i Hässleholms Kommun, undrende, da kommunen.dk ringer for at lave et interview.

I Sverige betragtes fiberinfrastrukturen - helt ud til borgerne - nemlig på linje med anden offentlig infrastruktur

som vejnet eller gadebelysning.

For borgerne i den svenske landkommune betyder det, at man kan kontakte kommunen og bede dem om at få lagt fiber ud til husstanden for, hvad der svarer til cirka 14.000 danske kroner - uanset om man bor helt ude på landet kilometervis fra nærmeste nabo eller i en bykerne.

Kommunaltejet fiber

- I Sverige har kommunerne lagt fiber i jorden længe, selv om vi har store virksomheder som Ericsson og andre televirksomheder, der er meget gode til at lave mobilt internet, siger Pernilla Rydmark, der er tovholder på fiberprojekterne.

Fiberudrulningen er dog

Alle borgere og virksomheder i Hässleholm kan få kommunen til at skyde fiber ud, der i dag blandt andet tilbydes som 1.000/1.000-Mbit-forbindelser. Der findes cirka 200 lignende fiberprojekter i Sveriges 290 kommuner.

Foto: Pernilla Rydmark, tovholder på fiberprojekterne

bestemt ikke gratis for kommunen, der huser næsten 50.000 indbyggere. En tredjedel af kommunens borgere bor i landområder, ligesom

kommunen også har mange ældre borgere.

- Det er en enorm investering. Det er den største projektinvestering, som vi nogensinde har foretaget. Vi taler om mere end 500 millioner svenske kroner (cirka 362 millioner danske / red.). Vi forbinder vores egne institutioner, skoler, ældrecentre og så videre, men det vigtigste for os er borgerne - at vi kan nå ud til alle, der har brug for digitale tjenester, siger hun.

Samarbejder I med virksomheder omkring det fysiske fibernet?

- Nej, vi ejer vores eget fysiske net. Pengene kommer fra Kommuninvest, der er kommunernes egen bank, hvor vi får en fordelagtig rente, siger hun.

Hässleholm ejer kablerne, men lader et firma - via udbud - stå for selve det aktive net og den tekniske infrastruktur. Her bød masser af firmaer ind på den del af opgaven, fortæller Pernilla Rydmark.

Infrastrukturen er åben, og borgerne kan i ro og mag selv frit vælge og vrage mellem, hvilket bredbåndsfirma de vil have til at levere internet- eller tv-tjenester.

- Statsnet tilbyder dig 1000 Mbit til dit hjem. Det er mere end hundrede gange hurtigere end den gennemsnitlige forbindelse i Sverige. Denne hastighed er selvfølgelig helt symmetrisk: En fibergigabit er på 1000 Mbit til download og 1000 Mbit til upload, lyder det lokkende fra kommunen til borgerne på hjemmesiden fiber.hassleholm.se.

Danmark gik anden vej

Kommunernes fiberprojektforening har netop fejret sit

"Nej, vi ejer vores eget fysiske net. Pengene kommer fra Kommuninvest, der er kommunernes egen bank, hvor vi får en fordelagtig rente."

Pernilla Rydmark, tovholder på fiberprojekterne

kommunen også at trække sig ud af projektet; planerne er siden overtaget af et privat firma.

Ville Hässleholms løsning være ulovlig i Danmark?

- Ja, den er ulovlig - det må kommunerne slet ikke, fordi det vil blive betragtet som konkurrenceforvridning, vurderer Michael Jensen.

Svenskerne fortsætter

Alt imens danske kommuner ikke må give borgerne fibernet, så fortsætter svenskerne. Særlig indenfor de seneste år er det blevet relevant for borgerne, mener Pernilla Rydmark.

- Det gamle kobbernet og det mobile bredbånd fungerede jo fint, men så kom det, vi kalder for Netflix-effekten, hvor folk pludselig fik brug for de hurtige forbindelser. Folk kunne ikke nøjes med mobile forbindelser, der var begrænset til, hvor meget data du måtte hente ned, siger hun og afslutter:

- Du kan ikke tvinge markedet til at lave investeringer, der når ud til alle - det vil aldrig fungere. Der findes ingen eksempler på, at det fungerer, og det er et problem, vi ser her i dag. Vi forsøgte at bruge markedet alene, men det viste sit sande ansigt. Money talks.

Hässleholms fiberprojekt blev startet for to år siden og har i dag tilkoblet cirka 2.000 husstande.

Præfabrikeret elementbyggeri - en fleksibel løsning

Elementbyggeri er innovation med spændende bygge idéer, hvor der bliver brudt med vanetænkning, både arkitektonisk og indretningsmæssigt, hvor man kombinerer kreativitet, bæredygtige materialer, teknik og økonomiske parametre i en fælles vision.

Fordelen ved præfabrikeret byggeri hvad enten det er midlertidigt eller permanent så foregår opbygningen hurtigt og du er uafhængig hvad angår tid og vej i forbindelse med opførelsen.

Praktisk, inspirerende og med plads til alle

Produktionen er rationel og kan bruges på alle typer af byggeri, hvad enten du vil opføre etagebyggeri fx skoler & uddannelsesinstitutioner, børnehaver, studieboliger, eller plejeboliger.

Vil du leje eller eje?

Det er muligt at leje for en kortere eller længere periode og der er igen kapitalbinding og det giver mulighed for at op og nedjustere efter behov, for hvordan ser situationen ud om f.eks. 3 år?

Kort om elementbyggeri

Elementerne bliver udført i vores moderne og højteknologiske store fabrik. Når de forlader fabrikken er de 80-90% færdige. Dvs. at tekniske installationer er ført rundt, køkkenelementer, bad, vinduer, døre, gulve er monteret, vægge og lofter spartlet og modulerne er klar til at blive monteret på byggepladsen.

Miljøvenlige materialer - det er sundt og fornuft

Miljø, natur og klima er en vigtig del af vores samfundsansvar. Vi som virksomhed arbejder for og på at minimere miljøbelastningen. Og hvor det kan lade sig gøre, er vores materialer svanemærkede. Samtidig stiller vi strenge krav til miljø- og sundhedsskadelige stoffer for at beskytte miljø, håndværker og bruger.

Kom og besøg os

Som noget nyt har vi opført en udstillingsby. Formålet med vores nye by er at imødekomme den stigende interesse for modulbyggeri og vise de mange muligheder, der er forbundet med byggeformen.

ABC Pavilloner A/S

Tlf.: +45 8681 2630 | info@abcpavilloner.dk | www.abcpavilloner.dk

Kedelig tendens til talende konsulentrapporter

strategi

Af Rasmus Jønsson, politisk kommentator

Ord er helt afgørende i politik. Når en politiker skal forklare sine visioner, plejer det at være en god idé at understøtte dem med nogle stærke og måske ligefrem smukke ord, som tilhørerne forstår og tænder på. Når en politiker skal begrunde sine politiske valg, er der som regel musik i at komme med forklaringer og argumenter, som giver mening for dem, der lytter med.

Ord har også stor betydning, når politikerne skal skabe en negativ fortælling om deres politiske modstandere eller politik, man ikke bryder sig om. 'Café-penge' var et godt ord for dem, der gerne ville slagte SU'en til hjemmeboende. 'Betalingsring', 'løftebrud' og 'Gucci-Helle' var også ord, som den borgerlige opposition var dygtige til at udvikle, da der skulle skabes en negativ framing omkring den tidligere regering.

Politisk retorik i krise

De ord, som bliver brugt i politik, er på alle led-der og kanter så vigtige, at det burde have en høj prioritet hos politikerne. Men kigger man udover det politiske landskab, er der mange politikere, der i disse år ikke tager 'ord' seriøst. Tværtimod virker det, som om det går den helt gale vej.

Hører man en politiker tale i TV, er det tit så

kedeligt, at man er nødt til at stikke fingrene i stikkontakten for at holde sig vågen. Læser man, hvad politikere skriver på de sociale medier, er det ofte blottet for historiefortælling og ender mest i navlepillende og selvpromoverende ligegyldigheder. Kommer man forbi en talerstol med en politiker på, er talen normalt så tørt skrevet og eksekveret, at den får alt liv i rummet til at visne.

Den politiske retorik er i krise, og mange mennesker er løbet tør for tålmodighed og lukker helt ned, når vores folkevalgte åbner munden. En af hovedårsagerne til krisen er, at en stor del af politikerne - både dem på Christiansborg og i kommunerne - efterhånden lyder som talende konsulentrapporter. Alt det smukke, grimme, sjove, spændende og engagerende ved politik er blevet reduceret til et underligt kønsløst konsulentsprog.

Talregn

Når politikerne skal spare penge, pakker de det ind i underlige ord som 'effektiviseringer'

"...i disse år er der en underlig tro på, at hvis man bare taler som en af regnedrengene fra Finansministeriet, fremstår man også magtfuld ..."

og 'omprioriteringer'. Når de skal løse problemer, taler de om at nedsætte arbejdsgrupper, kræver handlingsplaner og henviser til udvalgsarbejde og konklusioner for kommissioner.

Når politikerne skal fortælle om fremtiden, kaster de om sig med løfter om millioner og milliarder til dit og dat. Men det kræver som regel en lille doktorafhandling i økonomi at gennemskue, hvad der reelt kommer ud af talregnen. Og når politikerne skal forklare, hvor alle de mange penge kommer fra, henviser de blot til et af de mest udefinerbare steder på jorden, det såkaldte råderum.

Trætte klicheer

Daglig kan man høre vores politikere bruge mere slidte klicher end dem, den fulde onkel til familiefesten underholder med: 'Kagen skal bages større', 'Der skal køres længere på literen', 'Regningen må ikke efterlades i børneværelset'.

Når politikerne virkelig skal fange vores opmærksomhed, sker det med startsætninger som: 'Må jeg ikke i al stilfærdighed sige...', 'Jeg vil gerne kvittere for...' og 'På baggrund af ...'

Det gode spørgsmål er, hvorfor vores politikere er begyndt at tale som konsulentrapporter, når det nu er de færreste, der synes, det er fedt. Årsagerne skal findes forskellige steder. For det første er politikerne ved at socialisere sig så meget med embedsværket, at de også overtager deres sprog. Det er efterhånden umuligt at høre forskel på sproget hos en embedsmand på Slotsholmen og en toppolitiker.

Politikerne er blevet så afhængige af de rapporter, tal og perspektiver, som embedsværket producerer, at de ikke bare tænker som

embedsmænd, men også bruger de ord og sætninger, der står i embedsmændenes rapporter.

Smid talepapiret væk

Den anden grund er en misforstået tro på, at denne form for formidling er en slags 'magtens sprog'. Når en politiker møder en journalist, har han eller hun forståeligt nok lyst til at lyde som en, der har magt og indflydelse. Og i disse år er der en underlig tro på, at hvis man bare taler som en af regnedrengene fra Finansministeriet, fremstår man også magtfuld.

En tredje grund til, at politikerne lyder som talende konsulentrapporter, er, at de glemmer, hvem der er målgruppen for deres ord. Tit har de mere travlt med at tale til de andre politikere, partiledelsen og baglandet end til de almindelige mennesker, som kigger og lytter med. Altså en slags autokommunikation, hvor politikerne bruger medierne til at tale med hinanden, mens borgerne lytter forvirrede med.

Så et par gode råd til politikere, der gerne vil genskabe kontakten til deres vælgere, er: Sæt sproget fri. Smid de triste talepapirer i skraldespanden. Tal uden embedsværkets kedelige gelænder og find sproglig inspiration alle andre steder end i de knastørre konsulentrapporter!

» Kommenter klummen på www.kommunen.dk

DKNYT

Hold dig opdateret med de kommunale nyheder med et gratis prøve-abonnement på dknyt.dk

Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

”Lykken er at se et menneske lande i sit liv”

Svendborgs nye borgmester fik som efternøler masser af selvtillid med hjemmefra, som hjælper ham til at stå fast, når stormvejr rammer ham. Kom med bagom Bo Hansen (S), der tidligt lærte at se livet i øjnene og tage det på sig.

Bagom borgmesteren

Hanne Korvig
hanne@korvig.dk

Bo Hansens vej fra land til by til borgmester.

Når man bliver født og vok-

ser op som en families efternøler, bliver man let en lille darling. Sådan var det i al fald for Bo Hansen, der blev født i 1975 i en fiskerfamilie med tre søskende i baglandet, der var 13, 17 og 21 år gamle, da Bo Hansen gjorde sin entré. Søsteren på 13 år boede stadig hjemme, mens storebrødrene havde forladt barndomshjemmet i Bagenkop på Lan-

geland. Men alles øjne var rettet mod efternøleren.

- Jeg var utrolig meget i centrum. Jeg blev set og hørt og respekteret - og set i bakspejlet giver det jo nok en enorm tro på sig selv, fortæller Bo Hansen.

Hvorvidt han var et planlagt ønskebarn, har han aldrig spurgt sine forældre om. Men han tipper det ikke som den store mulighed.

- De havde nok den familie, de i virkeligheden gerne ville have - men jeg tror, jeg var en ekstra lille gave for dem, siger han.

Moderen var hjemmegående, som de fleste var på den tid, mens Bo Hansens far havde travlt som fisker og arbejdsmand, der hele tiden måtte flytte sig efter det farvand, hvor fiskene var. Nogle gange ved Gilleleje, andre gange var der ål ved København, og i andre perioder var faderen tilbage på Langeland.

- Vi var en klassisk fiskerfamilie, der på mange måder havde nok i at klare dagen og vejen. Der blev ikke diskuteret politik henover middagsbordet, og den eneste bog, vi havde i huset, var telefonbogen, husker Bo Hansen - uden ærgrelse i stemmen. For det var et trygt hjem at vokse op i.

Trygheden og forholdene forandrer sig dog, da Bo Hansen er ti år og hans far dør af kræft. Efternøleren bliver alene med sin mor, der nu er førtidspensionist.

- Det blev ligesom anden del af min barndom, der begyndte dér, fortæller Bo Hansen.

Ikke at han overtog en faderrolle i huset, som nogle oplever at gøre det, for hans mor var god til at repræsentere både det feminine og det maskuline, men som Bo Hansen udtrykker det: "Jeg tror, at alle børn, der oplever at miste en forælder, bliver en

anden bagefter. Der vokser en anden modenhed frem i én, som man lærer at agere efter."

Ligesom Bo Hansens hjem ikke var et diskussionslystent hjem, var det heller ikke et hjem, hvor der blev talt meget om følelser.

- Men det kan også noget, siger Bo Hansen, der både personligt og også i sit arbejde med unge på kanten i sit voksne liv har erfaret, at det at se livet i øjnene nogle gange er den bedste vej frem.

- Det at tage livet på sig er en måde at komme videre på og få det bedste ud af den situation, som man nu står i. Det var min mor god til, og det lærte jeg af hende, siger Bo Hansen.

Han er ikke i tvivl om, at den lærdom i barndommen har betydning for, hvordan han tackler tumultarisk modvind som politiker og borgmester i dag.

Blå bog

► **Bo Hansen (S)**, 42 år.

► **Borgmester i Svendborg siden 2018.**

► **Uddannet folkeskolelærer og uddannelsesvejleder.**

► **Gift med (Su)Sanne.**

► **Har sammen to piger på 9 og 16 år.**

- Der skal relativt hårdt stormvejr til, før jeg tager det til mig," siger Bo Hansen og understreger det med ordene: "Man har prøvet ting, der var værre."

Selvom Bo Hansen i mange år var interesseret i politik og passivt medlem af Socialdemokratiet, havde han ikke drømme eller tanker om at skulle gøre karriere indenfor

Bo Hansen og hans Sanne til valgcafé på Svendborg Rådhus ved kommunalvalget 2017. Foto: Katrine Becher Damkjær / Scanpix.

politik.
Når man vokser op i Bagenkop på Langeland, handler det i første omgang og helt overordnet om at “gøre op med sig selv, om man vil være fisker, landmand eller håndværker - og hvis ingen af dele- ne, så skal man flytte og gøre noget andet,” fortæller Bo Hansen, som valgte at flytte, da han blev 17 år. Til Svendborg.
I Svendborg kastede Bo Hansen sig ud i et nyt kapitel som ung, en fase i livet, som han gik ind i med stor moden- hed og selvstændighed. Han var god til at være ung. God til at skabe liv omkring sig. Han brugte rigtig meget tid som fodbold- og håndboldtræner. Han var tiltrukket af de stra- tegiske elementer i sporten, men i særdeleshed også til- trukket af rollen som leder, at være den, der samlede flok- ken. Ligesom i politik.
Knap så tiltrukket var Bo Hansen af studiemiljøet. For

Svendborg Kommune: Fem gode og en øjebæ

Hvad er din yndlingsudsig?
Fra Egebjerg Mølle. En gammel mølle, hvor man har taget top og vinger af.

Det mest romantiske sted?
Skansen på Tåsinge.

Hvilken butik ville du ikke undvære?
Alle specialvarebutikker. Ikke så meget for varernes skyld; mere for fortællingen om osten, vinen. Stemningen og særpræget.

Kommunens bedste kulturtilbud?
Det moderne Svendborg er grundlagt af hippier og sømænd - og i dag har vi et rigt og nichepræget musik- og teaterliv.

Hvad vil du gerne have, at din kommune skal være kendt for?
En mangfoldig kultur og natur. Og at vores byråd har en stærk samarbejdskultur - det er det, jeg skal lykkes med.

Den største øjebæ?
Vores nye centrale torv - der er fyldt med parkeringspladser. De skal væk. Også selvom det har startet en mindre parkeringskrig i byen.

som han fortæller:
- Når man kommer fra en uddannelsesfremmed fami- lie, som jeg gjorde, så kan det godt være lidt svært - både for en selv, men også for ens omgivelser - at se en mening med uddannelse. Altså hvad skal det bruges til?
Det tog derfor Bo Hansen mange år at se fornuften i at studere og lave lektier.
- Jeg plejer at sige, at jeg har Danmarks længste HF. Den tog mig fem år at få i hus. Jeg havde hele tiden brug for at bryde den op med arbejde.
Men da Bo Hansen senere begyndte at læse til lærer på seminariet med linjefagene dansk, idræt, historie og sam- fundsfag - så gik det. Og det gik fint endda.
Efter flere år som lærer på Tåsinge Skole blev Bo Hansen uddannelsesvejleder “med speciale” i ‘unge på kant med livet.’
- Tåsinge er et sundt områ- de, hvor mange huse kommer over to millioner i pris, så det gav mening for mig at have fokus på dem, der havde brug for en håndsækning. Unge, der havde behov for at få ryd- det nogle barrierer af vejen, inden de kunne starte på et liv med uddannelse og så videre. Altså - jeg talte deres sprog og vidste, hvad der var på spil for dem, fortæller Bo Hansen.

I 2010 bliver uddannelses- vejlederen valgt ind i byrådet for Socialdemokratiet, og efter fire som hardcore nybe- gynder og lærling tog Bo Han- sen politisk hooked, styrket og klogere hul på fire år mere.
Og bliver så valgt til borg- mester i 2018.
Bo Hansen understreger selv, at han hele vejen har været heldig at være omgivet af erfarne og dygtige “elefan- ter”, der har lært fra sig og taget den uerfarne, unge mand til sig. Noget, han er

”Jeg tror, at alle børn, der oplever at miste en forælder, bliver en anden bagefter. Der vokser en anden modenhed frem i én, som man lærer at agere efter.”

meget taknemmelig for.
Men også Bo Hansens eget liv og år med relationsarbejde blomstrer og bærer frugt i det politiske rum.
- Jeg har fået opdyrket et godt forhold til mange af mine kolleger på tværs af par- tier. Og jeg tror, at mine kol- leger vil sige, at jeg er god til at flette tingene sammen og få det til at virke på kryds og tværs.
Hvis Bo Hansen kan få sam- arbejdet til at svinge i en sving-kommune som Svend- borg, der stort set altid har haft enten rent røde eller blå hold siddende på magten, så er det kærlighed.
- Borgerne sukker efter ro på bagsmækken; efter en større kontinuitet i alt det, der bliver besluttet, og det vil jeg gerne give dem, siger Bo Hansen, hvilket skal ske i bredt samar- bejde med kollegerne fra Ven- stre, De Konservative, De Radikale, Alternativet og SF.
Samtidig - siger han - har han ikke leflet for borgerne.
- Jeg har gjort klart, at der skal træffes nogle upopulære økonomiske beslutninger for, at vi får styr på økonomien, og det skal ske nu, lyder det fra efternøleren, hvis barn- dom og vej har spyttet en krydsning mellem en good guy og en tough guy ud og ind på den politiske arena. En karakteristik, som hovedper- sonen ikke protesterer over.●

MED

Bo Hansen

Hvad er den vigtigste opgave, en borgmester har?
Det er at skabe udvikling og fællesskab.

Hvornår blev du for alvor voksen?
Det var, da jeg var ti år og min far døde. Da blev jeg voksen indeni. Modnet og stærk. Og ellers synes jeg, at jeg er vokset godt hele vejen, haha.

Hvilket karaktertræk kan du mindst lide ved dig selv?
Når jeg ser mig selv på TV for eksempel, så kan jeg godt tænke: “Okay, behøver du at være SÅ alvorlig?! Måske kunne du loosen lidt op der ...?!”

Om bedst?
Jeg er god til at være i relationer med menne- sker, tale med dem. Jeg er oprigtigt interesseret i andre og i at løse deres problematikker.

Hvilket råd ville den, du er i dag, give dig selv som teenager?
Gør det hele om én gang til. Dog med lidt mindre risikovillighed. Jeg har virkelig haft et sjovt ung- domsliv, hvor jeg helt sik- kert godt kunne have været mere forsigtig. Nu har jeg en datter, der er 16 år, og hun har lidt det samme gen som mig; jeg kan sagtens se, at det er mig selv, jeg ser på, når jeg ser hende ... så da appel- lerer jeg til sund fornuft en gang imellem.

Hvilken person har haft størst betydning for dit liv?
Der er ikke én person. Jeg har mødt forskellige mennesker, der har inspi- reret mig på forskellige livsstadier. Men jeg har altid godt kunnet lide at være sammen med andre, der er ældre end mig selv. Den mulighed fik jeg, om nogen, i politik - uden at det skal lyde forkert, haha. Jeg kan godt lide at strække mig, stå på tæer og lære af andre.

Hvilken opgave ville du gerne være fri for i dit arbejde?
Den økonomiske genop- retning. Men nej - altså,

hver morgen jeg står op, føler jeg mig som verdens heldigste menneske. At jeg får lov til det her. Det er så privilegeret. Det er jo så få mennesker forundt at få lov til at udøve det job i verden, som man allerhelst vil have ...

Hvad ville du aldrig give penge for?
Mange ting - jeg er udpræget minimalist. Jeg tror, jeg har Danmarks mindste borgmesterbil: en lille Mazda 2 - som jeg næsten tager på mig, fordi jeg, fysisk, er et ret stort menneske.

Hvad er dit bedste kurtise- ringstip?
Man skal fremhæve sit særpræg. Vise det og bru- ge det. Hvis man har lange ben, skal man tage høje sko på ... Jeg har selv et stort ar i baghovedet, som jeg ikke gør noget for at skjule eller dække. Det er mit eget lille Gorbatojov- mærke. Overordnet skal man stå ved, hvem man er. Det bliver man attrak- tiv af.

Hvad skal mænd vide om kvinder?
At det hele bare er lige en lille smule mere kompli- ceret, når man er kvinde.

Om kvinder om mænd?
At vi i virkeligheden lever hele vores liv for at opnå deres anerkendelse, haha. Når Sanne aer mig på kinden, er jeg lykkelig. Så tænker jeg: Så har jeg gjort det her godt nok ... men ikke før.

Når jeg ser et dansegulv, så ...
bliver jeg lidt utryg. Jeg forbinder vores danske dansegulv med rammer og regler pakket ind i glæ- de. Andre folkeslag dan- ser mindre struktureret, hvor jeg tror, jeg ville begå mig bedre. Jeg er ikke den store danser - det må jeg bare sige.

Hvilket billede/maleri i dit hjem betyder noget særligt for dig?
Jeg har et stort maleri hængende af en kvinde, der ligner min kone. Jeg så det på en kunstudstilling og købte det med det sam- me. Kvinden sidder med

”Når Sanne aer mig på kinden, er jeg lykkelig. Så tænker jeg: Så har jeg gjort det her godt nok ... men ikke før.”

ryggen til ... det er næsten en smukkere måde at kig- ge på Sanne end på et fotografi. Og så har jeg lige arvet et maleri fra min mor, der døde i sidste måned. Et maleri af min oldefar, der var gartner. Han sidder og fletter en kurv til grøntsager i pile- flet. Jeg har ikke så meget familie tilbage, og det her portræt giver mig en følel- se af rødder ... at der har været nogen engang.

Hvad er det bedste ved den alder, du har nu?
At jeg er blevet for gam- mel til at være fodbold- spiller, men har den helt rigtige alder til at være politiker.

Hvad gør dig lykkelig?
At se et menneske lande i sit liv. Da jeg arbejdede med de her unge “bandit- ter”, der havde så utrolig svært ved at tilpasse sig samfundet, oplevede jeg nogle gange at møde dem ude på en eller anden arbejdsplads, hvor de endelig havde fundet deres hyld. At se en fyr stå der i overalls og med et blik i øjnene, der fortalte, at nu var han en del af et fællesskab. At kunne køre derfra og vide, at det var det. Nu står han selv. Dét har gjort mig rigtig glad. Det er jo det, vi alle sam- men kæmper for - at blive anerkendt og regnet for den, vi er, og det, vi kan.●

Først blev medarbejderne fyret i strid med reglerne - så blev chefen bortvist og politianmeldt

En omfattende skandalesag, der tilsyneladende ingen ende vil tage, har i denne uge endnu engang ført til kritik af Aarhus Kommune.

o skandalesag

Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk

Mailen fra afdelingslederen begyndte med ordene "et lille hulke forhåbentlig mellem os" og var sendt direkte til den øverste direktør i Teknik og Miljø i Aarhus Kommune, Erik Jespersen.

Det var tirsdag den 8. oktober 2013, og det var den første gang i de 17 år, hvor afdelingslederen havde været ansat i Aarhus Kommune, at han havde valgt at springe et ledelseslag over, forklarede han i sin mail til direktøren.

Mailen handlede om forholdene i den kommunale afdeling Natur og Vej Service. Her arbejdede afdelingslederen, og han skrev til direktøren, fordi han ønskede »bevågenhed« fra den øverste ledelse. Han følte sig dårligt behandlet af sin chef, Claus Pedersen, og han håbede, at mailen til direktøren ville forblive fortrolig.

- Hvorfor nu alt det klynk? Fordi i går kom min forvaltningschef ind til mig og indledte en samtale med, at jeg ikke kunne kritiseres for mit arbejde, men at han kedede sig og derfor ville have nogle af mine opgaver, skrev han blandt andet i sin mail.

Men afdelingslederen hørte aldrig fra direktør Erik Jespersen.

I stedet videresendte direktøren mailen til den chef, Claus Pedersen, som mailen handlede om, og tidligt om morgenen den efterfølgende dag blev afdelingslederen og resten af ledergruppen i Natur og Vej Service indkaldt til møde.

Ifølge en rapport fra revisionsfirmaet EY fik afdelingslederen foran sine kolleger at vide på mødet, at han var "temmelig naiv," hvis han forventede, at direktøren ikke "straks" ville sende mailen videre til chefen. Claus Pedersen fortalte også, at "ingen nogensinde skulle køre bag om ham og gå til Erik (Jespersen, red.)," hvis de var utilfredse.

- Han fortæller mig, hvor ussel og pinlig jeg er for NVS - både i min skriftlige formulering og stavning, og at en som mig burde finde sig i alt, for jeg kunne når som helst udskiftes med en anden, husker afdelingslederen ifølge rapporten.

Mistanke om bestikkelse

Mailen fra oktober 2013 og det efterfølgende møde er et af en række eksempler på, at medarbejdere i både Natur og Vej Service og Center for Byens Anvendelse i Aarhus har forsøgt at gøre den øverste kommunale ledelse opmærksom på problemer under den nu bortviste og

politianmeldte forvaltningschef, Claus Pedersen, der har været chef i begge afdelinger.

Detaljerne fra mødet er beskrevet i en rapport fra EY, der har undersøgt ledelsens rolle i en sag om blandt andet muligt misbrug af skattekrone, mistanke om bestikkelse og en lang række brud på lovpålagte og interne udbudsregler. I december 2016 kostede sagen Claus Pedersen jobbet, og i juni sidste år blev Erik Jespersen fyret som direktør.

Fire måneder inden fyringen - i marts sidste år - gav Arbejdstilsynet to påbud til Aarhus Kommune efter omfattende problemer med mobning af kommunale medarbejdere.

Og i denne uge, mandag den 9. april, er der udkommet endnu en omfattende rapport om skandalesagen, der tilsyneladende ingen ende vil tage.

I rapporten - der er udarbejdet af Advokatfirmaet Poul Schmith/Kammeradvokaten - fremgår det, at flere kommunale medarbejdere er blevet fyret i strid med reglerne. En påstand, som flere af de personer, som nu har fået medhold, tidligere har fortalt om offentligt, men som er blevet afvist af Aarhus Kommune.

Dårligt behandlet

Ifølge Kammeradvokaten, der har gennemgået 5.500 siders materiale fra 21 personalesager, er fire fyrede medarbejdere blevet så dårligt behandlet, at de nu skal have udbetalt erstatning af Aarhus Kommune.

Syv skal have en "beklagelse" for kommunens behandling af dem, og to personer har fået ret i, at de blev fyret i

strid med reglerne, og at de ville have ret til en godtgørelse, hvis ikke forældelsesfristen var overskredet.

Den tidligere direktør i Teknik og Miljø, Erik Jespersen, har ikke ønsket at kommentere sagen. Han skriver dog i en sms til kommunen.dk, at "det er godt for parterne, at personalesagerne nu er belyst af eksterne eksperter."

Men hvordan kunne det komme så vidt? Og hvad kan Aarhus Kommune lære af sagen?

Klagede over fyring i 2012

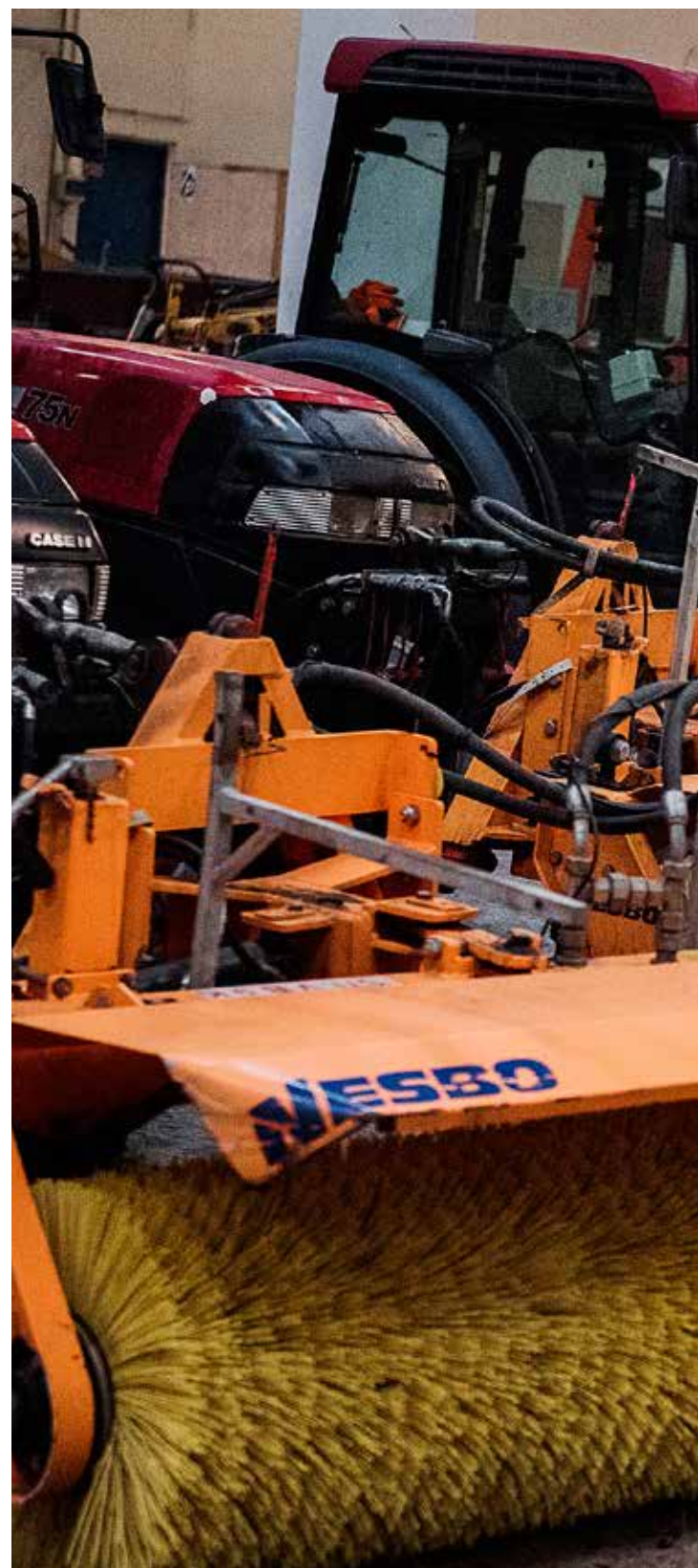
Det har Kim Dybris et bud på. Han er en af de fyrede medarbejdere, som ifølge Kammeradvokaten ville have haft ret til en godtgørelse, hvis hans sag ikke var forældet. Han mener, at Aarhus Kommune fremover skal lytte til advarsler og henvendelser om mulige problemer fra både tidligere og nuværende medarbejdere.

Han fortæller til kommunen.dk, at han allerede i 2012, kort efter sin fyring fra en stilling som specialarbejder i Natur og Vej Service, første gang klagede over fyringen til Aarhus Kommune. Svaret blev, at der ikke var hold i hans påstand om, at han var blevet uberettiget fyret.

En af de kommunale topledere, som i 2012 blev kontaktet af Kim Dybris, er den nuværende rådmand i Teknik og Miljø, Bünyamin Simsek (V), der dengang var vikarierende rådmand i forvaltningen.

- De skulle have hørt min historie. Det synes jeg var en forpligtelse for rådmanden, magistraten og direktøren. At høre min historie. Men det ville de jo ikke, siger han.

Igen i 2013 fik rådmanden

"Hvem skal tage sig af det, når personaleafdelingen ikke vil? Så er der kun rådmanden og borgmesteren. Jeg skrev endda også til Mette Frederiksen. Jeg synes, at de skulle have lyttet til mig."

Kim Dybris, som har Kammeradvokatens ord for, at han blev uberettiget fyret

en henvendelse om Kim Dybris' sag. Denne gang i form af et læserbrev, hvor han blandt andet skrev, at det var hans indtryk, "at angst for at blive mobbet og fyret præger mange, så ingen ytrer sig kritisk overfor systemet".

Kort efter sendte Kim Dybris' søster læserbrevet til hele byrådet i Aarhus, heriblandt borgmester Jacob Bundsgaard (S) og Bünyamin Simsek, og skrev ifølge JP Aarhus:

"Mit forslag er, at I undersø-

ger sagerne. Taler med tillidsfolk (og tidligere tillidsfolk), ansatte og især fyrede medarbejdere."

Men der skete intet, og i denne uge, seks år efter fyringen og efter talrige klager og henvendelser til kommunen, har Kim Dybris nu fået Kammeradvokatens vurdering af sin sag. Han har fået medhold i, at kommunen brød reglerne. Han er ifølge advokaterne blevet så dårligt behandlet, at han ville have ret til ni måneders fuld løn. Men nu er sagen forældet, og han får ikke en krone.

- Jeg er så skuffet. De kunne have lyttet til mig allerede i 2012. De kunne have mødtes med mig, da jeg blev afskedit, og så ville de have hørt noget andet end det, de hørte fra Claus Pedersen, hvor jeg blev udlagt som utroværdig, siger Kim Dybris, der betegner det, han har oplevet i Aarhus Kommune, som "systemmobning udover alle grænser."

- Min sag var kritisk. Jeg blev jo fyret uberettiget. Hvem skal tage sig af det, når personaleafdelingen ikke vil?

KORT FORTALT

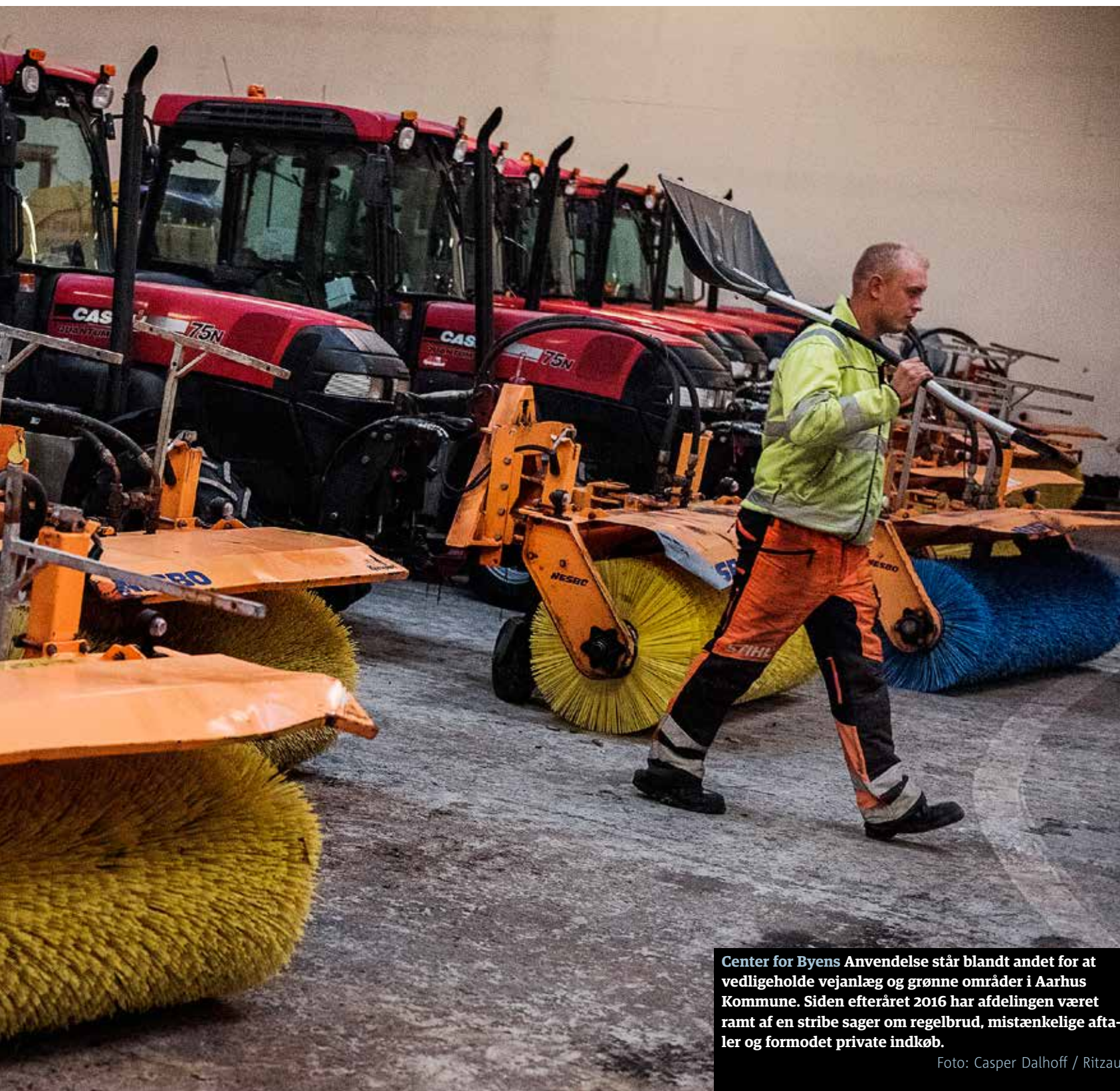
I efteråret 2016 afslørede Århus Stiftstidende, hvordan forvaltningschef Claus Pedersen i strid med udbudsreglerne havde hyret flere bekendte til at levere varer og ydelser til kommunen. Samtidig betalte leverandørerne sponsorater til en badmintonklub, hvor Claus Pedersen sad i bestyrelsen.

Siden rullede sagen videre i både Århus Stiftstidende og JP Aarhus. Afsløringer om flere brud på udbudsregler og indkøbsaftaler, chefseminarer med store mængder kød og alkohol og mistænkelige indkøb af vin og madvarer blev pludselig hverdagslæsning for den kommunale ledelse.

En uvildig revisorundersøgelse blev sat i gang, og i december 2016 kom det frem, at EY mistænkte Claus Pedersen for underslæb, fordi chefen havde foretaget privatlignende indkøb af tøj, blandt andet til børn. Forvaltningschefen blev derfor bortvist.

Da den første rapport om sagen kom frem i marts 2017, rejstes der alvorlige anklager mod Claus Pedersen. Han er i dag mistænkt ikke bare for underslæb, men også for bestikkelse og tjenesteforsømmelse. Det viste sig, at den første rapport - modsat den officielle udmelding - ikke havde undersøgt den kommunale topledelses rolle i sagen, og efter et politisk pres for endnu en undersøgelse om ansvaret lå rapport nummer to så klar i juni 2017. Direktør Erik Jespersen blev fyret, HR-chefen forflyttet og flere andre ledende medarbejdere fik påtaler - en enkelt en skriftlig advarsel.

Østjyllands Politi oplyser, at sagen stadig er under efterforskning, men at "flere personer" er blevet sigtet.

Center for Byens Anvendelse står blandt andet for at vedligeholde vejanlæg og grønne områder i Aarhus Kommune. Siden efteråret 2016 har afdelingen været ramt af en stribe sager om regelbrud, mistænkelige aftaler og formodet private indkøb.

Foto: Casper Dalhoff / Ritzau

Så er der kun rådmanden og borgmesteren. Jeg skrev endda også til Mette Frederiksen. Jeg synes, at de skulle have lyttet til mig. Så havde vi måske fået afsluttet sagen dengang, og der ville ikke have været så store problemer i Teknik og Miljø. Skandalen var måske blevet opdaget noget før, siger han.

Så sent som i foråret 2017 klagede Kim Dybris igen over sin firing. Svaret fra Aarhus Kommune lød denne gang, at firingen havde "afsæt i en konkret og individuel vurdering", og at der "heller ikke i forbindelse med udredningen i den medieomtalte sag" er "fremkommet oplysninger, der ændrer Teknik og Miljøes forståelse af disse konkrete forhold".

- Vi finder derfor ikke anledning til at genåbne din personalesag, lød det i svaret, som kommunen.dk har fået adgang til.

Et uhørt ledelsessvigt

Rådmand Bünyamin Simsek har ikke ønsket at stille op til et interview. Han oplyser i stedet via sin pressechef, at

"Når det kunne gå så galt i sagen, hænger det jo sammen med, at Aarhus Kommune - og dermed en stribe medarbejdere - har været udsat for et uhørt ledelsessvigt fra navnlig den tidligere forvaltningschef."

Kristian Würtz (S), rådmand

"hans rolle i sagen i 2013 har været afdækket i tidligere undersøgelser og interview."

Kristian Würtz (S), som var rådmand for teknisk forvaltning 2014-2017 og nu er rådmand for Børn og Unge, medgiver, at kommunen "naturligvis" kan lære af den lange række af problemer, regelbrud og overhørte advarsler, som er kommet frem.

- Ikke mindst skal vi være bedre til at sikre, at berettiget kritik kommer frem i tide, og vi skal føre bedre kontrol med forbruget i afdelingen.

Det er der taget en række skridt til, lyder det fra Kristian Würtz, der blandt andet henviser til, at byrådet har besluttet at indføre en whistleblower-ordning.

Det skete efter et politisk pres udenom Socialdemokratiet, men i dag mener partiet, at en sådan ordning "kan være en af vejene til at forhindre en lignende situation i fremtiden."

- Når det kunne gå så galt i sagen, hænger det jo sammen med, at Aarhus Kommune - og dermed en stribe medarbejdere - har været udsat for et uhørt ledelsessvigt fra navnlig den tidligere forvaltningschef, konkluderer rådmanden.

Men tiden kan som bekendt ikke skrues tilbage. Hvis den kunne, skulle sagen tidligere have haft personalemæssige konsekvenser, mener han:

- Jeg ville ønske, at jeg tidligere havde mistet tilliden til forvaltningschefen. Der er igen tvivl om, at havde vi bragt det samarbejde til ophør tidligere, havde vi alle sammen - og ikke mindst de forurettede medarbejdere -

været megen smerte foruden.

Udbredt frygtkultur

En del af kulturen blandt medarbejdere i de to kommunale afdelinger har tilsyneladende været frygten for at få en fyreseddel.

Under en tjenstlig samtale i marts 2017 har en afdelingsleder i Natur og Vej Service - som siden har fået en skriftlig påtale for at bruge skatte kroner til et privat køb - forklaret, at der i afdelingen har været en kultur, hvor medarbejdere "på den hårde måde" har fået at vide, hvad de skulle, hvis de "stiller spørgsmål / er kritiske."

Det viser et internt dokument, som kommunen.dk er kommet i besiddelse af. Ifølge dokumentet har medarbejderen under den tjenstlige samtale forklaret, at navnet på en medarbejder, der blev fyret, endte med at blive et internt udtryk for, "hvad der kunne ske", hvis ansatte var kritiske overfor ledelsessstilen.

Flere fyrede medarbejdere har tidligere berettet om en

sådan frygtkultur, og med konklusionerne i den nye advokatrapport tyder noget på, at det har været med god grund. I hvert fald konkluderer Kammeradvokaten, at flere sager er udtryk for, at man har lagt "et usagligt pres" på ansatte, "tilsyneladende" for at få dem "til selv at forlade arbejdspladsen" - i enkelte tilfælde "på en urimeligt grov måde."

Selvom flere af de tidligere ansatte nu har fået medhold, overvejer flere ifølge JP Aarhus at føre sag ved Civilretten.

Også Kim Dybris vil gå videre med sin sag. Han håber i første omgang, at Aarhus Kommune på trods af forældelsesfristen vil tage kritikken til sig og udbetale godtgørelsesbeløbet.

- Vi har kæmpet og kæmpet foran en lukket dør. Nu kunne jeg godt snart tænke mig, at døren ville blive åbnet, siger han.

kommunen.dk har uden held forsøgt at få en kommentar fra den tidligere forvaltningschef Claus Pedersen.

Byrådsmedlemmer er både kolleger og modstandere, og derfor kan det være godt at have andre steder at hente inspiration og sparring.

Foto: Yilmaz Polat / Ritzau Scanpix

Tips : Her kan du spørge om alt

Janteloven rammer mange nyvalgte kommunalpolitikere. Nu lancerer kommunen.dk Den Lokalpolitiske Børs i håb om at gøre deres arbejde nemmere og sjovere.

brevkasse

Hvordan forstås budgettet? Hvad må man kontakte forvaltningen om? Hvordan får man egne ideer og mærkesager på dagsordenen? Hvor hård en debattone skal man finde sig i?

Der er meget at få styr på, når man som nyvalgt kommunalpolitiker træder ind på en helt ny scene og er blevet medansvarlig for en organisation med måske tusindvis af ansatte og milliardomsætning.

Derfor lancerer kommunen.dk nu Den Lokalpolitiske Børs, hvor kommunalpolitikere i almindelighed og nyvalgte i særdeleshed kan hente råd og vejledning.

Ideen er, at politikerne kan spørge hinanden til råds, og samtidig vil en erfaren kommunalrådgiver, Allan Vendelbo, bidrage med sine input til spørgsmålene.

Allan Vendelbo har været kommunaldirektør i flere

kommuner, direktør i SKI og kontorchef i KL, og han arbejder nu som konsulent. Han har ofte oplevet, hvor stort behov nyvalgte har for at snakke med ligesindede om deres nye opgaver.

Krævende og kompliceret

- De nyvalgte står overfor en verden, som er umådeligt krævende og kompliceret. De presses tidsmæssigt, fordi de skal sætte sig ind i nye stofområder og problemstillinger, og samtidig er det nogle meget komplicerede organisationer, som de de facto er blevet ledere for. Derfor har de masser af velbegrundede spørgsmål og et stort behov for viden og inspiration, som sjældent bliver dækket i den enkelte kommune, siger han.

For selvfølgelig sørger alle kommuner for at tage godt imod de nyvalgte og give dem en introduktion. Men Allan Vendelbo har oplevet, at byrådsmedlemmerne efter få måneder ofte bliver tilba-

"Janteloven kan være meget udpræget i forhold til de nye, og samtidig er der voldsom mangel på tid. Så kan der hurtigt komme en mobbetendens med, at 'nu må du altså snart se at have styr på det'."

Allan Vendelbo
"børsmægler"

geholdende med at efterspørge den viden, de egentlig gerne vil have, fordi de ikke ønsker at fremstå uvidende.

- Der er grænser for, hvor mange spørgsmål man har lyst til at stille, konstaterer han.

En af årsagerne er den indbyrdes konkurrence mellem byrådsmedlemmerne både på tværs af partier og internt i større grupper, hvor der kan være en magtstruktur, så de nye bliver mødt med modstand fra de erfarne.

- Der kan opstå en "det ved vi da alt om"-agtig stemning, som kan være vældig blokerende for nye ideer. Janteloven kan være meget udpræget i forhold til de nye, og

samtidig er der voldsom mangel på tid. Så kan der hurtigt komme en mobbetendens med, at "nu kan vi altså ikke blive ved med at bruge tid på den sag", siger Allan Vendelbo.

Nyvalgte vil som regel have en baggrundsgruppe at støtte sig til i form af blandt andet den lokale partiforening, men ifølge Allan Vendelbo har medlemmerne her heller ikke den helt konkrete viden om faktiske forhold, som kunne aflaste den travle folkevalgte.

Andre finder en mentor i form af en erfaren, tidligere kommunalpolitiker, men det er meget svært, er Allan Vendelbos erfaring.

- De, der kunne være mentorer, trækker sig i den grad ud. Det er næsten, så du kan høre et lettelsens suk, når nogen forlader politik. Det er ikke, fordi man slipper interessen, men man orker faktisk ikke at opretholde den mødevirksomhed, der kræves. Man vil gerne slippe det helt og måske heller ikke blande sig, når man nu er forhenværende, siger han.

Begejstring på tværs

Derimod har han oplevet høj stemning og stor begejstring, når nyvalgte har mødt hinanden på tværkommunale møder.

- De har været sprængfyldte med energi, når de for eksem-

Denne første runde af Den Lokalpolitiske Børs bygger på fiktive spørgsmål, som Allan Vendelbo som kommunaldirektør i mere end 20 år har hørt en del gange:

Jeg har opdaget, at vi har internationale relationer med rigtig mange kommuner i andre lande. Umiddelbart er jeg lidt usikker på, om vi "får valuta nok for pengene". Er der nogen, der har erfaring med internationalt samarbejde og kan hjælpe mig?

Svar: Du er bestemt ikke den eneste, der går eller er gået med disse overvejelser. Mine egne erfaringer siger mig, at internationalt samarbejde skal prioriteres og breddes ud til institutioner og frivillige organisationer som idrætsklubber, spejdere med mere, for at "man får valuta for pengene".
Bedste hilsner Allan Vendelbo

» Se øvrige spørgsmål på www.kommunen.dk:

? Rå tone: Bør byråd have kodeks for god opførsel?

? Spild af tid: Er det værd at deltage i topmødet?

pel er kommet tilbage fra KL's Topmøde, fordi man i den grad har kunnet dele erfaringer og inspirere og hjælpe hinanden på tværs af kommunegrænser, siger han.

Det er den energi og hjælpesomhed, som kommunen.dk

håber at kunne opdyrke på Den Lokalpolitiske Børs.

Alle kommunalpolitikere kan stille spørgsmål og kommentere andres, og man vælger selv, om man ønsker at have sit navn med eller være anonym.

tema

Ernæring

Frokostordning eller madpakke - geografien bestemmer

børnemad side 14

FOTO: PETER KLINT

Her laver børnene mad til hinanden året rundt.

skolemad side 16

Sådan forebygger man underernæring blandt ældre.

ældremad side 20

"De gamle danske råvarer kan altså noget."

ministermad side 18

Frokostordninger er mest

Der er stor forskel på andelen af frokostordninger i daginstitutionerne, viser ny undersøgelse. Forsker mener, at flere kommuner burde investere i at servere mad i vuggestuer og børnehaver.

For 20 år siden handlede det om at gøre maden til børnene så billig som mulig. I dag er der mere fokus på kvalitet, siger Bent Egberg Mikkelsen.

land & by

Af Johannes Lange Baunsgaard
johannes@kommunen.dk

Der er forskel på at bo i Ballerup og i Vesthimmerland. Udover at Ballerup ligger placeret tæt på 400 km fra det nordjyske, så har alle kommunale vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner en frokostordning. Det har ingen af institutionerne i Vesthimmerland. Her er det derimod mor og far, der skal smøre madpakken til børnene.

Det viser en rundspørge, kommunen.dk har foretaget blandt kommunerne. De 57 svar viser stor forskel på antallet af frokostordninger fra landsdel til landsdel.

I Haderslev og Sønderborg er det samlet fem procent af de 0-6-årige, der får serveret frokost i deres institution. På

den anden side af bæltene er alle børnene i Frederiksberg og Albertslund dækket af en frokostordning.

Det skyldes ifølge Bent Egberg Mikkelsen, der er professor ved Institut for Læring og Filosofi på Aalborg Universitet, at mange forældre, der er bosat i eller lige udenfor storbyer, er blevet optaget af fødevarer og bæredygtighed.

- Det er et typisk fænomen omkring København og Aarhus. Sociodemografisk bor der her nogle borgere med andre familiemønstre og arbejdsformer. De får en høj løn, er godt uddannede og interesserede i gastronomi og bæredygtighed. De ønsker, at det offentlige varetager den interesse ved at servere spændende og sund mad for deres børn, siger Bent Egberg Mikkelsen, der i over syv år har undersøgt frokostordnin-

”Min klare opfattelse er, at der over de sidste ti år er sket en stigning i udbredelsen af frokostordninger i kommunerne. Det er noget, som er på vej frem. Ikke med stormskridt, men det kommer.”

Bent Egberg Mikkelsen, forsker ved Aalborg Universitet

gers indvirkning på børn i dagtilbud.

Potentiale i frokostordninger

En FOA-undersøgelse fra 2016 pegede også på store regionale forskelle på frokostordninger. Den viste, at 69 procent af børnene i Region Hovedstaden fik serveret varm mad, mens tallet lå på 31 procent i Region Sjælland.

De procenttal burde efter Bent Egberg Mikkelsens mening ligge højere. Han ser kollektive frokostordninger i daginstitutioner som fremtiden. Det vil sikre sunde måltider til alle børn, uanset hvilket socialt lag børnene kommer fra. Pædagoger kan også bruge måltiderne aktivt til eksempelvis at lære de små om madlavning og fødevarer.

- Hvis måltidet gøres til mere end bespisning, så rum-

Om frokostordninger

► Kommunale frokostordninger i daginstitutioner fungerer på den måde, at forældrebestyrelsen i den enkelte institution stemmer om, hvorvidt der skal være en frokostordning. Hvis flertallet stemmer ja, skal alle børn omfattes.

► I nogle kommuner har byrådet vedtaget, at alle daginstitutioner skal servere frokost.

► I de fleste kommuner har man også såkaldte forældredrevne ordninger, hvor en gruppe af forældre går sammen om at oprette en frokostordning, hvis der ellers er blevet stemt nej. Gruppen af forældre bestemmer herefter, om maden skal leveres via catering eller laves på institutionen. Forældrene i ordningen betaler selv udgifterne.

mer det en masse potentiale for læring og pædagogik. Min klare opfattelse er, at der over de sidste ti år er sket en stigning i udbredelsen af frokostordninger ude i kommunerne. Det er noget, som er på vej frem. Ikke med stormskridt, men det kommer, siger Bent Egberg Mikkelsen.

I Kommunernes Landsfor-

ening er man også tilhængere af, at børn skal have sunde måltider midt på dagen. Men organisationen mener ikke, at kommuner behøver at lave kollektive frokostordninger for alle institutioner.

- Det er også helt oplagt, at det er forældrene, som bestemmer, hvordan man vil indrette sig lige i deres egen

for hovedstadens børn

institution, skriver formanden for KL's Børne- og Undervisningsudvalg, Thomas Gyl-dal (S), i en mail til kommu-nen.dk.

Madpolitik har betydning
Gladsaxe har haft frokostordninger for alle børn siden 2009. Derudover har alle dag-institutioner Det Økologiske Spisemærke, ligesom kom-munen har udarbejdet en politik for måltider og bevæ-gelse, der skal lære børnene at leve sundt.

Det er dog ikke alle kommu-ner, der gør som i Gladsaxe. I kommunen.dk's undersøgelse svarer 30 procent af kom-munerne, at de ikke har en madpolitik, som omfatter alle daginstitutioner.

Bent Egberg Mikkelsen mener, at madpolitik kan have betydning for børn og unges sundhed. Det er et

sted, hvor der kan stilles minimumskrav til den mad, børnene må spise i institutio-nerne. Det kan være med til at forebygge overvægt og livsstilssygdomme. Derfor ser han nogle kommuners mangel på madpolitik som et levn fra en tid, hvor man så anderledes på mad.

- For 20 år siden handlede det om at gøre det så billigt som muligt. Da kørte kom-munerne maden ind fra indu-strikøkkener i Tyskland. Kommunerne kan være med til at tage ansvar for børnene på en anden måde ved at arbejde med madpolitik, siger han.

Med det ansvar følger der for politikerne muligheden for at vinde stemmer. På Aal-borg Universitet har forskere fulgt udviklingen i borgeres interesse for fødevarer. Blandt andet den såkaldte

urbane fødevarer-dagsorden med madtrends som økologi, køkkenhaver, streetfood og bistader på tage.

De tendenser ses primært i storbyerne, men flere land-kommuner er begyndt at interessere sig mere for gastronomi og bæredygtig-hed. Ifølge Bent Egberg Mik-kelsen har kommunalpoliti-kere fået øjnene op for, at der kan vindes stemmer og opbakning på at lægge res-sourcer i fødevarer.

- Nogle byer og kommuner er begyndt at profilerer sig på fødevarer. Hvad enten det handler om Michelin-restau-ranter eller prioritering af lokale, økologiske råvarer, så ser vi flere politikere bruge det aktivt, når de laver politik - fordi der i byerne rent fak-tisk er vælgere, som vil sætte pris på det, siger Bent Egberg Mikkelsen.

Procentandel af børn i daginstitutioner, der har en frokostordning

KOMMUNE	ANDEL	KOMMUNE	ANDEL
Albertslund	100	Allerød	32
Ballerup	100	Odense	30
Gladsaxe	100	Svendborg	30
Læsø	100	Furesø	29
Middelfart	100	Esbjerg	28
Samsø	100	Hjørring	27
Ærø	100	Herning	25
Halsnæs	97	Holbæk	23
København	95	Odder	21
Vejle	95	Kolding	20
Frederiksberg	94	Rødovre	18
Roskilde	93	Stevns	17
Horsens	92	Favrskov	16
Fredericia	90	Ikast-Brande	15
Silkeborg	89	Ringkøbing-Skjern	12
Aarhus	86	Lyngby-Taarbæk	10
Køge	83	Varde	9
Struer	83	Faxe	6
Vallensbæk	83	Ringsted	5
Hillerød	77	Sønderborg	5
Egedal	75	Næstved	3
Guldborgsund	69	Skive	2
Hvidovre	65	Haderslev	0
Lejre	53	Lolland	0
Randers	47	Norddjurs	0
Bornholm	44	Nordfyns	0
Jammerbugt	44	Odsherred	0
Aalborg	42	Vesthimmerland	0
Assens	36	Vordingborg	0
Dragør	34		

Børn skal i køkkenet: Skolemadprojekt skaber trivsel hos elever

På ni folkeskoler rundt i landet er eleverne med til at planlægge og lave kammeraternes frokost som led i LOMA-projektet. Det gør børnene klogere på sund mad og styrker fællesskabet på skolen.

o skolemad

Af Johannes Lange Baunsgaard
johannes@kommunen.dk

Klokken er halv otte, og de første børn på Nymarksskolen i Svendborg er ved at finde vej til deres klasselokaler i et roligt, morgentræt tempo. Men en syvendeklasse møder ikke ind til tavleundervisning.

Eleverne er i stedet at finde i skolekøkkenet, hvor de med forklæder, kartoffelskrællere og skinnende knive skal være med at lave dagens frokost-måltid - karrysuppe med kartoffel og friskbagt brød - til omkring 700 elever og lærere på skolen.

Nymarksskolen er en såkaldt LOMA-skole, hvilket står for lokal mad. Her deltager skoleeleverne i planlægning, tilberedning og servering af mad og måltider, der spises af både elever og lærere i en spisesal. Derudover indgår fokus på fødevarer og bæredygtighed som et element i undervisningen i flere fag, ligesom der er et tæt samarbejde med lokale fødevarerproducenter.

Målet er at fremme elevernes læring, trivsel og sundhed ved at arbejde med mad og måltider.

Siden 2011 har Nymarksskolen brugt de fire såkaldte LOMA-principper aktivt. Det kan mærkes på elevernes motivation til at lære i løbet af de lange skoledage og på det fællesskab, de fælles måltider er med til at danne grund for.

- Vi oplever, at vores elever spiser mere til frokost end deres jævnaldrende på andre skoler. De spiser sund mad og forlader i mindre omfang skolen for at købe slik og sodavand. For os har det handlet om at gøre det attraktivt at træffe det sunde valg. Måltidet skal være en hyggelig stund, hvor eleverne kommer hinanden ved fremfor at sidde i et klasselokale og se videoer på YouTube, siger afdelingsleder på Nymarksskolen Birgitte Dilau Sørensen.

En evaluering af LOMA peger ligeledes på, at skolebørnene og de fleste af underviserne er begejstrede for

projektet, og det kan ses på elevernes motivation og trivsel i skolen. Det konkluderes, "at LOMA kan være med til at fremme positive relationer og fællesskaber på skolen".

Sultne børn lærer mindre

LOMA startede tilbage i 2011 som et samarbejde mellem Nymarksskolen og University College Lillebælt.

Formålet var at skabe en model for arbejde med læring, sundhed, trivsel og bæredygtighed gennem mad og måltider, som skoler rundt i landet kunne integrere i deres undervisning.

I fag som dansk kan indskolingselever arbejde med at stave til forskellige grøntsager, mens man kan lære om vægt og længdemål ved at bruge forskellige rodfrugter i undervisningen. De større elever tager på udflugt i biogitimen og besøger lokale landmænd, som lærer dem om landbrug.

I 2015 modtog projektet 7,4 millioner kroner i støtte fra Nordea-fonden, hvilket gjorde det muligt at få flere skoler

Sådan lyder LOMA-principperne*

*LOMA står for "Lokal mad"

Princip #1

Dannelse, fællesskab og trivsel

► Som led i skolens arbejde med dannelse, fællesskab og trivsel tilstræbes det, at voksne og elever dagligt spiser et fælles måltid sammen. Maden kan være produceret på skolen eller medbragt hjemmefra. Det fælles måltid tilrettelægges på en måde, der styrker dialog og positive relationer – både elev-elev og elev-voksen.

Princip #2

Læring & undervisning

► LOMA-undervisning kan integrere fælles mål for alle skolens fag, og der kan arbejdes såvel mono- som tværfagligt. Der arbejdes ud fra Undervisningsministeriets Fælles Mål for Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Det er et mål, at der sker en kobling mellem læring og madproduktion med fokus på elevernes udvikling af handlekompetence i relation til sundhed og mad.

Princip #3

Samarbejde omkring læring med forældre og andre parter i lokalområdet

► Skolen inddrager forældre i samarbejde omkring LOMA-aktiviteter. Skolen inddrager lokalsamfundet i LOMA-aktiviteter f. eks. i form af et årligt høstmarked.

Eleverne spiser mere af den sunde mad til frokost, når de selv eller deres kammerater har været med til at lave den, og de går i mindre grad i byen for at købe slik og sodavand.

Foto: Kirstine Mengel

På Nymarksskolen går der kun elever fra 7. - 9. klasse. Deres undervisning indenfor LOMA-projektet består både af praktisk arbejde i køkkenet og teoretisk viden om fødevarer.

Foto: Kirstine Mengel

med i projektet. Yderligere to skoler i Svendborg, en i Aalborg, en i Herning og en i Ishøj er nu officielle LOMA-skoler.

Dorte Ruge, adjunkt og ph.d. ved University College Lillebælt, har været med på projektet siden begyndelsen i 2011. Inspireret af lignende modeller fra lande som England ville man finde nye måder at integrere mad og undervisning på. Hvis man åbner dørene til et flertal af de danske skoler, så er der hverken et professionelt køkken, hvor man kan lave mad fra bunden, eller en spisesal, hvor eleverne kan spise sammen.

- Generelt er der trange kår for frokosten på folkeskolerne. Selvom mange elever får madpakker med, så er det vores erfaring, at det ikke altid er nok mad, man får med; det er ikke altid sundt, og det sker, at madpakken af den ene eller anden grund ikke bliver spist. Nogle skoler har slet ingen frokosttilbud -

ellers er det ofte usunde madvarer som pizzasnegle eller pølsehorn, siger Dorte Ruge.

En forskningskortlægning fra Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug på Aarhus Universitet fra 2017 peger på, at sund mad og gode måltidsvaner på skolen kan spille en stor rolle i forhold til skoleelevers læring. Her fandt man, at elevernes opmærksomhed blev skærpet, og at de i højere grad var i stand til at fokusere på den opgave eller de aktiviteter, de står overfor i undervisningen, hvis de havde fået god, sund mad at spise til frokost.

Omvendt er sult forbundet med koncentrationsbesvær, som har en negativ effekt på børns læring.

Sultne skolebørn er et problem, der før er blevet sat fokus på. Videnscenter Kosmos undersøgte i 2014 over 200 folkeskoleelevers madvaner i skoletiden. Selvom eleverne i høj grad havde madpakke med eller købte mad udenfor skolen, opleve-

de 75 procent af de adspurgte at være sultne og trætte én eller flere gange i løbet af dagen.

- Vi mener stadig, at der er behov for bedre rammer for mad og måltid i skolerne. I trivselsundersøgelser spørger man eksempelvis ikke børnene, om de har fået morgenmad eller frokost, selvom forskning peger på, at mæthed og sund mad kan have indvirkning på børnenes læring og trivsel, siger Dorte Ruge.

Udfordringer og fremtid

Selvom LOMA bliver betragtet som en succes af størstedelen af de involverede, er det ikke en model, som kan tages i brug fra den ene dag til den anden.

Det har krævet finansiel støtte fra Nordea-fonden og politisk opbakning i de enkelte kommuner, for at projektet har kunnet realiseres i den grad, det er blevet det. Hvis projektet skal fortsætte og nå ud til nye skoler, kræver det,

Princip #4

Madens kvalitet og fysiske rammer

► Når der sker madproduktion på skolen, følges Fødevarestyrelsens anbefalinger, og det tilstræbes at opfylde Måltidsmærkets krav. Maden skal være sund, afspejle sæson og være tilberedt fra bunden. Der anvendes så vidt muligt lokalt producerede og mindst 30 procent økologiske råvarer. Køkkenet skal indrettes med professionelt udstyr til professionel arbejdskraft samt give mulighed for, at eleverne kan deltage i produktionen af det fælles måltid.

at politikerne bakker op og er villige til at investere.

Det koster penge at bygge nye køkkener og ansætte personale, som kan stå for at lave mad til mange elever hver dag. Samtidig peger evalueringen af LOMA på, at flere lærere har været skeptiske omkring LOMA i opstartsfasen på de enkelte skoler. En skepsis, der ifølge evalueringen ofte forsvandt efter nogle

uger, hvis skolens personale har god kommunikation og aktivt laver vidensdeling indbyrdes.

- Den største udfordring handler om faciliteterne. Lærerne er gode til at være innovative og bruge klasselokalet og lokalområdet til at arbejde i. Men der er brug for gode køkkener at kunne lave mad i, ligesom det også er vigtigt at kunne komme ud

og møde landmænd og madproducenter. Det sidste kan der være udfordringer med i forhold til afstand til landbruget og det pædagogiske udgangspunkt, fortæller Dorte Ruge.

På Nymarksskolen er man stødt på andre udfordringer. Ifølge Birgitte Dilau Sørensen bliver den socioøkonomiske skævhed blandt nogle af eleverne mere synlig, da ordningen koster penge, 16 kroner per dag, hvis man er tilmeldt et månedsabonnement. Det er lettere for nogle end andre at være med i ordningen. Ikke desto mindre er både afdelingslederen og projektlederen glade for det, skolerne og eleverne indtil videre har fået ud af LOMA.

- Vi håber, at endnu flere af de interesserede skoler, som har kontaktet os, kan få støtte fra politikerne til at blive en del af LOMA. Vi kommer i hvert fald til at fortsætte med at udvikle og forbedre projektet, siger Dorte Ruge. ●

“Hvis jeg var en fødevare, ville jeg være en mør, velhængt, rød bøf”

Ellen Trane Nørby håber, at det nye nordiske køkken kan puste liv i den tabte 'fra jord til bord'-bevidsthed. Her fortæller sundhedsministeren om sin egen opvækst tæt på “varerne”, om sin hang og eks-hang til hampefrø og Cola Zero - og hvorfor hun er mere en rød bøf end en avocado.

Sundhedsministeren er stor tilhænger af både medicinsk cannabis på recept og hampefrø uden THC-indhold i sin mad og i cremer. Her snuser Ellen Trane Nørby til sagerne på Møllerup Gods på Djursland.

Foto: Henning Bagger / Scanpix

o **portræt**

Fortalt til **Hanne Korvig**
hanne@kommunen.dk

Jeg er vokset op på en gård i det vestjyske, hvor der var en stor kvalitetsbevidsthed og kærlighed til fødevarer. Mine forældre gik meget op i, at familien var samlet omkring måltidet. Måltider, hvor det var helt naturligt, at man ikke øste mere op, end man kunne spise. Jeg tror, rigtig mange af os, der voksede op i firserne, blev gjort opmærksom på de sultende børn i Afrika og derfor voksede op med det refræn, at man ikke skulle levne.

Vi var på mange måder selvproducerende. Jeg var vant til at spise de lam, som vi navngav, klappede på hovedet og gav sutteflaske, hvis de trængte. De blev registreret, øremærket, og når de blev slagtet, kunne jeg følge med i den her lille bog, som jeg selv havde været med til at føre, og vide, hvilket lam vi så skulle spise til aften. Det var den der ‘fra jord til bord’-bevidsthed, som jeg synes på bekymrende vis er gået alt for meget tabt i det danske samfund. Nøjagtig den bevidsthed, som jeg synes min egen barndom har båret præg af.

Nogle af de bedste hygestunder, jeg kan huske, var, når jeg fik lov til at være længe oppe en efterårsaften for sammen med min far at smutte hjemmedyrkede, nykogte rødbeder, der skulle syltes i sukker-eddike-lage.

Jeg er enormt betaget af sydeuropæernes kærlighed til fødevarer, og jeg kan godt blive ked af det, når jeg ser, hvor lidt danskerne går op i kvalitet. Heldigvis kan vi se, at gode danske lokale råvarer og økologiske produkter er på fremdrift, selvom det jo ikke er slået igennem alle steder. Samtidig har det her nye nordiske køkken vist os, at vores gode, gamle, danske råvarer, som har været gået i glemmebogen og sat i skammekrogen, virkelig kan noget.

“Mælken kommer ikke fra kartonen ...”

Vi har i regeringen nedsat et Advisory Board, som skal rådgive os tværministerielt om bedre mad, måltider og sundhed generelt. Hvordan kan vi for eksempel skabe god kultur og traditioner omkring måltidet? Det hand-

”Når jeg stod op om morgenen, var det første, jeg tænkte på, Cola Zero, ellers kunne jeg simpelthen ikke komme i gang. En dag tog jeg en kold tyrker. Det var skræmmende svært at stoppe.”

ler jo rigtig meget om sociale relationer også; folk, der er ensomme og spiser alene, bliver fremmedgjorte overfor mad. Vi skal have genskabt kontakten til rødderne - ligesom de siger i et børneprogram: “Mælken kommer ikke fra kartonen - den kommer fra koen.” Nøjagtig den bevidsthed, som jeg synes, min egen barndom har båret præg af.

Jeg synes desværre, at diskussionen omkring sundhed ofte kommer til at handle om, at det er dyrt at leve sundt. For det første er det forkert. Du kan sagtens købe en pakke havregryn til 8-10 kroner, som er nærende. Du behøver ikke købe den til 16 kroner. For det andet så handler det i høj grad om, at man har mistet viden om, hvad råvarer kan! - hvordan man tilbereder dem. Et dansk hvidkål er billigt og sundt, men rigtig mange ved ikke, hvad man kan lave med et hvidkål. Det handler om maddannelse. Om at forældre skaber traditioner omkring måltiderne. At man går op i madlavning og inddrager børnene, så de er med i hele processen - som også handler om at rydde op bagefter og så videre.

Det er vigtigt, at der er en bevidst kostpolitik ude i de enkelte daginstitutioner og skoler. Hvad enten det så er om, hvad der skal være i madpakken, eller at sørge for, at der ikke sidder nogen børn uden madpakker - for det kan vi se, at der gør. I regeringen er vi med til at understøtte madordningerne ude i kommunerne, men det er vigtigt, at institutionernes kostpolitik og holdning er lokalt forankret. Vi skal hjælpe, men vi skal ikke tage initiativet fra dem, der kan selv, og fra de forældre, som er knaldhamrende gode til at lave inspirende madpakker til deres unger.

Vi arbejder jo også på, at flere ældre på plejehjemmene kan få mad, der er produceret lokalt. Vi kan se, at der nu er 69 kommuner, der er gået fra centralkøkken til lokal madlavning. Det er 14.000 ældre, der nu oplever, at maden kommer fra et køkken lige i nærheden af dem. Mad, der smager, dufter og ser indbydende ud.

Tyndfedme, kold tyrker og THC

De seneste sundhedstal viser, at over halvdelen af den danske befolkning har for meget på sidebenene. Samtidig har vi en stor gruppe af unge mennesker, der er tyndfedede: fedme, som ikke har sat sig på sidebenene, men som fedtophobning omkring de indre organer. Et resultat af et sygeligt billede på et perfekt kropsideal, som giver et unaturligt og usundt forhold til kost. Mit budskab og motto er: Du bliver, hvad du spiser. Det er bare eviggyldigt.

Da jeg gik i skole, sneg vi os da til bageren og købte en romkugle en gang imellem.

Blå bog

- ▶ **Ellen Trane Nørby (V), 38 år.**
- ▶ **Sundhedsminister siden 2016.**
- ▶ **Uddannet cand.mag. i kunsthistorie med sidefag i statskundskab.**
- ▶ **Samlevende med Ulrik.**
- ▶ **Har sammen to børn på 3 og 1 år.**

”Vi skal have genskabt kontakten til rødderne - ligesom de siger i et børneprogram: “Mælken kommer ikke fra kartonen - den kommer fra koen.”

Jeg er ikke sukker-fascist i den forstand - det skal bare forefindes i mængder, der giver mening. De der unge, der render rundt med en energidrik i hånden, og det er så deres mad den dag - det dur ikke. Der skal være en bevidsthed ude på skolerne om, at uden næring og energi til hjernen er evnen til at sidde i 6. klasse og lære matematik forsvindende lille.

Der ligger ikke noget i min indkøbskurv, som jeg ikke er stolt af, eller som jeg forsøger at skjule, men der er ingen tvivl om, at jeg i en periode i mit liv, da jeg var politisk ordfører og ‘på’ 24/7, var afhængig af Cola Zero. Jeg drak alt, alt for meget af det for at kunne holde mig kørende. Når jeg stod op om morgenen, var det første, jeg tænkte på, Cola Zero; ellers kunne jeg simpelthen ikke komme i gang. En dag tog jeg en kold tyrker. Det var skræmmende svært at stoppe.

Jeg er meget glad for vores forsøgsordning med medicinsk cannabis, som nu har været i gang i tre måneder. Jeg bruger selv hampefrø i min madlavning derhjemme - i brød og mysli og også i mine cremer og olier. Hampefrø uden THC-indhold. Det er et fantastisk produkt.

Jeg ved ikke, hvad den bedste fødevarer for krop og sjæl er? Men avocado er godt. Men også svær. Joe & The Juice har et skilt med avocado, hvor der står: Not yet. Not yet. Not yet. EAT ME NOW. Too late.

Hvis jeg var en fødevarer, ville jeg være en mør, velhængt, rød bøf, grillet - lidt hård på overfladen, men blød inden i ... ikke en avocado. Nej, den er for forgængelig. o

Hvordan får man ældremad til at lyde og smage bedre?

o ældremad

Af Johannes Lange Baunsgaard
johannes@kommunen.dk

For nogle mennesker danner ordet billeder af oversteget lunser af flæsketeg og lunken pulversovs serveret fra en industriel plasticbakke. Det lyder ikke ligefrem som ny nordisk eller bare noget, man selv har lyst til at sætte tænderne i.

Men sund og velsmagende mad til ældre borgere er ifølge fagpersoner og interesseorganisationer ikke blot af betydning for den ældre, men et vigtigt samfundsanliggende.

Kost- & Ernæringsforbundet vurderede i 2014 på baggrund af en række danske og europæiske studier, at cirka 60 procent af de ældre i plejebolig og hjemmepleje var i risiko for at blive underernæ-

rede. Det kan føre til hospitalsindlæggelser, forlængede sygdomsforløb og i værste fald have varige sundhedsmæssige konsekvenser for de ældre.

Underernæring hos ældre er ligeledes en stor omkostning for resten af samfundet. Kost- & Ernæringsforbundet vurderede i sin rapport, at det koster flere milliarder kroner hvert år, når danske ældre bliver syge og svækkede på grund af underernæring. Regeringen har over de seneste år uddelt mere end 300 millioner kroner til at forbedre køkkener på plejehjem og nytænke mad til ældre.

Vi har derfor spurgt tre forskellige parter, hvad de mener kan løse udfordringerne, og om udviklingen går den rigtige vej.

Der findes ikke én gylden metode til at forhindre underernæring blandt ældre, men der er mange bud på, hvordan problemet kan løses.

Foto: Jens Nørgaard Larsen / Ritzau Scanpix

Henrik Solkær

Direktør i Det Danske Madhus

» Der er sket noget, når det kommer til opfattelsen af ældremad. Når man siger det ord, kan det skabe en masse mindre gode associationer hos folk. Bare man skriver på Facebook, at ældremad er for dårlig, vil det fremkalde mange følelser hos folk. Derfor er vi begyndt at kalde det mad til ældre, og vi laver mad, som alle - både ung, midt mellem og gammel - har lyst til at spise. Så ordet ældremad burde afskaffes. Det vil være et relevant og godt skridt på vejen, for vi tror, at det kan være med til at bryde et tabu omkring det at modtage maden, hvis man ikke har overskud til at købe ind og lave det selv.

» Der er sket en stigning i antallet af diæt-måltider. Det er forskellige variationer af de måltider, vi tilbyder vores kunder. Det kan eksempelvis være, at man skal have mindre portioner, hvis man er småtspisende, eller at maden skal indeholde mere protein, fordi man er ved at genoptræne efter et sygdomsforløb.

» Vi er meget fokuserede på at skabe madglæde. Vores kunder vil have mad, der er farvestrålende og spændende. Udover at den skal være nærende, skal den jo også være appetitvækkende. Det tror vi er meget vigtigt i forhold til at give ældre lyst til at spise. Derfor arbejder vi med præsentationen af maden, ligesom beskrivelserne og navnene på retterne er blevet genopfrisket. I Det Danske Mad-

”Vi er meget fokuserede på at skabe madglæde. Vores kunder vil have mad, der er farvestrålende og spændende. Udover at den skal være nærende, skal den jo også være appetitvækkende. Det tror vi er meget vigtigt i forhold til at give ældre lyst til at spise.”

hus vil vi gerne væk fra det billede af storkøkken og industri, som mange har af mad til ældre.

» Vi samarbejder med 90 kommuner om madservice til hjemmeboende ældre og har samtidig øjnene på fremtiden. Vi er blandt andet gået ind i projekter om måltidskasser til ældre, der er blevet udskrevet fra sygehuset. Underernæring hos ældre er et stort problem, og vi vil gøre vores for at være med til at løse det.

Producenten:
Ordet 'ældremad' burde afskaffes

Foreningen: *Det sociale aspekt spiller en stor rolle*

Rikke Hamfeldt

Seniorkonsulent i Ældre Sagen

» Underernæring hos ældre er et problem, der kræver flere løsninger. Der er ikke én gyl- den måde at vende skuden på. Det skyldes, at der er forskellige grunde til, at de her menne- sker er underernærede. Nogle er svækkede efter et længerevarende sygdomsforløb, andre har nedsat funktionsevne eller tygge-synke- besvær, eller de har mistet appetitten på grund af brug af medicin. Andre igen er ensomme og har svært ved at finde motivati- on til at spise.

» Det sociale aspekt er meget vigtigt for appetitten. Det er med til at give motivation til at spise, at man kan tage del i et måltid sam- men med andre. Derfor kan nogle ældre, som måske har mistet en ægtefælle eller ikke kom- mer særlig meget udenfor hjemmets fire væg- ge, være udsatte. Det er vigtigt, at kommuner- ne har fokus på denne del i deres arbejde. Det er nogle mere komplekse løsninger, der skal sikre den motivation - især når det kommer til de ældre, som stadig bor hjemme eller i en ældrebolig. Når kommunen ikke er hjemme hos den ældre så ofte, så er det sværere at hjælpe på den del. Derudover er der behov for tidlig systematisk opsporing i forhold til de personer, som er i risikozonen, og som kom- munen endnu ikke har fat i.

» I Ældre Sagen arbejder vi meget med at oprette spisefællesskaber og skaffe spise- venner til ældre - nogle steder i tæt samarbei- de med kommunerne. Ishøj Kommune hjæl- per eksempelvis svækkede ældre med at ind- gå i spisefællesskaber i samarbejde med frivil- lige. Flere kommuner har også spisevenner, som tager hjem til dem, som ikke kan komme ud selv. Andre steder har man spiseklubber, hvor man kan komme og spise aftensmad eller få en kop kaffe. I mange af Ældre Sagens lokal- afdelinger har man herreværelser, hvor mæn- dene mødes og laver mad sammen.

» En stor omgang sovs og kartofler kan være svært for nogle at komme igennem. Derfor kigger vi også på, om man kunne forbedre fleksibiliteten af madservicen på forskellige måder. Mange steder arbejder kommunerne med specialkost til ældre, som har brug for til- passede måltider. Flere små måltider kan måske være en bedre løsning end ét stort. Det handler ikke bare om, at maden skal opfylde nogle krav til det ernæringsmæssige.

» En tredjedel af alle kommuner leverer mål- tider til en hel uge ad gangen, hvor al maden skal varmes op. Hvis man ikke har så meget appetit, kan det være svært at finde motivatio- nen til at varme mad hver eneste dag. Det er simpelthen ikke spændende eller appetitligt for nogle ældre. Og hvis ikke man orker det, så får man ikke spist, og så kan man i værste

ende komme i risikozonen for underernæring. Derudover viser undersøgelser, at forholdsvis mange spiser maden af emballagen. Det hjæl- per heller ikke på appetitten.

» Både regeringen og kommunerne har fået mere fokus på, at mad og måltider er en vigtig del af forebyggelse og rehabilitering, når det handler om ældres sundhed. Det ser i hvert fald ud til, at der er et øget fagligt fokus på

”Det sociale aspekt er meget vigtigt for appetitten. Det er med til at give motivation til at spise, at man kan tage del i et måltid sammen med andre. Derfor kan nogle ældre, som måske har mistet en ægtefælle eller ikke kommer særlig meget udenfor hjemmets fire vægge, være udsatte.”

underernæring, men der er fortsat behov for at se mad og måltider mere tværfagligt. I Ros- kilde har man eksempelvis oprettet tværfag- lige ernæringsteam, hvilket er et rigtig godt initiativ. ○

Forskeren: *For 20 år siden var der ingen, som havde hørt om tynde ældre*

Anne Marie Beck

Docent ved Metropol København, cand. brom. og ernæringsforsker på ældre- området

» Jeg så gerne, at man udnyttede madservice til ældre mere aktivt. Man taler om, at lige nu er madservice noget, den ældre får, indtil ved- kommende dør af det. Ikke for at sige, at maden ikke er sund og nærende, men man kunne bruge den service til at rehabilitere den ældre.

» På Københavns Professionshøjskole er vi i gang med et projekt kaldet De Gode Madkas- ser. Det er en afprøvning af et madservicekon- cept, som visiteres til ældre i eget hjem som et midlertidigt rehabiliterings- og/eller genop- træningsredskab. Mange ældre borgere kom- mer hjem fra hospitalet med en genoptræ- ningsplan. Vi tænker, at det ville give mening, at den ældre modtog madkasser, hvor menu-

en var bestemt af fagpersoner, således at han eller hun fik lige præcis det, de skulle bruge for at komme ovenpå igen.

» Vi har blandt andet Døgnkassen. Den skal sikre, at der ligger en masse god mad klar i køleskabet efter en hospitalsindlæggelse. Den ældre kan have mistet funktionsevne og tabt sig noget, og så kan det være hårdt at komme hjem til et tomt køleskab. Projektet laver vi i samarbejde med Vallensbæk, Albertslund og Silkeborg Kommune samt Det Danske Mad- hus.

» Der er færre og færre, der modtager den normale madservice fra kommunen, som vi kender det. Der er kommet konkurrence fra supermarkedernes mange færdiglavede retter og hjemmesider som Nemlig.com, hvor man selv køber ind og får leveret til døren. Det betyder, at det er de mest svækkede ældre, som er tilbage som modtagere af kommunens madservice.

» Der skal være mere fokus på en tværfaglig

”Hvis man gerne vil kunne komme godt nedad trappen og se sine børnebørn, så spiller mad og drikke en rolle.”

tilgang til ældres sundhed. I Roskilde Kom- mune er man gode til at have forskelligt fag- personale inde over de sundhedsplaner, man laver for den enkelte ældre. Ergoterapeuter, tandplejere og diætister sidder sammen, når der kommer en borger. Det synes jeg er den helt rigtige måde at gøre det på.

» Der kører også et stort projekt på Køben- havns Universitet, der hedder Eldorado. De kigger blandt andet på, hvordan madens udseende og konsistens påvirker ældre folks appetit. Sanser som syn, smag og lugt ændrer sig i løbet af livet, og derfor er det en god idé at se på, hvordan man kan lave mad, der kan aktivere ældre menneskers sanser, så maden

rent faktisk smager af noget.

» Arbejdet med madservice til ældre handler også om at få de ældre til at forstå, at det er lige så vigtigt at spise mad som at træne. Hvis man gerne vil kunne komme godt nedad trappen og se sine børnebørn, så spiller mad og drikke en rolle. Sundhedspersonalet i kommunen skal være gode til at rådgive de ældre om, hvad den rigtige mad kan gøre for dem.

» For 20 år siden var der aldrig nogen, der havde hørt om ældre, der var for tynde. De var allesammen for tykke, mente de fleste. Nu har stort set alle kommuner ansat diætister og andre ernæringsprofessionelle på ældreområ- det. Der er blevet givet penge fra politikerne i flere år til både projekter og forskning. Det er en enormt positiv udvikling. Jeg kommer aldrig ud og hører, at det ikke er noget, som kommunerne tager alvorligt. ○

Køkken tryller med blendet mad

Bosted har fået en pris for at få blendet mad til at ligne den oprindelige mad, så beboerne får lyst til at spise mere.

o efterligning

Hvad gør man, når mennesker på grund af sygdom ikke mere er i stand til at spise normal mad, men kun kan få blendet mad ned?

Den nemme og traditionelle løsning ville være at køre maden gennem en blender og så værsø. Men på bostedet Tangkær i Norddjurs kommune har man valgt at gå skridtet videre. De blendede retter bliver genskabt, så de får deres oprindelige udseende og duft.

For eksempel var der en beboer, der hvert år til sin fødselsdag ønskede sig et stjernesud. På et tidspunkt kunne hun ikke længere spise et almindeligt stjernesud, men nu har køkkenet genskabt det i en udgave, hvor det ligner på en prik, men i virkeligheden er blødt som smør.

Muskler svækkes

Tangkær er en del af Region Midtjyllands Socialpsykiatri Voksne og et af Danmarks mest specialiserede tilbud til borgere med den sjældne

Køkkenet på Tangkær har blandt andet kreeret dette stjernesud, der består af blendede råvarer. Jordbær med fløde er et andet påhit fra køkkenpersonalet. Også her er der tale om et effektivt sansebedrag, hvor de "friske jordbær" er bløde som smør. Foto: Region Midtjylland

Huntingtons Sygdom.

Sygdommen skyldes en arvelig genfejl, som får hjernen og musklerne til gradvis at gå til grunde. Størstedelen af de sygdomsramte udvikler på et tidspunkt problemer med at spise og drikke, fordi muskulaturen i spiserøret svækkes.

Køkkenpris

Køkkenet på Tangkær har netop vundet Magasinet Plejes køkkenpris 2018 i kategorien "Mad til småtspisende", og den hæder er klinisk diætist på Tangkær Susanne Bakmann glad for.

- Vores køkkenpersonale fortjener et skulderklap for deres store arbejde med at tilpasse maden til den enkelte

"Vores køkkenpersonale fortjener et skulderklap for deres store arbejde med at tilpasse maden til den enkelte beboer. De er opsøgende og gode til at snakke med beboerne om deres ønsker, som de så omsætter til lækker mad uanset konsistens."

beboer. De er opsøgende og gode til at snakke med beboerne om deres ønsker, som de så omsætter til lækker mad uanset konsistens. De ansatte i køkkenet har en kæmpe andel i, at beboerne med Huntingtons Sygdom holder vægten så længe som muligt. Og så er de med til at øge livskvaliteten for alle på Tangkær, siger hun.

Mad-fotos på tablet skal få patienter til at spise mere

Småtspisende patienter får mere indenbords, hvis de selv kan vælge deres mad ved at se på fotos af maden på en tablet.

o vælg selv

Patienter på Herlev og Gentofte Hospitals medicinske afdelinger kan nu selv vælge, hvad de vil have at spise, ved at kigge på billeder og beskrivelser af maden på en tablet.

Ideen med projektet Food'n'Go er at inddrage de ældre patienter og styrke deres appetit, så de hurtigere kommer på benene igen efter sygdom. Billederne skal sætte sanserne og appetitten i gang, allerede inden måltiderne bliver serveret, forklarer Tove Lindhardt, der er projektleder og seniorforsker på Herlev Hospital, til DR København.

- Vi ved, at det visuelle har en appetit-stimulerende effekt, så man nærmest kan mærke, at spytkirtlerne begynder at virke, hvis man ser noget lækkert på et billede.

En stor del af de ældre patienter på afdelingen er ifølge Tove Lindhardt underernærede, når de bliver indlagt. Og det er et stort problem, hvis de ikke har nok sul på kroppen, siger hun.

Indtil videre ser det ud til at have en positiv effekt, når de ældre får mere medbestemmelse over, hvad der skal på tallerkenen. Food'n'Go blev i 2013 testet på en patientgruppe, hvor resultaterne og tilbagemeldingerne var positive.

- Det viste en øget muskelstyrke i arme og ben, ligesom-

"Vi har startet med den vanskeligste patientgruppe, når det kommer til implementering af teknologi. Men når det kan lade sig gøre her, så kan det lade sig gøre på alle afdelinger."

patienternes livskvalitet og mentale sundhed blev forbedret, og det samme gjorde deres BMI. Det påvirker jo også altsammen, hvor ofte man bliver genindlagt, siger Tove Lindhardt.

Test på to afdelinger

Food'n'Go-projektet bliver lige nu testet på to medicinske afdelinger på Herlev og Gentofte Hospital. Konceptet skal fremover kunne udbredes til alle typer afdelinger og med tiden også motivere til mere fysisk aktivitet under hospitalsopholdet, forklarer Tove Lindhardt.

- Vi har startet med den vanskeligste patientgruppe, når det kommer til implementering af teknologi. Men når det kan lade sig gøre her, så kan det lade sig gøre på alle afdelinger.

Udover at bestille mad kan de ældre og personalet bruge tabletten til at holde styr på, hvor meget de har fået at spise, og hvor meget de har bevæget sig. Food'n'Go er lavet som et offentligt-privat innovationsprojekt (OPI) mellem Herlev Hospital og IT-firmaet Taschista.

Mindsker madspild: Skræller kan også spises

Genbrug. I Aalborg er madspildet sænket fra to til en procent i produktionen til kommunens plejehjem. Pengene, der spares på mad, når der smides mindre ud, skal bruges til at omlægge til økologi, oplyser DR Nordjylland.

Blandt andet er der fokus på, hvad der kan spises, og hvad der er affald, fortæller projektmedarbejder i Madservice Else Møhlenberg:

- Eksempelvis kan skrællerne fra en gulerod vaskes og bruges som ingrediens i en fond eller en suppe. For at undgå madspild er sortimentet også blevet begrænset, blandt andet når det gælder yoghurt og mælk. Et mindre udbud mindsker madspildet, fordi de kartoner, der åbnes, også bliver brugt.

Bindeleddet mellem køkkenet og plejehjemmene, koordinator Christina Rosengreen, fortæller, at der også er stort fokus på madspild ude på plejehjemmene, for eksempel omkring frokosten.

- Hvis der skulle være lidt overskud, er de gode til at genbruge det til for eksempel et mellemmåltid eller en lille dessert.

Madbilleder vækker appetit hos demente i Odense

Spil. Odense Kommune har udviklet et nyt spil 'Mad og Minder' til ældre og demente, der har svært ved at få en ordentlig appetit. Spillet er bygget op omkring madbilleder, som stimulerer sanserne og vækker hukommelsen, skriver VPT - Viden på Tværs.

Spillet skaber dialog mellem beboere og medarbejdere og er et godt redskab til at finde ud af, hvad der giver livskvalitet hos den enkelte, lyder det fra Lone Schaldemann Hansen, der er mad- og måltidsmentor i Odense Kommune og har udviklet spillet. Spillet giver samtidig plejepersonalet vigtig viden om den ældres madvaner og præferencer. En viden, der kan bruges i køkkenet og af personalet til at forebygge underernæring og skabe stjernestunder for beboerne, understreger hun.

Spillet er allerede trykt i 200 eksemplarer og bliver i løbet af foråret rullet ud på alle plejecentre og aktivitetstilbud for ældre i hele kommunen. Samtidig oplæres medarbejderne i rollen som 'spilleværter', så de kan skabe en god samtale med borgerne.

Øko-pris 2018 til cheføkonoma på hospital

Økologi. Cheføkonoma på Regionshospitalet Randers Mona Carøe Jensen fik Årets Økopris 2018 under fødevaremessen Foodexpo i Herning. Prisen hylder ildsjæle, der gør en indsats for at udbrede øko-måltider til landets storkøkkener, skriver OrganicToday.

Køkkenet på Regionshospitalet Randers serverer hver dag måltider for 650 patienter, pårørende og ansatte, som er minimum 90 procent økologiske. Regionshospitalet har som det første og stadig eneste hospital i landet opnået Det Økologiske Spisemærke i guld. Den frontløberrolle skyldes ikke mindst cheføkonoma Mona Carøe Jensen, siger Helle Borup Friberg, administrerende direktør i Økologisk Landsforening.

Madordninger presser vuggestuepriser i vejret

Madordninger. Der er stor forskel på, hvor meget forældre må betale for en vuggestueplads med madordning.

Prisen er i gennemsnit 5.757 kroner højere om året i de kommuner, hvor der er brugerbetaling på madordninger, end der, hvor maden er inkluderet i grundprisen. Det viser tal fra Danmarks Statistik over hovedstadsområdets kommuner, skriver DR København.

I eksempelvis Dragør koster det 10.560 kroner om året, hvis et vuggestuebarn skal have mad fra en brugerbetalt madordning, så den samlede pris ender på 46.776 kroner. I Glostrup Kommune er mad derimod inkluderet i grundprisen på 35.736 kroner - altså en prisforskel på knap 11.000 kroner.

Ritzau

Test: Patienter tager for sig af frugt og kage

Sydvestjysk Sygehus har testet et køleskab, der byder patienterne på snacks døgnet rundt.

o udbud

Det ser fristende ud, som køleskabet står der med hylterne fulde af udskåret frugt, yoghurt, kage, nødder, kakaomælk og proteindrikke. Og det er nøjagtig dét, køleskabet på Sydvestjysk Sygehus skal gøre: Friske patienter til at tage for sig af retterne, for det kræver energi at blive rask.

Køleskabet kaldes 'Patientens minibar' og står på gangen på Medicinsk Sengseksnit. Minibaren er fyldt med en række forskellige snacks og drikkevarer, og det er en del af et bespisningskoncept, der testes på sengeafsnittet.

Åben døgnet rundt

Patientens minibar har åbent døgnet rundt og skal være med til at sikre, at patienter-

Tag selv-køleskabene betyder, at patienter kan få mad, når de selv har lyst.

Foto: Ritzau / Scanpix

ne har mulighed for at få mad, hvis lysten melder sig.

- Patientens minibar er et supplement til dagens tre faste hovedmåltider og tre mellemmåltider og skal udelukkende ses som en ekstra service til patienterne, forklarer Jannie Lindberg Christensen, der er projektleder på det nye bespisningskoncept

på Sydvestjysk Sygehus.

Det er i forbindelse med opførelsen af Sydvestjysk Sygehus' nye sengebygning, at Jannie Lindberg Christensen i samarbejde med køkken- og plejepersonale på Sydvestjysk Sygehus har udviklet og nu tester et bespisningskoncept, der skal implementeres i den nye sen-

gebygning i 2019. Patientens minibar er netop blevet godkendt til at være en del af konceptet.

Man føler sig mindre syg

Lene Lomholt er social- og sundhedsassistent på Medicinsk Sengseksnit, og hun er ikke tvivl om, at Patientens minibar har en positiv ind-

virkning på patienterne og deres indtag af mad:

- Der er noget selvstændighed over, at man kan gå ud i køleskabet og tage det, man har lyst til. Man føler sig mindre syg, når man kan hente sin egen mad, lyder det fra Lene Lomholt, som påpeger, at sengeliggende patienter får hjælp af personalet.

"Der er noget selvstændighed over, at man kan gå ud i køleskabet og tage det, man har lyst til."

Lene Lomholt, social- og sundhedsassistent på Medicinsk Sengseksnit

Jannie Lindberg Christensen har testet bespisningskonceptet på Medicinsk Sengseksnit siden november 2016. I slutningen af juni sidste år blev Patientens minibar introduceret på sengeafsnittet, og efter en testperiode kunne det bekræftes, at Patientens minibar har den ønskede effekt:

- Vi har målt på afsætningen i minibaren og på, om patienterne spiser mindre til de faste hoved- og mellemmåltider, fordi de i stedet har forsynet sig i minibaren. Men vi kan se, at tilbuddene ikke påvirker hinanden, lyder det fra Jannie Lindberg Christensen.

- Det betyder i sidste ende, at minibaren virker efter hensigten, da patienterne får lidt ekstra indenbords - dét ekstra, der er så vigtigt, siger hun.

DK Job

Kommunikations- og projektmedarbejder til Synscenter Refsnæs, Kalundborg

Vil du være med til at udvikle den eksterne og interne kommunikation på Synscenter Refsnæs - og har du lyst til at indgå i forskellige udviklingsprojekter som projektmedarbejder eller tovholder?

Ansøgningsfrist: 17/04-2018

Budgetchef, Nordsjællands Hospital

Nordsjællands Hospital er på udkig efter en budgetchef, som har lyst til at udvikle hospitalets økonomistyring og sikre, at vi får mest mulig sundhed for de penge, vi bruger.

Ansøgningsfrist: 16/04-2018

Fagleder for Socialrådgivningen - Børn og Familie, Ringkøbing-Skjern Kommune

Faglederen for socialrådgivningen i Børn og Familie har valgt at søge nye udfordringer, derfor søger vi en ny.

Ansøgningsfrist: 14/04-2018

Analytisk stærk udviklingskonsulent, Skive Kommune

Analytisk stærk udviklingskonsulent søges til Sekretariatet i Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen

Ansøgningsfrist: 13/04-2018

Se alle aktuelle stillinger på www.dknyt.dk/stillinger

kommunen.dk lancerer ny brevkasse målrettet kommunalpolitikere

Det skal være sjovere og lettere at dygtiggøre sig som lokalpolitiker i Danmark. Derfor lancerer kommunen.dk i dag **Den Lokalpolitiske Børs**, hvor du kan få gode råd af dine kolleger landet over og dele ud af dine egne erfaringer.

Skriv dig op til nyhedsbrevet i dag på

www.kommunen.dk/dlb og følg med i den seneste debat.

Den Lokalpolitiske Børs - seneste spørgsmål

Valuta for pengene: Får byrådene nok ud af internationalt samarbejde?

Brevkassen modereres af Allan Vendelbo, som har været kommunaldirektør i flere kommuner, direktør i SKI og kontorchef i KL og i dag arbejder som konsulent.

Blizzload sætter turbo på sløve webløsninger

Høst fordelene af højere hastighed

Øget salg

Intet kan få kunder til at afbryde et køb som en sløv hjemmeside. Blizzload gør shoppingoplevelsen til en effektiv fornøjelse.

Kundelojalitet

Fremtidens it-brugere forventer lynhurtige løsninger og vender tilbage til løsninger, som de ved virker.

Større produktivitet

Det er ikke kun dine kunder, som nyder godt af Blizzload. Alle medarbejdere, som til daglig arbejder med CMS'en, vil sætte pris på det nye, hurtige it-system.

Ring 51 92 24 37 og hør nærmere

BLIZZLOAD

setting websites alight

Blizzload er dedikeret til at skabe brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, hvor hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

Randers Kommune tabte sag mod afsatte udvalgsformænd

Det får ingen praktisk betydning i denne valgperiode, men tre afsatte udvalgsformænd har nu fået rettens ord for, at det var ugyldigt, da et byrådsflertal i sommeren 2015 besluttede at erstatte dem med Venstre-politikere.

Randers. Var dommen faldet sidste år, skulle de tre udvalgsformænd Bjarne Overmark (Beboerlisten), Kasper Fuhr Christensen (Velfærdslisten) og Daniel Madié (K) ifølge Randers Amtsavis nu have fået deres formandsposter i henholdsvis Børne- og Skoleudvalget, Socialudvalget samt Erhvervs- og Landdistriktsudvalget tilbage.

Det fik de rettens ord for den 5. april, hvor Retten i Randers med dommerstemmerne 2-1 dømte et byrådsflertals beslutning om at ændre kommunens styrelsesvedtægt og herefter omkonstituere de siddende udvalg for 'ugyldig' og de hensyn, der lå til grund, for 'uvedkommende'.

De tre havde indstævnet Randers Kommune, fordi et byrådsflertal bestående af Venstre og Dansk Folkeparti 22. juni 2015 efter deres mening primært ændrede styrelsesvedtægten for at få fjernet dem som formænd og dermed sanktionere politiske modstanderes meningstilkendegivelser og lovlige politiske handlinger.

I stedet valgte flertallet tre Venstre-politikere til de tre udvalgsformandsposter.

Motivet åbenlyst

Selvom de tre udvalgsformænd mistede deres lønnede formandsposter, bliver der ikke rejst krav om erstatning,

siger Kasper Fuhr Christensen til Randers Amtsavis.

- Denne sag handler om principper, ikke om økonomi, som han sagde under et pressemøde efter dommen.

De tre kan heller ikke få deres formandsposter tilbage, fordi der i mellemtiden har været valg.

Der blev i dommen lagt vægt på, at byrådsflertallet flere steder - både i visionsplanen 'Randers i fremdrift', en pressemeddelelse og udtalelser til pressen - slog på, at en omkonstituering af udvalgene havde til formål at besætte sagsøgernes udvalgsformandsposter med personer, der var enige i hovedtrækkene i den førte politik og accepterede flertallets beslutninger.

Der blev også offentligt givet udtryk for, at oppositionen havde valgt at modarbejde flertallets beslutninger og stå udenfor indflydelse.

Det fik rettens flertal til at pege på kommunestyrelseslovens § 17, stk. 3, 2. pkt., der indebærer, at et udvalgsmedlem ikke mod sin vilje kan fratages sin plads, fordi den pågældendes politiske standpunkt eller tilhørsforhold ændrer sig. Loven åbner heller ikke umiddelbart mulighed for at foretage en omkonstituering af et eller flere udvalg, fordi der er sket ændringer i den politiske sammensætning af kommu-

Byrådsflertallet har selv flere steder slået på, at omkonstitueringen af udvalgene ville gøre det muligt at besætte udvalgsformandsposterne med personer, der var enige i hovedtrækkene i den førte politik. Og det var med til at få to af de tre dommere til at vende tommelen nedad for flertallets dispositioner i sommeren 2015.

Foto: Rune Aarestrup Pedersen / Ritzau Scanpix

nalbestyrelsen senere i en valgperiode, pointeres det.

Politiske hensyn i orden

De to dommere vurderer, at ændringen i kommunens styrelsesvedtægt var begrundet i 'uvedkommende hensyn', og peger på, at 'reglerne om forholdstalsvalg i sammenhæng med valgenes gyldighedsperiode navnlig tjener som beskyttelse af de forskellige politiske opfattelser i kommunalbestyrelsen, ligesom de i øvrigt har til formål at sikre ro og kontinuitet i kommunens arbejde'.

Dommerflertallet advarer dog imod at antage, at politiske overvejelser omkring

udvalgenes sammensætning i forbindelse med ændringer i udvalgsstrukturen til hver en tid vil være ugyldige. Politiske hensyn i sammenhæng med en vedtægtsændring kan også herefter vise sig at være sagligt velbegrundede.

Men - pointerer dommerne: 'Omvendt kan det dog heller ikke antages, at en vedtægtsændring, hvormed der tilsigtes en omkonstituering, der skal tilgodese visse kommunalbestyrelsesmedlemmers politiske indflydelse på bekostning af andres, vil være lovlig, alene fordi der tillige varetages et lovligt strukturelt formål'.

Advokat vil anke sag mod borgmester

Hjørring. Advokat Trine Ødemotland fik ikke medhold i sin stævning mod borgmester Arne Boelt (S) og hans advokat for injurier og bagvaskelse. Derimod blev hun dømt til at betale sagens omkostninger på samlet 54.000 kroner til Arne Boelt og hans advokat Anker Laden-Andersen, oplyser TV2 Nord.

Stævningen udspringer af længere tids uenighed mellem Trine Ødemotland og borgmesteren, som fortsatte på Facebook. Hun fik i den forbindelse en bøde på 60.000 kroner af Advokatskadenævnet for grov overtrædelse af god advokatskik. Blandt andet skal hun have hængt en navngiven kommunal

medarbejder ud og truet folketingsmedlem Henrik Sass Larsen (S) med at gå til pressen, hvis han ikke fik Arne Boelt til at 'rette ind'.

Da der under valgkampen blev smurt hundelort på borgmesterens dørhåndtag og løsnet hjulbolte på hans bil, skal han ifølge Trine Ødemotland have beskyldt hende for at stå bag, hvilket udløste stævningen for injurier og bagvaskelse.

Hun har i øvrigt allerede til flere medier, heriblandt nordjyske.dk, sagt, at hun anker dommen til Landsretten.

17-årig sigtet for at bedrage kommuner online

Nordsjælland. En 17-årig dreng er ved Retten i Nykøbing Falster blevet varetægtsfængslet i fire uger for at have misbrugt flere nordsjællandske kommuners EAN-numre til at købe alt fra elektriske tandbørster, skægtrimmere, lamper, hængelåse, hoverboards, sækkestole og telefoner til en skudsikker vest og

en hjertestarter. I alt er drengen indtil videre sigtet for at have begået databedrageri for omkring en million kroner.

Ifølge Lolland-Falsters Folketidende skal bedragerierne være gået ud over blandt andre Allerød, Hørsholm, Furesø, Rudersdal og Hillerød Kommune.

Morgendagens meningsdannere

Af Jonas Haase

EFTERLYSNING: UNGE MED MOD PÅ MAGT

Som Danmarks yngste byrådsmedlem har jeg forhåbentlig givet et ungt pust til Aabenraa Byråd. Alligevel har vores byråd en gennemsnitsalder på cirka 52,5 år. Og den samlede gennemsnitsalder i alle landets byråd er også på over 50 år.

Jeg stiller derfor spørgsmålet: Er dette virkelig repræsentativt? Kan kommunens borgere spejle sig selv i dette? Det tror jeg ikke jævnaldrende kan. Ej heller så mange andre, for gennemsnitsalderen i Aabenraa Kommune er på 42,8 år.

Folketing, byråd, regionsråd og andre beslutningsdygtige institutioner, der bestemmer over hele befolkningen, skal ikke kun bestå af ældre, vise akademikere, men lige så vel af folk fra forskellige samfundslag, uddannelser, køn og aldre.

Valgdeltagelsen blandt unge er også dalende.

De unge bliver 18 år og myndige på strube, og alligevel stemmer kun omkring halvdelen af dem til valgene i Danmark. Det, selvom 93 procent af de unge har en holdning til, hvordan verden skal formes og se ud. Det er meget paradoksalt, at vores generation er så passiv.

Det er et demokratisk problem, at ikke alle stemmer, og især at min aldersgruppe ikke gør.

Det lokalpolitiske omfatter det meste af det, der spiller en rolle i de unges hverdag: busser, skoler, fritidstilbud, aktivitetstilbud og meget andet essentielt og relevant. Kommunerne udformer vores velfærd, og det skal vi da bidrage til.

Folk andre steder i verden vil give deres liv for retten til at ytre sig og stemme. Det er et privilegium. Så sørg nu for at værdsætte det, som er så unikt for os!

Afgørende identifikation

Jeg var selv opstillet som ung kandidat blandt mange unge kandidater i min kommune. Det er nemlig så vigtigt at vise, at den politiske arena i lige så høj grad er de unges som de ældres. Vores stemmer er lige så vigtige.

Det er vigtigt, at unge oplever beslutningstagerne, de kan identificere sig med, og ikke blot et antikveret byråd.

Vi er fremtiden og fundamentet for samfundet, og når der bliver taget beslutninger om min aldersgruppes skoler, busser og så videre, så skal vi inddrages og have indflydelse. Man skal snakke mere med de unge end om de unge.

Byrådene skal være repræsentative. For kan en på 18 år føle sig repræsenteret, når gennemsnitsalderen er cirka 50 år?

Uligheden i valgdeltagelsen skaber også ulighed i repræsentationen.

Man skal blandt andet sørge for, at det er muligt at brevstemme der, hvor der er lav valgdeltagelse; det kunne for eksempel være på ungdomsuddannelserne. Andre initiativer kunne være at sætte kommunalvalget i et lidt mere spændende perspektiv, blandt andet ved en aktiv indsats på sociale medier, altså ved at debattere der, hvor de unge rent faktisk befinder sig, og ikke i avisspalterne.

Jeg tror helt ærligt og oprigtigt på, at der er brug for, at flere unge bliver hørt. Og jeg vil gøre mit for at vise mine jævnaldrende, at (kommunal)politik kan være spændende. For selvom jeg tror på, at de ældre vil give de unge, hvad de har brug for, er det ikke det samme som at vide, hvad de har brug for.

Vores demokratiform kaldes jo for 'repræsentativt demokrati', men er det nu også repræsentativt?

Jonas Haase blev valgt ind i Aabenraa Byråd, da han var 18 år og 22 dage, hvilket gør ham til KV17's yngste byrådsmedlem.

"Jeg tror helt ærligt og oprigtigt på, at der er brug for, at flere unge bliver hørt. Og jeg vil gøre mit for at vise mine jævnaldrende, at (kommunal)politik kan være spændende."

”Det ligger ikke til mig at have rundsæve på albuerne ...”

Stevns' nye borgmester drømmer om at gøre Stevns mere synlig og selvstikker ... og egne albuer lidt spidsere.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Anette Mortensens vej til borgmesterposten

Hvem er Anette Mortensen - den nye borgmester i Stevns Kommune? Løber man hende op på nettet, får man at vide, at hun er fra Strøby Egede, uddannet ergoterapeut, aktiv i den lokale gymnastikforening, har siddet i kommunalbestyrelsen de seneste fire år af sit liv, fik 1184 personlige stemmer til kommunalvalget i november, blev valgt til borgmester, er gift og mor. En gæv og solid kvinde med Colgate-smil, frisk korthårsfrisur

re og et ligefremt blik, vokset op på det pæne Nordstevns. Og derudover: ingen dramaer og store slag i bolledejen?

Anette Mortensen griner ad beskrivelsen: "Det lyder jo næsten for godt til at være sandt."

Men grinnet bliver ikke efterfulgt af protester. For - fortsætter hun: "Du har jo ret. Jeg er både ny i det her politiske game og ja, min opvækst har været både uddramatisk og solid."

Anette Mortensen voksede op i en kernefamilie med to børn, to biler, borgerlige dyder og værdier, fornuftige indkomster, ferier, når man skulle på ferie - sammen med en far, der var statsautoriseret revisor, og en mor, der var uddannet husholdningslærer.

- Jeg har aldrig været i tvivl

”Generelt vil jeg sige, at Stevns ikke har været god til at råbe op og gøre sig synlig. Vi er en mindre kommune - ja, men det betyder ikke, at vi altid bare skal holde os i baggrunden.”

om, at jeg var Venstre og borgerlig, fortæller Anette Mortensen, der selv har stiftet kernefamilie med politimanden og entreprenøren Kim. De bor i Strøby Egede med Anette Mortensens forældre boende 30 meter længere nedad vejen.

Inden Anette Mortensen blev valgt ind i kommunalbestyrelsen for fire år siden, levede hun et liv helt udenfor politik - som ergoterapeut og sagsbehandler med hjælpemidler i kommunen.

Men en dag i 2013 var der en, der prikkede Anette Mortensen på skulderen i gymnastikforeningen. Fingeren til-

hørte den forhenværende Stevns-borgmester gennem 20 år, Poul Arne Nielsen (V). Han var ligesom Anette Mortensen selv aktiv i AIK.

Manden havde kendt og fulgt Anette Mortensen gennem mange år - set hende i aktion som bestyrelsesmedlem og formand for gymnastikforeningen. Og nu opfordrede han hende til at stille op til kommunalvalget.

- Jeg tænker, at han så noget potentiale i mig. Jeg var formand i otte år og hende, der ikke kunne lade være med at byde ind og blande sig, siger Anette Mortensen.

Men tanken om et politisk virke var helt ny, så Anette Mortensen valgte at stikke en finger i jorden hos familien, som hun regnede med ville sige, at hun måtte være bindelig. Men det gjorde de ikke ...

Samtidig var der det med jobbet i kommunen, hvor hun gennem en årrække havde været utilfreds med flere ledelsesmæssige og organisatoriske ting - ting, som hun ikke havde haft held med at

Blå bog

► **Anette Mortensen (V), 40 år.**

► **Borgmester i Stevns Kommune siden 2018.**

► **Uddannet ergoterapeut.**

► **Gift med Kim.**

► **Har sammen Kasper på 7 år og Frederikke på 12.**

præge som ansat og arbejdsmiljørepræsentant. Så pludselig gav ideen om at blive lokalpolitiker mening.

Da Anette Mortensen bliver valgt ind i 2013, tager hun orlov fra jobbet i kommunen, hjælper til med regnskaber i sin mands firma og lader ellers det nye liv med lokalpolitik fylde sit liv.

Undervejs bliver Anette Mortensen spurgt af formanden for Venstre, om hun vil deltage i Venstres talentskole.

- Jeg blev udvalgt sammen

med 16 andre på landsplan. Forløbet var helt sikkert med til at bygge mig op. Hvis ikke jeg havde deltaget, havde jeg nok ikke taget teten som spidskandidat, fortæller Anette Mortensen med tanke på den meget stejle læringskurve, hun har gennemgået på kort tid - fra lokalpolitiker over udvalgsformand til borgmester.

På talentskolen blev Anette Mortensen oplært i forhandlings- og præsentationsteknik og i organisation, og hun fik - ikke mindst - skabt et bedre netværk til andre politikere både i landsorganisationen og i Folketinget. Og så var der også det erhvervspsykologiske element: Hvem er jeg?

- Jeg har tendens til at være lidt for eftertænksom - ikke at melde hurtigt nok ud. Og på skolen lærte jeg, at jeg skulle fylde mere som person, siger Anette Mortensen.

Erkendelsen var ikke ny for Anette Mortensen, men det var godt for hende at få det konkretiseret og få fokus på det.

- Det ligger ikke til mig at

Anette Mortensen er aktiv i den lokale gymnastikforening, hvor hun blev spottet som et politisk talent.

have rundsave på albuerne. Altså: Jeg tager gerne kasketten på og går forrest, men jeg står ikke og skubber andre væk for selv at komme til. Men jeg tænker faktisk, at jeg godt kunne begynde at udvikle en lille smule rundsav på de albuer der, siger Anette Mortensen og griner.

Betyder det, at vi kommer til at vide og høre meget mere til Anette Mortensen fra Stevns ude i det ganske land?

- Generelt vil jeg sige, at Stevns ikke har været god til at råbe op og gøre sig synlig. Vi er en mindre kommune - ja, men det betyder ikke, at vi altid bare skal holde os i baggrunden. I Region Sjælland vil man ikke være i tvivl om, hvem Stevns er i fremtiden. Men jeg kommer ikke til at gøre noget fuldstændigt vildt og lande på forsiden af BT - så skulle det da lige være for noget fantastisk - som for et besøgscenter, griner borgmesteren. ●

Stevns Kommune: Fem gode og en øjebæ

Hvad er din yndlingsudsigt?

At se ud over vandet fra Stevns Klint.

Det mest romantiske sted?

Den gamle kirke i Højerup.

Hvilken butik ville du ikke undvære?

REMA 1000.

Kommunens bedste kulturtilbud?

Vores Koldkrigsmuseum. Med kæmpestort underjordisk gangsystem, hvor man under hele Den Kolde Krig sad og holdt øje med Rusland.

Hvad vil du gerne have, at din kommune skal være kendt for?

At vi er på UNESCO's Verdensarvsliste. Vi er lidt en gemt perle. Og det skal der ændres på.

Den største øjebæ?

Vallø Strand. Et tidligere genoptræningssted.

MED

Anette Mortensen

Hvad er din vigtigste agenda på posten som borgmester?

Det er ikke nogen hemmelighed, at vi har haft fire turbulente år her i kommunen, og hvis der er noget, borgerne er trætte af, så er det, når politikerne ikke kan enes indbyrdes. Det er vigtigt for mig, at det her job ikke skal handle om mig, mig og mig og mine ambitioner, men at vi er et fælles hele, der løfter Stevns. Min tilgang til det er, at hvis mine udvalgsformænd klarer sig godt, så klarer jeg mig også godt. Jeg går forrest og sætter retningen, men resten er samarbejde - baseret på ordentlige menneskelige værdier og egenskaber.

Hvilket projekt i Stevns Kommune ligger dig mest på hjerte?

Det er planen med et besøgscenter med vores verdensarv her på Stevns. Hvis vi får det center, så kommer vi på verdenskortet og får bredt vores fortælling om dinosaurernes uddøen og hele menneskets plads på jorden ud. Det er dét, man kan se her på Stevns - i et lille lag af fiskeler, der dokumenterer asteroide-nedslaget her for 66 millioner år siden. En universel historie.

Hvornår blev du for alvor voksen?

Da jeg fik min datter. Det at få ansvaret for et andet menneske.

Hvad er det mest hårdtslående, livet har lært dig?

At hvis man stikker næsen alt for langt frem, så risikerer man også at få et rap over den. Det har jeg oplevet - og jeg har lært at være mere opmærksom på min optræden og på mine omgivelser - dog uden at miste min kampgejst i modgang.

Hvad er det mest markante ved din personlighed?

Jeg er klart en Pippi Langstrømpe-type som i: Det har jeg ikke prøvet før; det tror jeg godt, jeg kan. Jeg er et meget aktivt menneske - i mange sammenhænge. Jeg siger sjældent nej til ting. Vi har i det hele

taget altid mange jern i ilden i vores familie, hvor man skal være omstillingsparat. Der er ikke noget, der hedder: Det kan ikke lade sig gøre. Men: Det finder vi ud af - det løser vi. Til gengæld er jeg ikke et kulturmenneske, der tilbringer min tid på cafeer, i biografen og på museer. Det er der ikke plads til i mit liv - også.

Hvilket råd ville du give dig selv som teenager?

Bare fortsæt! Med det, du vil - og gør.

Hvilken person eller begivenhed har haft størst betydning for dit liv?

På min væg har jeg et skilt hængende, hvor der står: Family is everything. Og det er sådan, det er. For mig.

Hvordan er dine morgener?

Rolige. Jeg møder ikke ind før halv ni. Det er vigtigt for mig at få sendt mine børn ordentligt afsted i skole. Så man skal som udgangspunkt ikke forstyrre mig om morgenen - hvilket også bliver respekteret af mit personale - medmindre der er noget akut.

Hvem beundrer du?

Jeg er ikke typen, der falder næsegrus i beundring over andre mennesker. Jeg er altid en lille smule skeptisk; tænker, at der er nok også er en bagside ... hvilket nok er en af mine udfordringer i virkeligheden. Men jeg synes, at Sophie Løhde og Inger Støjberg gør det godt, hvis jeg skal kigge ind i vores egen organisation og spejle mig i nogle gode, markante kvindelige figurer. Kvinder, som tør kæmpe, og som tager opgaven på sig. I øvrigt køber jeg ikke på den præmis, at det er synd for vores børn, når mor er i en topstilling. Det er det ikke. Mine børn har en rigtig god far, og han er lige så vigtig for dem, som jeg er.

Hvad kan gøre dig pinligt berørt?

Nu er både min mand og min svoger politimænd, så jeg er vant til en meget fri

"Det ligger ikke til mig at have rundsave på albuerne. Altså: Jeg tager gerne kasketten på og går forrest, men jeg står ikke og skubber andre væk for selv at komme til. Men jeg tænker faktisk, at jeg godt kunne begynde at udvikle en lille smule rundsav på de albuer der ..."

og frisk jargon - så på den måde skal der meget til at gøre mig pinlig berørt.

Hvilken sang ville du vælge at synge på karaokebaren?

Jeg har altid fået at vide, at jeg synger virkelig dårligt, så hvis jeg skulle synge karaoke, skulle det være sammen med en masse andre, der kunne overdøve mig i noget fra Grease eller Bryan Adams.

Når jeg ser et dansegulv, så ...

... danser jeg. Jeg elsker det. Desværre hader min mand at danse.

Har du et talent, som dine bysbørn ikke kender til?

Jeg ved ikke, om jeg vil kalde det et talent, men jeg rider. Hver fredag morgen til klokken ti. På vores hest Cacanova.

Hvad er det bedste ved at have den alder, du har nu?

At jeg har en god portion erfaring med mig og stadigvæk har rigtig lang tid til at lære nyt. Forhåbentlig. ●

- Vælgerne havde dømt mig ude. Mit parti havde kun fået 10 mandater. Jeg tror, mit mandat var nummer 11. Det var ikke en sjov dag, når man syntes, at man var begyndt at bide sig fast i sin politiske karriere.

Foto: Jakob Dall / Ritzau Scanpix

TV-glade politikere, bykonger og da Hans Toft næsten opgav politik

Hans Toft har netop rundet 25 år som borgmester. Han er landets længstsiddende borgmester, men han har ikke planer om at gå på pension foreløbig.

o jubilæum

Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk

Hans Toft er ikke bykonge. Faktisk kan han slet ikke lide ordet. Selvom det er et kvart århundrede siden, at han første gang trådte ind på rådhuset i Gentofte som kommunens borgmester, og selvom han har siddet der lige siden, vil han ikke betegne sig selv som en bykonge.

For konger er ikke konger alene af den grund, at de har siddet på tronen i lang tid.

- De bliver først konger den dag, de er det, som han siger.

Men Hans Toft er nu engang landets længstsiddende borgmester. Søndag den 1. april fejrede han sit 25-års-jubilæum som ikke bykonge, men konservativ borgmester i Gentofte. Han har siddet i Folketinget, i regionsrådet og i et hav af bestyrelser, lige som han er vokset op i Thy med en far, som var konservativ indenrigsminister.

Alligevel er Hans Toft ikke

meget for at tale om, hvornår han er færdig med politik. Han tager én valgperiode ad gangen. For sådan har han altid gjort det.

Han kan stadig huske sin første dag som borgmester, den 1. april 1993, hvor det hele "virkede stort og ikke særlig overskueligt", da han gik rundt for at møde sine nye medarbejdere på rådhuset.

Men det var lige før, at han havde opgivet sin politiske karriere, før den for alvor var kommet i gang.

Farvel, politik

Tilbage i 1971, da Hans Toft var 24 år, blev han valgt ind i Folketinget som afløser for Knud Thestrup i Herningkredsen. Det var dengang, Hans Toft boede i Aarhus og læste jura, og i de næste knap fire år blev dagene brugt på Christiansborg, langt fra lokalpolitik og Konservativ Ungdom, hvor han sad i ledelsen.

Men ved valget i 1975 så den politiske karriere pludselig ud til at være et overstået

kapitel. Hans Toft havde ikke fået nok stemmer til at blive genvalgt.

- Vælgerne havde dømt mig ude. Mit parti havde kun fået 10 mandater. Jeg tror, mit mandat var nummer 11. Det var ikke en sjov dag, når man syntes, at man var begyndt at bide sig fast i sin politiske karriere. Men så var det slut. Det var surt. Det er aldrig rart at blive dømt ude, så jeg traf beslutningen om at gøre mit studium færdigt og få overstået min militærtjeneste. Og så gik det rigtigt op for mig, at der også var en tilværelse, som ikke var politik, siger han.

I 17 år arbejdede han som advokat i det private erhvervsliv. Uden valgkampe, politiske forlig og planer om enten at vende tilbage til Christiansborg eller stille op til kommunalvalget.

- Jeg lagde det fra mig. Jeg gik et par år, og så fandt jeg ud af, at politik ikke nødvendigvis var mit livsværk, der skulle vare, fra jeg var 28 år, til jeg gik på pension. Jeg var medlem af mit parti, og det var sådan set den eneste form for politik, jeg beskæftigede mig med, siger Hans Toft.

Det var indtil 1989, hvor han blev medlem af kommunalbestyrelsen i Gentofte. Godt tre år senere blev han borgmester.

- Dengang lå tanken om 25 år med mig som borgmester

slet ikke indenfor min begrebsverden - også fordi man jo bevæger sig i et politisk system med den usikkerhed, der altid er i et sådant. Og min forgænger havde jo ikke siddet der i så lang tid, siger han.

I kø på TV2 News

Ved det seneste valg satte 36,9 procent af borgerne i Gentofte et personligt kryds ud for hans navn. De Konservative tog 13 ud af 19 mandater, og da kommunens to-årige budget skulle vedtages, stod 17 - og efter valget 18 - kommunalbestyrelsesmedlemmer bag forliget.

- Det er det bedste valgresultat, jeg nogensinde har oplevet. Det er også et udtryk for, at samarbejde er vigtigt. Jeg tror, at jeg i dag ser langt mere værdi både i at skabe et bredt samarbejde i den politiske organisation og samarbejde på tværs af partiskel, siger han og forklarer, at det, han kalder "at skabe sammen", er blevet mere og mere vigtigt for ham med årene.

Den model, som Hans Toft henviser til, har til formål at give Gentoftes indbyggere mulighed for at få indflydelse på kommunens politik. Modellen tager udgangspunkt i de såkaldte opgaveudvalg, hvor kommunalbestyrelsesmedlemmer udvikler kommunens politik sammen med borgere. Ifølge

"Vælgerne havde dømt mig ude. Mit parti havde kun fået 10 mandater. Jeg tror, mit mandat var nummer 11. Det var ikke en sjov dag, når man syntes, at man var begyndt at bide sig fast i sin politiske karriere."

Hans Toft bruger kommunen nu - bevidst - langt mere tid på at inddrage borgerne mere i den politiske proces end tidligere. Og det er han stolt over.

De senere år har Gentofte Kommune lanceret opgaveudvalg, hvor borgere har været med til at finde løsninger på alt fra en ny udskoling og skolereform til flygtningepolitik og erhvervspolitik.

Og det mener Hans Toft er en fjern tanke for politikerne på Christiansborg.

- Jeg synes, at især folketingsmedlemmer alt for ofte griber fat i enkeltsager fra medieverdenen og siger, at "det må vi gøre noget ved", hvor de egentlig ikke så ofte har respekt for, at de har langt mindre føling med borgerne i

det område, de ønsker at gribe ind overfor og lovgive specifikt for, fremfor at vise tillid til de kommunalpolitikere, som har mere føling med deres borgere, siger Hans Toft.

Han mener, at Folketinget - i stedet for at "blande sig" i det kommunalpolitiske arbejde og det kommunale selvstyre - bør lade sig inspirere af kommunerne.

- Politikerne står jo mange gange næsten i kø på TV2 News for at komme til at kritisere hinanden og finde enkeltstående eksempler frem, hvor de siger, at det må vi gribe ind for, og ændrer lovgivningen. Man ser det næsten daglig. I stedet burde de sige "hov, er der ikke nogle lokalpolitikere, som kan løse de opgaver selv?" og vise dem lidt tillid fremfor at dirigere alting fra centralt hold, siger Hans Toft.

Den nu 71-årige borgmester er ikke meget for at tale om sine fejltrin. Der vil altid være ting, man efterfølgende fortryder, siger han, "men det kan man ikke bruge til noget som helst - andet end at lære af sine fejl."

I dag bor han på en villavej i Hellerup, 385 kilometer fra barndomshjemmet i Thy. Han er Ridder af Dannebrog, bærer af Den islandske Falkeorden, og så er han ikke bykonge, men alene "Gentofte-borgmester."

Velfærdsteknologi i virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck Fogh-Schultz

Seniorkonsulent ved Teknologisk Instituts Center for Velfærds- og Interaktionsteknologi og netværksleder i CareNet - Nationalt Netværk for Velfærdsteknologi

De seks teknologiske udfordringer ved demens

I slutningen af marts måned holdt vi i CareNet vores årlige temadag om demens, hvor vi vanen tro satte fokus på best practice fra kommunerne og nye demensteknologier på markedet. Ja, 'demensteknologier' er egentlig et mærkeligt begreb, men det dækker teknologier og services rettet mod personer, der lider af demenssygdomme og kognitive funktionsnedsættelser, samt deres pårørende.

I løbet af dagen fik de mange deltagere, der havde trodset både vintervej og influenza, en række indlæg fra kommunerne; blandt andet står Odense Kommune overfor at skulle bygge den demensvenlige bydel, Byen for Livet, i samarbejde med både offentlige og private aktører. På teknologiområdet bød dagen på hands-on-demonstrationer af nye teknologier, der adresserer både demensområdet og velfærdsteknologien mere bredt.

Teknologisk seng og magisk bord

Vi hørte om en helt ny plejeseng designet af en dansk møbeldesigner, en automatisk medicinerings-tjeneste til langtidsmedicinerede borgere med demens, et 'magisk' tryllebord, som på en legende måde stimulerer ældre i den mellemste eller senere fase af demens til fysisk og kognitiv aktivitet og socialt samvær, forskellige redskaber til struktur og kommunikation i hverdagen, en avanceret gyngestol, der har indvirkning på det mentale og fysiske velbefindende hos personer med demens, digitale redskaber til tidlig opsporing af sygdom samt en helt ny teknologi til automatisk registrering af demente borgers kropbevægelser og rapportering af døgnrytme. Sidstnævnte kan helt konkret give plejepersonale objektive data om borgernes trivsel og velvære, så plejen af den enkelte borger kan optimeres.

En af grundene til, at vores temadage om demens er velbesøgte og har stor interesse i kommunerne, er grundlæggende ideen om, at man med teknologi kan øge sikkerhed, tryghed og selvhjulpethed samt velbefindende hos borgere med demens. Hertil kommer, at et stigende antal borgere med demens skal håndteres for knappe ressourcer, at udfordringerne med at aktivere og håndtere borgere med demens ofte er store, at der mange steder er et udtrykt ønske om at skabe et godt og meningsfuldt liv for borgere og pårørende til personer med demens - samt at når vi taler om teknologiunderstøttelse i hverdagen, så er der aldrig én løsning, der passer til alle. Her er mennesker nok lige så forskellige, som de mange teknologier der findes på markedet.

Morgendagens tendenser

En af mine kolleger hos Teknologisk Institut, seniorprojektleder Lone Gaedt, der også havde en præsentation på temadagen, har i de seneste ti år arbejdet med teknologier til personer med demens og er om nogen en specialist på området. Lone Gaedt var blandt andet

Selvstændighed, kontakt og kommunikation med familie og det omgivende samfund er et par af de seks formål, velfærdsteknologien skal udvikles til at opfylde.
Foto: Torben Christensen / Ritzau Scanpix

med til at introducere robotsælen PARO på det danske marked, og hun har arbejdet intensivt for at få teknologien både implementeret og re-implementeret i rigtig mange danske kommuner. Lone Gaedt har gennem sit arbejde skabt et godt overblik over, hvad der er på markedet af demensteknologier, hvad teknologierne kan, og hvad morgendagens tendenser på demensområdet er.

Demensteknologier kan kategoriseres ud fra seks forskellige typer af formål, der tager udgangspunkt i den enkelte borger, dennes kognitive og funktionsmæssige udfordringer og tilgængelige ressourcer:

- Sikkerhed/tryghed: besked, varsel eller alarm ved (potentielt) farlig adfærd, udebleven adfærd, fald, brand og ulykke
- Aktiviteter, færden og frihed: motion, motorik, balance, fald, finde vej/hjem.
- Selvstændighed i hverdagsgøremål - altså hjælpe-uafhængighed i forhold til personlig pleje og andre gøremål
- (Korttids)hukommelse: struktur og initiativ i forhold til gøremål, aftaler, medicin og tid på døgnet
- Kontakt og kommunikation med pårørende og det omgivende samfund
- Sansepåvirkning: tester personen med berøring, bevægelse, oplevelse, oplivelse/ro, rumlige forhold.

Mange fordele

Samlet set kan man sige, at disse kategorier af

teknologier kan være med til at understøtte, supplere, berige og rehabilitere den demensramte borger. Men som vi også ved, så er den enkelte borger med en demenssygdom unik, idet der ofte er tale om komplekse funktions-tab kombineret med forekomsten af multisygdom med mange samtidige lidelser. One size never fits all, som man siger.

Men hvad kan demensteknologier så egentlig gøre for personer med demens - hvilke typer af hjælpemidler eller velfærdsteknologier hjælper den enkelte borger?

Lone Gaedt peger på følgende, som er en udmærket rettesnor:

Teknologi kan for borgere med demens skabe forbindelse til kroppen og de dele af nervesystemet, der ikke fungerer fuldt ud og dermed bidrage til:

- ro, tryghed, sikkerhed
- balance
- kommunikation med andre og eksistentielle behov
- følelser, oplevelser, oplivelse
- selvstændighed, hjælper-uafhængighed
- frihed, værdighed

Livskvalitet og ressourceoptimering

Konklusionen på vores temadag om demens blev, at rigtig mange kommuner arbejder rigtig godt med demensindsatsen, og at best practice netop opstår, når kommunerne videndeler og -spredte med fagpersoner og organisationer.

"Flere patienter skal behandles for færre ressourcer, men den primære hensigt med at arbejde med velfærdsteknologi til demente er bedre livskvalitet."

De teknologier, som kommunerne fik demonstreret på temadagen, viste da også, at teknologi og teknologiunderstøttelse kan gøre en forskel i forhold til borgere med særlige behov ved i højere grad at gøre dem selvhjulpne, trygge og uafhængige. Teknologiudviklingen går hurtigt i disse år. Nye produkter, teknologier og services til pleje og behandling kan skabe bedre arbejdsgange, optimere de knappe ressourcer og ikke mindst øge livskvaliteten for den enkelte borger og patient. Det handler i høj grad om både udvikling og ibrugtagning af nye teknologier, der kan imødekomme alle disse behov, og det gælder bare om at komme i gang. ●

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne uge **Villum Christensen** (LA):

EN GOD KOMMUNE
ER EN SLANK
KOMMUNE

Jeg har den grundlæggende opfattelse, at en god kommune er en slank kommune, hvor regler og procedurer skal være enkle og gennemsigtige. Medarbejderne skal nemt, hurtigt og smidigt give borgerne den service, de har behov for. Jo mindre papir og færre skemaer, des bedre. Hvorfor så det? Svaret er enkelt. Fordi det giver værdi for borgerne. Det er dem, vi servicerer. Og så giver det ikke mindst værdi for kommunens medarbejdere, som ikke skal være fanget i et komplekst system, hvor de bliver rundtossede, allerede inden de når ud til for borgerne. Personalet skal være glade og stolte af at gå på arbejde, og de skal have de bedste forudsætninger for at udføre deres job. Sådan er det desværre langt fra alle steder i kommunerne. Vi har blandt andet store problemer, når det kommer til kontanthjælpssystemet. Her er der et virvar af bureaukrati, som tager pusten fra selv den mest drevne medarbejder. Eksempelvis er der i dag 74 forskellige satser - ja, du læste rigtigt, 74! - for, hvor meget man skal blive trukket i kontanthjælpen, hvis man ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er ikke alene fuldstændig uigenemskueligt for borgerne. Det er også alt for besværligt for sagsbehandlere at finde rundt i.

Derfor er det også godt, at regeringen har lanceret et udspil, som gør kontanthjælpssystemet langt enklere for modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse. I regeringens udspil - hvor der er fremlagt 20 initiativer - forenkles reglerne, så der fremover kun skal være fire satser. Nu kommer det enten til at koste 200, 400, 600 eller 700 kroner per dag, hvis man bryder reglerne. Det er nemt, enkelt og ikke mindst nemt at mærke. På beskæftigelsesområdet er der i det hele taget et sandt virvar af regler, som trænger til en grundig sanering. Det er noget, som afbureaukratiseringsordfører Henrik Dahl fra Liberal Alliance har taget fat på. Han har sammen med Venstres Eva Kjer Hansen været på 'Tour de Afbureaukratisering' i sønderjyske kommuner for at lede efter overflødig bureaukrati. Resultatet blev et katalog med hele 149 forslag til regelforenkling med særligt fokus på beskæftigelsesområdet. For eksempel er loven om aktiv beskæftigelse problematisk. Den betyder, at selvom du har skrevet under på en kontrakt og starter i et job den første i næste måned, så skal du stadig aktivt søge job for at beholde din understøttelse. Den regel giver jo ingen mening, når den ledige allerede har et job. Vi ved også fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE), at der kan ske forbedringer. VIVE har i samarbejde med Økonomi- og Indenrigsministeriet netop udgivet rapporten "Selvpåført bureaukrati" med afsæt i Greve og Horsens Kommune. Der er lokale regler, som giver fin mening i forhold til at sikre god kvalitet i det daglige arbejde. Men der er også regler, som opfattes som mistillid til medarbejderne. Man siger altid, at regler og procedurer er godt for retssikkerheden. Jeg er ikke altid sikker på, at borgere og medarbejdere ser sådan på det. Det faglige skøn og den sunde fornuft kan let blive sorteper. Eller med andre ord: Reglerne blev fulgt, men patienten døde. For at tilbyde maksimal service og høj arbejdsglæde skal vi blive ved at luge ud i overflødige regler, så kommunerne bliver så slanke og smidige som muligt. ●

Et nyt powerpar i dansk politik

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Politik er der som bekendt intet, der slår resultater. Offentlige trafikinvesteringer har en lang tradition bag sig for, at de allerstørste af slagsen er handlet af i en lille personkreds, der yndede at mødes over solide måltider med mere, herunder en del cigarrøg. Den jyske trafikmafia blev den kaldt, og det var den, der udmålte betaling for anlægslove i jyske motorvejskilometer. Det kan man mene om, hvad man vil - og hvad man mener, afhænger sandsynligvis af, hvor tæt man bor på de jyske motorveje - men det er udenfor diskussion, at det var effektivt. Altså i forhold til, at det blev, som trafikmafiaen ville have det. Trafikministre, der forstod det, kunne komme langt, og de, der ikke forstod det, kunne ikke komme nogen vegne med noget som helst. Den klassiske trafikmafia forsvandt ud af dansk politik ved FV05, da den sidste af deltagerne, Kaj Ikaast (K), ikke genopstillede, men arbejdsmetoderne har overlevet. Hvis nogen skulle være i tvivl, skal man bare se på, hvor vellykket - eller det modsatte - Ole Birk Olesens (LA) første tid som transportminister var. Arrogant og dårligt forberedt lød den hårde dom fra Kim Christiansen (DF), der kan være en uflygtelig trafikpolitisk stopklods, hvis han er i humør til det. Og det var han indtil for et års tid siden. Ingen savner selvfølelse Personlige relationer spiller en rolle i politik, og når man som persontyper betragtet er så forskellige som de to Uber-kombattanter, så er det en ekstra udfordring oveni de politiske forskelle. Storebælt og en udvidelse af motorvejen på Vestfyn. En mærkesag til den ene og en mærkesag til den anden - for så vidt klassisk, men alligevel: At det lige skulle være de to, der kunne levere i finanslovforhandlingerne, var ikke en af de forudsigelser, der var fremsat på forhånd. Og det var endda kun første hug. Bare fem dage senere kom der ét til: udbud af S-togsdriften til et OPP foruden flere andre indhug i den statslige jernbanedrift. Denne gang ikke alene i en aftale mellem regeringen og DF - De Radikale var også med. Men stadig med Ole Birk Olesen og Kim Christiansen i centrum. Noget af en revanche efter den dårlige start, men der var mere endnu. I sidste måned blev Kattegatforbindelsen uden varsel hevet frem igen fra den mølpose, den ellers blev gemt eftertrykkeligt af vejen i for et par år siden. Lidt af en bedrift, selvom alting selvfølgelig stadig er meget foreløbigt og næsten lige så langt fra at være en realitet som før. Men alligevel: Der er et nyt powerpar i dansk politik. ●

”Personlige relationer spiller en rolle i politik, og når man som persontyper betragtet er så forskellige som de to Uber-kombattanter, så er det en ekstra udfordring oveni de politiske forskelle.”

Gruppen under luppen

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

Kommunen inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Af Camilla Raymond

Cand.psych., aut. partner

Korsslagne arme, rullende øjne og et dybt suk. Nonverbal kommunikation kan ofte virke ganske kraftfuldt på en gruppes dynamik, og mange ledere ser det ganske vist, men ved ikke, hvordan de skal handle på det. De har behov for at sætte luppen på gruppen.

I mit arbejde som erhvervspsykolog møder jeg mange ledere, som savner værktøjer til at lede deres medarbejdergrupper. Derfor tyr de ofte til 1:1-samtaler; nogle gange for at stille sig til rådighed for medarbejderes frustration over kollegers handlinger, andre gange for at tage en vanskelig samtale, hvis de vurderer at en enkelt medarbejder har en uhensigtsmæssig adfærd. Og det er da også lederens ansvar at få dynamikken i medarbejdergruppen på rette spor. Men samtaler med den enkelte kan ikke stå alene. I stedet skal man som leder finde modet frem og begynde at sige dét højt i gruppen, som man ser. Det handler med andre ord om at gøre gruppen ansvarlig for de individuelle handlinger og for den påvirkning, som handlingerne har på gruppens dynamik. Ved at give iagttagelserne tilbage til gruppen kan man med andre ord skubbe en positiv udvikling i gang og få gruppen til at arbejde.

Begynd med det, der virker

Det er altid nødvendigt at udvikle de grupper, man leder - fordi en uhensigtsmæssig gruppedynamik ofte fjerner medarbejdernes fokus fra opgaveløsningen. Hvor frygten eller risikoen for at blive udstødt hæmmer den individuelle stemme, kommer gruppens 'vi' til at begrænse den gode arbejdsindsats, det stærke følgeskab og den åbne nysgerrighed. En dårligt ledet gruppe skaber alt for ofte dårlig trivsel. Som konsulent bliver jeg ofte kontaktet af ledere, der føler sig rådvilde overfor den opgave. De har prøvet, men det, de gør, har desværre ikke virket efter hensigten. Og jeg forstår det godt, for det at arbejde med grupper er svært, uanset om det er medarbejder- eller ledergrupper. Men det er heldigvis også både sjovt og energigivende, når først man ved, hvad man skal gøre, og kommer i gang med opgaven.

Hvis du gerne vil i gang med at arbejde med din gruppes dynamikker, er det vigtigt, at du undersøger de mønstre, der kendetegner gruppens adfærd. Det betyder blandt andet, at du skal være opmærksom på det relationelle spil, der udspiller sig i gruppen. Hvornår er dynamikken så god, at du rent faktisk oplever, at gruppens medlemmer udfolder sig frit i gruppen? For eksempel under en brainstormingsproces; kobler folk sig nemt og ubesværet på hinandens ideer? Og bringes der løsninger på bane, som er bedre end dem, de kunne have fundet, hvis de havde arbejdet hver for sig. Kan du svare ja til det, har du i den slags

”For at kunne arbejde med gruppens dynamik, er det afgørende, at du formår at 'af-personificere problemet'. For selvom du konstaterer, at nogle i gruppen har en uhensigtsmæssig adfærd, så udgør de ikke problemets kerne.”

processer en gruppe, hvor den enkelte i faglige spørgsmål tør udfordre gruppen uden risiko for at blive sat udenfor fællesskabet.

For at kunne arbejde med gruppens dynamik er det afgørende, at du formår at 'af-personificere problemet'. For selvom du konstaterer, at nogle i gruppen har en uhensigtsmæssig adfærd, så udgør de ikke problemets kerne. Det er i stedet adfærden og den effekt, som adfærden har på resten af gruppens medlemmer.

Lederens ansvar

Når du iagttager hele gruppen og begynder at bringe dine iagttagelser tilbage i form af åbne spørgsmål, skaber du mulighed for, at gruppen selv bidrager til alternative handlinger, og når den gør det, forpligter de enkelte gruppe-medlemmer sig samtidig overfor hinanden. Det bliver legitimt at spørge ind til hinandens handlinger, hvis ikke de er i overensstemmelse med de aftaler, gruppen har indgået. Jeg oplever gang på gang stor lettelse hos medarbejdere, når de eksempelvis får lavet nogle klare aftaler om, hvordan mobiltelefonerne er med på deres møder. Det lyder banalt, men jeg er ude i organisationer mange gange om ugen, hvor mødedeltagernes brug af mobiltelefon og computer i den grad skaber støj og frustration på møderne.

Hvis du lykkes med at bære løsningsprocessen ind i gruppen, kan du også håndtere den dér i samarbejde med dine medarbejdere. På den måde bliver ansvaret for den dynamik, der skaber problemerne, hele gruppens, hvilket også er med til at frisætte det ansvar, du som leder har siddet alene med. Måske har du fejlagtigt gået rundt og troet, at du skulle 'fikse' problemet alene. Som leder skal du gå forrest i processen; du skal også have din egen adfærd under lup. Alle i gruppen skal sige ja til at kigge på egen adfærd - og dermed også være villige til at ændre adfærd dér, hvor du, de selv og deres kolleger kan se, at det vil være

gavnligt for udviklingen. Arbejdet med grupper handler ikke om at lave mennesker om. Det er adfærd, vi arbejder med, og uanset hvordan vi psykologisk er konstitueret som mennesker, så er vi faktisk herre over vores handlinger.

Flere slags samhørighed i spil

I mit mangeårige arbejde med grupper har jeg været stærkt inspireret af den amerikanske socialpsykolog Will Schutz. Ifølge Schutz opstår den psykologiske gruppe ene og alene på grund af menneskets behov for at være en del af hinanden - de såkaldt interpersonelle behov. Vores interpersonelle behov går i tre retninger, idet vi både har behov for at føle os betydningsfulde, kompetente og afholdte. Disse behov oversætter Schutz til tre adfærdsdimensioner, som er: at høre til, at have kontrol (eller indflydelse på) og at åbne sig overfor andre mennesker. Det er derfor de tre behov, som det er væsentligt du som leder iagttager:

- Hvem i gruppen - hvis nogen - er udenfor eller befinder sig i gruppens periferi? Hvem bliver ikke spurgt eller spurgt sidst, når gruppen samles?
- Hvem deltager, når der er faglige snakke? Hvem siger noget, som de andre bifalder?
- Hvem har tætte relationer? Hvem ses privat? Hvem udveksler følelser med hinanden?

Husk at være helt konkret, når du skal give dine iagttagelser tilbage til gruppen. Spørg dem, hvad de lægger mærke til, og hold dine egne fortolkninger tilbage. Husk på, at det netop er de åbne spørgsmål, som får gruppen på arbejde.

» Læs et uddrag af erhvervspsykolog Camilla Raymonds bog 'Luppen på gruppen' her på kommunen.dk

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

"Vi skal da ikke til at have børnehaveklasseens afgangsprøve. Stop testmanien. De børn, der mangler sprog, skal ikke dumpes, men hjælpes. Og da helst, inden de starter i skole."

Morten Østergaard (R) om regeringens forslag om danskprøve i 0. klasse. På Twitter.

Vi kan vælge at få verdens bedste sundhedsvæsen

o sygehuse

Af Liselotte Højgaard

professor, læge og klinikchef på Rigshospitalet

Der er 100.000 ansatte i sundhedsvæsenet i Danmark, og vi er også en slags mennesker. I øjeblikket er sundhedsvæsenet en mastodont, der leverer rigtig mange gode ydelser, men ude på gulvet kan vi mærke, at økonomien er trængt. Effektiviteten er skruet meget højt op, og sammenhængen mangler. Vi er ansvarlige for, at hvert eneste møde med patienten følger det samaritanske princip, at man skal hjælpe hvor der er behov, sådan at patienten bliver set, behandlet venligt, værdigt og professionelt og får den bedst mulige behandling. Når det ikke sker, må vi som læger tage ansvar og prøve at sørge for det.

Mit indtryk er, at man med en beskeden styrkelse af rammevilkårene på afdelingerne kombineret med en vis reduktion af dobbeltbureaukrati og regelværk kunne komme langt. Der er brug for en organisatorisk tilpasning, hvor sammenhæng er et primært mål.

Selve det faglige grundlag hos personalet i Danmark, det være sig læger, sygeplejersker og øvrige beskæftigede i sundhedsvæsenet, er højt. Engagementet og viljen til at gøre det rigtige for patient og pårørende er til stede, og der skal ikke drejes så meget på det store samfundshjul for at gøre det rigtig godt igen.

Tabere og vindere

I den vestlige verden kommer der flere ældre og flere kostbare behandlinger. Der bliver flere veloplyste patienter, og det er godt, men de vil gerne have al den behandling, der er til rådighed - også den allerdyreste. De svagere patienter kan ikke udtrykke deres behov så godt, og når der er travlt og ikke penge nok, bliver dette accentueret, og de svage patienter bliver i endnu højere grad tabere. Økonomien har været trængt på hospitalerne igennem lang tid grundet de idelige to procents nedskæringer gennem

Liselotte Højgaard tror stadig på, at Danmark kan udvikle verdens bedste sundhedsvæsen.

Foto: Charlotte de la Fuente / Ritzau Scanpix

efterhånden mange år. Nok ligger vi ifølge OECD nogenlunde i midten med udgifter til hospitalsvæsenet, men det er, fordi vi tæller udgifterne til pleje med, så vi ser pæne ud på de internationale ranglister. Vi får meget for pengene, men taberne er nogle steder patienterne og mange steder personalet.

Samtidig har vi et ikke-sammenhængende sundhedsvæsen. Et væsen, der er delt op,

så patienterne udover at være borgere i et samfund også kan være patienter mange forskellige steder. Primært i almen praksis, hvor der i Danmark er 40 millioner kontakter mellem patient og læge hvert år, og desuden på hospitalerne, hvor der er godt 14 millioner kontakter mellem patient og hospital på det somatiske område og 1,3 million kontakter på det psykiatriske område årligt. Der er 1,1

million hospitalsindlæggelser om året, og der bliver foretaget over en million operationer. Det er store tal.

Essentiel forebyggelse

Det kommunale område har jeg ikke indsigt i, men indtrykket er, at niveauet er blevet væsentlig styrket og kompetenceudviklet gennem de seneste år.

Forebyggelse og tidlig indsats er essentiel, og vi kunne

... selvfølgelig er det sund fornuft, at alt, hvad vi gør, skal give værdi for patienten. Jeg er blot bange for, at man kaster sig ud i det som et nyt modefænomen ..."

skabe bedre livskvalitet og spare nogle udgifter ved at sætte massivt ind her. Det er skidt, at tobaksrygning hos unge er i vækst i Danmark, at fedme er voksende, og at stress er blevet en folkesygdom. Den tidlige indsats er særlig vigtig for de børn, der har ringe muligheder og ender med at få en ringe eller ingen uddannelse.

Sundhedsvæsenet yder en stor indsats for pengene, men det er mit indtryk fra besøg internationalt, at man måske kan komme lidt længere for pengene. På hospitalsområdet har jeg på internationalt plan set, at hospitaler ledet af professionelle bestyrelser og en hospitalsledelse med professorer, der er læger, fungerer godt. Det er mit indtryk, at de drives mindre bureaukratisk og regelstyret og i højere grad er fagligt styret.

Vi er her for patienterne

Jeg foreslår, at man overvejer en organisationsændring, så fagligheden bliver styrket, inklusive en stærk rolle til Sundhedsstyrelsen.

Samtidig er min vision for Danmarks hospitaler fremover, at forskning og innovation skal endnu mere i højsædet og kombineres med 4.0, den 4. industrielle revolution med digitalisering, Big Data, disruption, robotter og kunstig intelligens. Det skal indføres, hvor det kan gøre nytte for arbejdsgange og tjene til bedre patientbehandling og logistik. Til det skal der bruges flere ingeniører, fysikere, matematikere og IT-eksperter. I øjeblikket er IT - i hvert fald her, hvor jeg arbejder - en udfordring. Der har været en stor IT-gæld, implementeringen af Sundhedsplatformen er ikke helt på plads og faglig-

heden fra de nævnte grupper kan styrkes, så vi kan udnytte potentialet ved de nye teknikker fuldt ud.

For patienternes skyld bør sundhedsvæsenet indrettes, så der er ét sundhedsvæsen, hvor egen læge, speciallægepraksis, genoptræning og hospitaler og øvrige instanser hænger sammen, så patienterne får en nem, overskuelig plan, der er koordineret og uden overflødige besøg. Med ny informationsteknologi, telemedicin og blockchains kunne man nok strømline og optimere patientens forløb gennem systemet, og samtidig kunne kassetænkningen afskaffes. Sundhedsklynger er værd at undersøge.

En bemærkning om det nye sort: Værdibaseret styring i Sundhedsvæsenet. Det er aldrig påvist med evidensbaserede principper, at det virker, men selvfølgelig er det sund fornuft, at alt, hvad vi gør, skal give værdi for patienten. Jeg er blot bange for, at man kaster sig ud i det som et nyt modefænomen, der vil bære ved til endnu mere New Public Management. Jeg håber, det bliver indført, evalueret og brugt fremover der, hvor det har dokumenteret nytteværdi.

Jeg har foreslået nedsat en strukturkommission til at se på organisationen af sundhedsvæsenet. Flere har sagt til mig, at den slags tager alt for lang tid og er for bureaukratisk og tungt. Det er muligt, og kan andre komme med en bedre idé, så for mig meget gerne. Det, jeg ønsker mig, er, at patienter og pårørende får bedre muligheder for en god og sammenhængende behandling, og at der er et godt arbejdsmiljø for alle 100.000 ansatte i sundhedssektoren.

Debatindlægget er forkortet. En længere version kan læses på kommunen.dk.

Liselotte Højgaard er udover professor, læge og klinikchef på Rigshospitalet forfatter til debatbogen 'Hvordan får vi verdens bedste sundhedsvæsen?', udkommet på Informations Forlag som led i serien 'Moderne ideer'.

53.707

Så mange på 75 år og derover boede i pleje- og ældreboliger i 2017. Det svarer til 12 procent af aldersgruppen, et fald siden 2010, da det gjaldt 15 procent.

Lokalpressen holder liv i lokaldemokratiet. Men kommunerne skaber udfordringer.

Hver eneste af Danmarks 98 kommuner har en eller flere lokale ugeaviser, og hver eneste kommune udenfor Hovedstadsområdet er dækket af et lokalt dagblad. Desuden er der i mange kommuner lokale radiostationer, ligesom alle disse medier suppleres med web-udgivelser.

Disse lokale medier er en afgørende forudsætning for sammenhængskraften i de lokale samfund og danner grundlag for nærdemokratiet.

Det er her, borgerne kan følge med i livet i deres nærområde og det liv, der foregår lige udenfor deres hoveddør, både når det gælder erhvervsliv, foreningsliv og kommune og hvad der i øvrigt sker af stort og småt. Det er også her, borgerne kan være med til at sætte deres præg på udviklingen.

Lokalmediernes er dermed med til at give borgerne en fælles referenceramme. De er i øjenhøjde med borgerne og føles nærværende.

Ingen andre medier kan udfylde denne rolle. De regionale radio- og tv-stationer interesserer sig kun for de enkelte kommuner, når der er store konfliktfyldte sager. Og det sker for det meste inspireret af artikler i lokale ugeaviser og dagblade eller radiostationer.

De sociale medier er ikke stedet, hvor den uafhængige journalistik bolttrer sig.

Lokale medier bliver læst

85 procent af de danske husstande modtager en gang om ugen en lokal ugeavis, og de lokale ugeaviser har cirka 2,6 million læsere - ligesom mange danskere supplerer den trykte ugeavis med aktuelle lokale nyheder på ugeavisernes hjemmesider eller på deres sider på de sociale medier.

Ingen andre medier når ud til så mange borgere i den enkelte kommune.

Oplagene for de lokale dagblades trykte udgaver falder, men de når stadig bredt ud gennem deres netudgaver og er fortsat dagsordenssættende i lokalsamfundet.

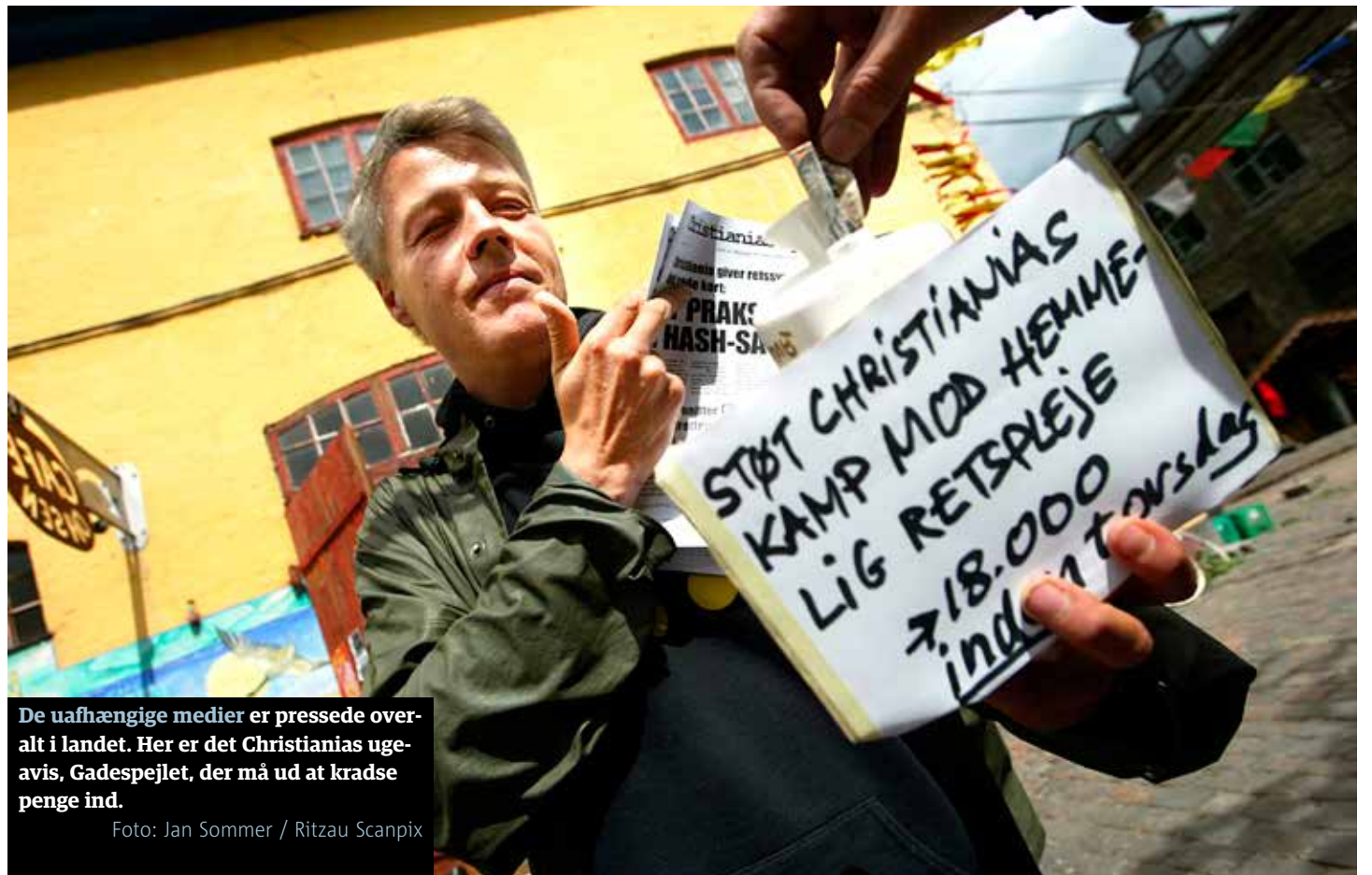
Det er i de lokale ugeaviser og dagblade, den lokalpolitiske debat foregår. Både den debat, der initieres af kommunen og politikerne, og da især den debat, som borgerne mener er vigtig.

De lokale medier spiller derfor en meget vigtig demokratisk rolle. Uden lokale ugeaviser vil mange borgere være henvist til alene at være modtager af budskaber fra kommunernes stadig voksende kommunikationsafdelinger. Medierne sikrer, at forhold belyses også set med borgernes briller.

De seneste år er de lokale medier blevet udfordret økonomisk, hvilket på længere sigt kan blive en trussel mod den nærdemokratiske debat.

De lokale medier er presset, både hvad angår indtægter og omkostninger. Det er blevet stadig vanskeligere at få læserne til at betale for indholdet i dagblade samtidig med, at konkurrencen om annoncekronerne er hård.

Ugeaviserne er gratismedier og finansieres gennem annoncer. Og annoncerne vil være i medier, der bliver læst. Derfor sætter lokale ugeaviser på at producere et redaktionelt indhold af så høj kvalitet, at de kan tiltrække og fastholde læserne i en tid, hvor kampen er

De uafhængige medier er pressede overalt i landet. Her er det Christianias ugeavis, Gadespejlet, der må ud at kradse penge ind.

Foto: Jan Sommer / Ritzau Scanpix

hård om danskernes medietid.

Læsertallene viser, at det er lykkedes at fastholde læserne, og derfor holder de lokale annoncører også ved i stort omfang.

Mange udfordringer

Ugeavisernes største udfordring er, at annonceringen falder, fordi handlen flyttes fra de lokale butikker til e-butikker, som ikke har den samme lokale tilknytning, ligesom den kommunale annoncering mange steder er reduceret væsentligt.

Og det er blevet væsentlig dyrere at få de lokale trykte medier ud. PostNord har over de seneste fem år hævet prisen for at bringe et dagblad ud udenfor byområderne med 182 procent. Og Post Nord bringer nu kun ud fem dage om ugen. Mange steder er distributionsomkostningen højere end abonnementets pris.

Ugeaviserne ophørte PostNord fra årsskiftet med at omdele, hvorefter der kun er én distributør af ugeaviser, hvilket smitter af både på prisen og kvaliteten.

De lokale mediers styrke er en stærk redaktionel dækning, og vilkårene herfor kan forbedres væsentligt, hvis der er politisk vilje hertil.

Folketinget besluttede, da det i 2013 vedtog den nye offentlighedslov, at der på baggrund af forsøg skulle fremsættes forslag om åbne postlister i alle landets kommuner. Dette forslag er flere gange blevet udskudt. Åbne postlister er et vigtigt redskab for journalister fra lokale medier. Her kan de blive opmærksomme på sager i den kommunale forvaltning, som kan have interesse for borgerne. Fremfor at være afhængige af kun at høre om de sager, som kommunen selv sætter fokus på.

”De lokale mediers styrke er en stærk redaktionel dækning, og vilkårene herfor kan forbedres væsentligt, hvis der er politisk vilje hertil.”

Mange lokale medier vil også gerne på deres webmedie bringe uddrag af debatter i kommunalbestyrelserne ved enten selv at optage fra debatterne på samme måde, som landsdækkende medier kan vise uddrag fra Folketingets debat, eller ved at få mulighed for at redigere i de optagelser, KommuneTV foretager i nogle kommuner.

Kommuner spænder ben

Som retstilstanden er i dag, er det kommunalbestyrelserne, der bestemmer, om der må optages og bringes uddrag af debatterne i kommunalbestyrelsen. En rundspørge har vist, at kun 32 kommuner tillader optagelser fra møderne. I en tid, hvor nettet fylder stadig mere i nyhedsdækningen, virker det urimeligt, at en kommunal debat mange steder alene kan dækkes gennem det skrevne ord. Folketinget må derfor gøre lovgivningen tidssvarende på dette område.

En udfordring for de lokale medier er også, at en del kommuner i stigende omfang selv begynder at udgive medier. Der er kommuner, der udgiver magasiner til alle kommu-

nens borgere eller til alle ældre borgere i kommunen - ikke alene med kommunal information, men også med livsstilsartikler og journalistiske artikler, som ligeså godt kunne stå i et af de lokale medier.

Det er en trussel mod nærdemokratiet, hvis kommunerne gennem deres skattefinansierede medieaktiviteter konkurrerer med de private lokale medier. Det gør det vanskeligere at udgive de medier, der er borgernes vagthund overfor kommunerne. Indenrigs- og økonomiminister Simon Emil Ammitzbøll-Bille har heldigvis bebudet, at han vil se på dette problem.

Husk på, at det er de lokale medier, som har afsløret kommunalt svigt i Rebild-sagen og skandaløse forhold i teknik- og miljøforvaltningen i Aarhus - eksempler på sager, der alene kom frem takket være journalistik formidlet i lokale medier.

Alternativet er kommunalt styret information til borgerne på kommunens præmisser. Og det har borgerne ingen interesse i. Det vil også svække interessen for det kommunale demokrati.

Det - sammen med kraftigt stigende distributionsomkostninger - er den største trussel mod fortsat udgivelse af redaktionelt stærke lokale ugeaviser, og dermed kan det også blive en trussel mod den lokale demokratiske debat og den lokale sammenhængskraft. ●

Christian Kierkegaard

Seniorkonsulent og redaktør, Danske Medier

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at medsende et vellignende portræt.
debatogetnavne@kommunen.dk

Kommuner

FURESØ

MF-afløser tager orlov fra byråd

Byrådsmedlem Øjvind Vils-holm (EL) bliver afløst i Fure-sø Byråd af førstesuppleant Helle Vallentin, når han skal overtage pladsen i Folketin-get efter Maria Reumert Gjer-ding. Hun blev i weekenden valgt til præsident for Dan-marks Naturfredningsfor-ening og forlader derfor poli-tik.

Med udsigt til folketings-valg senest næste år udtræ-der Øjvind Vilsholm ikke af byrådet, men nøjes med at tage orlov.

Han har været folketings-kandidat for Enhedslisten siden 2010, men stiller ikke op til næste folketingsvalg. Byrådsmedlem har han været, siden Furesø Kommu-ne blev dannet ved KV05, med undtagelse af en enkelt periode, idet Enhedslisten ikke opnåede valg ved KV09.

ASSENS

Udskiftning hos EL

Enhedslisten skifter ud i Assens, hvor Malene Rye må forlade sin plads i byrådet, da hun har besluttet at flytte til Rebild. I stedet tager Kaj Alstrup over, ligesom han også har overtaget Malene Ryes plads i Social- og Sund-hedsudvalget. Det er ikke før-ste gang, Malene Rye er årsag til udskiftning på pladserne i Assens Byråd. I 2013 gik hun således fra SF til Enhedslisten et halvt år inden kommunal-valget. Eks-politikeren vil ikke afvise, at hun en dag vil få mod på at gå ind i politik igen. Men først og fremmest skal hun nu falde på plads i sit nye liv i Rebild.

MIDDELFART

DF-spids og følge smutter efter intern ballade

Intern ballade i Dansk Folke-parti i Middelfart får Anni Tyrrestrup, partiets frontfi-gur i byrådet, til at forlade partiet. Hun fortsætter byrådsarbejdet som partiløs efter eget valg. Hun er i gang med sin tredje valgperiode og beholder som partiløs alle sine udvalgsposter, herunder posten som viceborgmester. Det sker, fordi Tyrrestrup og en gruppe andre 'gamle' DF'ere i kommunen er kom-met på kant med partiets andet byrådsmedlem, Steffen Daugaard, og visse dele af hans familie, der også er akti-ve i partiet. Derfor følger blandt andre Anton Peder-sen, der har været formand for DF i Middelfart i 14 år, i

hælene på Anni Tyrrestrup. Partiets byråds-kandidat ved seneste valg, Helle Nissen, forlader også DF og bliver i stedet medlem af Socialde-mokratiet.

På spørgsmålet, om Anni Tyrrestrup ikke i større grad burde have forsøgt at løse konflikten internt, er svaret, at hun ikke fik den nødven-dige opbakning hos Torben Nielsen, den lokale partifor-mand.

TØNDER

Økonomidirektør hentes fra egne rækker

55-årige Jenny Hansen bliver ny økonomichef hos Tønder Kommune. Hun afløser Anders Vindelbo, der efter et sygdomsforløb har ønsket at blive fritaget for ledelsesan-svar. Jenny Hansen, der i for-vejen er ansat som leder i kommunens økonomiske afdeling, var i 2016 i tre måne-der konstitueret som økono-michef, og har også siden januar i år været konstitueret som chef for kommunens økonomiske afdeling.

SKANDERBORG

Ny teknisk chef

Det bliver 44-årige Jonas Kroustrup, som skal overtage den nye chefstilling for tek-nik- og miljøområdet i Skan-derborg. Jonas Kroustrup har gennem de seneste 15 år haft ledelsesansvar i forskellige dele af den offentlige sektor. Senest stod han i Vejle i spid-sen for den bæredygtige byudvikling. Samtidig har han været en del af ledelsen på Teknologisk Institut og arbejdet som projektleder i Region Midtjylland. Jonas Kroustrup er uddannet kan-didat i Informationsviden-skab fra Aarhus Universitet, hvor har været tilknyttet som ekstern lektor en del år. Han tiltræder stillingen 1. maj.

RANDERS

Eks-borgmester bliver salgs- og marketingdirektør i energiselskab

I marts annoncerede den tid-ligere Randers-borgmester, Claus Omann Jensen (V), at han var færdig som spidskan-didat for Venstre. Dengang udtalte han, at han ville til-bage til erhvervslivet, og det står nu klart, at karrieren fort-sætter i det lokale energisel-skab Verdo som salgs- og mar-ketingdirektør. Claus Omann Jensen har de seneste fire år været bestyrelsesformand i virksomheden, hvor han slut-ter nu trods genvalg til repræ-sentantskabet i Verdo for ny-lig. Den nye stilling betyder ikke, at Claus Omann er fær-

”Vi skriver til dig, fordi vi gerne vil se dig til en samtale om, hvordan du bedst kan komme tilbage til din arbejdsplads, når dit helbred tillader det ...”

Indledning på et brev fra jobcentre til sygemeldte, der har scoret sprogpris for anti-kancellisprog. KMD Momentum.

FOTO: SØREN GYLLING / RITZAU

Radioforhandler blev stemmesluger

Egentlig er Jørn Pedersen uddannet radioforhandler. Han har arbejdet som butikschef, centerchef og salgschef. Og så er han tidligere kaptajn og chef for flyverhjemmeværnseskadrillen Trekanten.

Men, når han onsdag den 18. april går ind på rådhuset i Kolding for at fejre sin 50-års-fødselsdag, er det som borg-mester. Og som den Venstre-politiker i landet, der fik flest stemmer ved det seneste valg.

Han har været borgmester i Kolding

siden 2010, hvor han brød med 47 års socialdemokratisk styre. Siden 2014 har han været medlem af KL's besty-relse, og fra 2014 til konstitueringen sidste måned var han formand for KL's Teknik- og Miljøudvalg.

Efter at være blevet udlært som radioforhandler i 1988 blev Jørn Peder-sen tre år senere butikschef hos Bang & Olufsen i Kolding. Sidenhen blev han blandt andet ansat som citychef i Kolding City, salgschef hos Syddanske Medier, centerchef i Kolding Storcen-

ter og Area Manager i køkkenkæden Kvik.

Han har taget en bachelor i Diploma of Leadership og var under sin tid i hjemmeværnet en del af indsatsen under den fyrværkerikatastrofe, der i 2004 ramte Kolding-forstaden Seest.

Jørn Pedersen er gift, har tre børn og bruger blandt andet sin fritid på at gå på jagt, løbe og cykle.

thb

dig med politik. Den tidligere borgmester fortsætter ufor-trødet som menigt byråds-medlem for Venstre, men vil på nuværende tidspunkt ikke sige, om han genopstiller ved næste kommunalvalg.

ESBJERG

Digitaliserings- og IT-chef fra egen afdeling

Esbjerg har forfremmet Niels Pedersen til digitaliserings-og IT-chef med virkning fra 1. maj. Han afløser Jørgen Rosenskjold, der går på pen-sion. Ligesom sin forgænger er Niels Pedersen et kendt ansigt i Esbjerg, hvor han siden 2007 har arbejdet i Digi-talisering & It, senest som leder af Digitalisering. Niels Pedersen er 45 år og uddan-net cand.oecon. fra Odense Universitet i 2001. Han har derudover en diplomuddan-nelse i ledelse.

HØRSHOLM

Ansætter ny arbejdsmarkedschef

54-årige Peter Juul Andersen tiltræder 1. maj som arbejds-markedschef og forlader sin nuværende stilling som

manager i BDO Consulting, hvor hovedfokus har været på beskæftigelses- og integra-tionsområdet samt på økono-mistyring. Han har blandt andet også arbejdet som vice-direktør i Køge Kommunes Social- og Arbejdsmarkeds-forvaltning og siddet som økonomichef i Fødevaresty-relsen.

Peter Juul Andersen afløser tidligere arbejdsmarkedschef Allan Ludvigsen.

LEJRE

NY ERHVERVSCHEF

35-årige Nynne Friis erstatter 1. juni Thomas Hørdam i rol-len som Lejres erhvervschef. Nynne Friis har erfaring med rådgivning af virksomheder og iværksættere i landdistrik-ter. Hun kommer fra en stil-ling som sekretariats- og pro-gramleder hos LAG Midt-Nordvestsjælland.

LÆSØ

Borgmester sygemeldt

Dansk Folkepartis første borgmester i Danmark, Kar-sten Nielsen på Læsø, har overladt kæden til en afløser for en stund, da han har været sygemeldt siden udgangen af

marts. Han forventes at være sygemeldt mindst en måned. Afløseren bliver øens tidlige-re borgmester og nuværende viceborgmester Tobias Birch Johansen (V). Suppleant for Karsten Nielsen er Jette Bente Pedersen (DF).

REBILD

Fra kontorchef til ny direktør

Stillingen som direktør for Pleje og Omsorg samt Sund-hed, Kultur og Fritid overtage 1. maj af 51-årige Charlotte Larsen. Hun kommer fra en stilling som kontorchef i Regi-on Nordjylland og har mere end ti års ledererfaring, pri-mært indenfor sundhedsom-rådet. Charlotte Larsen aflø-ser Anne Krøjer, der i februar fik job i Vesthimmerlands Kommune som ny direktør for Sundheds- og Kulturfor-valtningen.

Organisationer

FOA

Højlund og Striib vil efterfølge Kristensen

Når Dennis Kristensen takker af som formand for FOA, dyster Nanna Højlund og Mona Striib om at blive for-bundsformand. FOA's 598 delegerede afgør, hvem der skal være ny forbundsfor-mand, når de mødes 25. april til FOA's ekstraordinære kong-res i Odense Congress Cen-ter. Ved samme lejlighed tak-ker nuværende forbundsfor-mand Dennis Kristensen af efter snart 16 år på posten.

RITZAUS BUREAU

Herning-direktør ny formand

Formanden for Ritzaus Bureau siden 2007, Erik Bjerager, afløses af Alex Niel-sen, der er chefredaktør og administrerende direktør for Herning Folkeblad/Mediehu-sene Midtjylland. Erik Bjerager har valgt at stoppe efter 17 år som medlem af bestyrelsen for Ritzaus Bureau, heraf 11 år som for-

9.095

flere medlemmer har DGI's og DIF's idrætsforeninger fået det seneste år. Heraf er 7.822 kvinder. Det samlede medlemstal nu ligger på 2.230.856 fordelt på 11.479 foreninger.

Kilde: Danmarks Idrætsforbund.

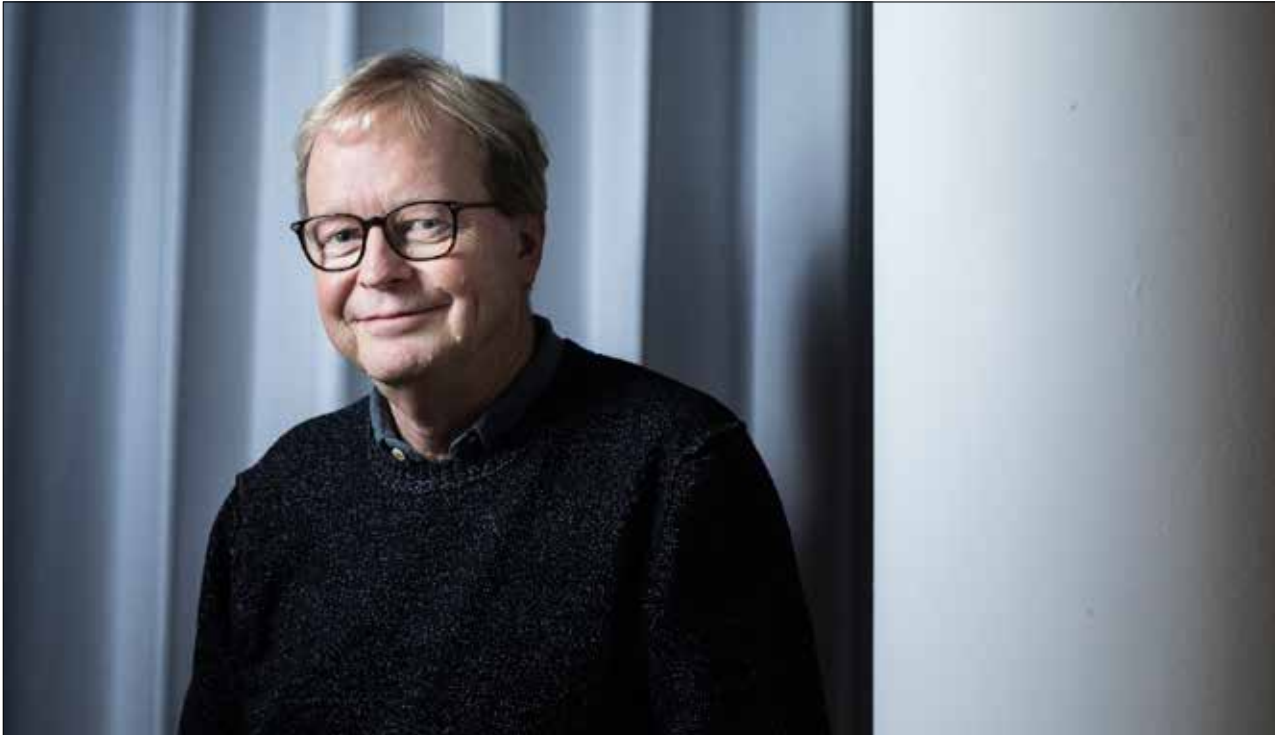

FOTO: SØREN GYLLING / RITZAU

OL-guld, ridderkors og borgmesterkæder

På rådhuset i Viborg sidder en mand, der har lidt af hvert på sit CV. Han er forfatter, foredragsholder og tidligere sportschef. Han er OL-guldvinder, VM-guldvinder og EM-guldvinder. Han er Ridder af Dannebrog og født i Tunesien. Og så er han borgmester i en håndboldby.

Fredag den 13. april fylder Viborgs Venstre-borgmester, den tidligere håndboldtræner Ulrik Wilbek, 60 år. Han blev valgt til borgmester i 2017

efter 16 år væk fra kommunalpolitik. Første gang, Ulrik Wilbek blev medlem af byrådet i Viborg, var i 1998, hvor han også blev socialudvalgsformand.

Gennem 1990'erne og frem mod 2010'erne var han kendt som landsholdstræneren med det iltre temperament og de røde kinder, der ofte løb og hoppede ned langs sidelinjen. Han førte først kvinde- og dernæst herrelandsholdet i håndbold frem til talrige slutrundtriumfer.

Efter mere end 20 år i håndbold afsluttede han sin sportskarriere i 2016, hvor han stoppede som sportschef i Dansk Håndbold Forbund efter intern uro. Kort efter stillede han op som spidskandidat for Venstre i Viborg.

Ulrik Wilbek har siden marts været næstformand i KL's Socialudvalg.

thb

mand. Alex Nielsen, 60 år, har siden 2002 været chefredaktør og administrerende direktør på Herning Folkeblad, der efter opkøbet af Midtjyllands Avis, nu hedder Mediehusene Midtjylland. Alex Nielsen har en række bestyrelsesposter og har siden 2016 været medlem af Ritzaus bestyrelse.

Erik Bjeragers plads i bestyrelsen blev overtaget af administrerende direktør Stine Kendal fra Information.

MOVIA

Kirsten Jensen afløser Thomas Gyldal som formand

Efter godt fire år som formand for Movias bestyrelse overdrager borgmesteren i Herlev, Thomas Gyldal Petersen (S), posten til sin borgmesterkollega fra Hillerød, Kirsten Jensen (S). Formandskiftet er aftalt og gennemføres formelt på et ordinært bestyrelsesmøde i april.

Thomas Gyldal træder ud af Movias bestyrelse, men fortsætter som medlem af repræsentantskabet. Formandskiftet kommer efter, at Thomas Gyldal Petersen blev

valgt ind i KL's bestyrelse og blev formand for KL's Børne- og Undervisningsudvalg.

DJØF

Offentlige chefer får ny formand - og leverer én til Djøf

De godt 7.000 medlemmer af Djøfs forening for Offentlige Chefer har skiftet formand. Morten Bæk, direktør i Energistyrelsen, afløser Henning Thiesen, nyvalgt formand for alle Djøfs 92.000 medlemmer. Henning Thiesen afløser Lisa Herold Ferbing, som træder af efter seks år på formandsposten. Han har været formand for Djøfs Offentlige Chefer 2012-2018, direktør for Beredskabsstyrelsen og desuden blandt andet politidirektør i Københavns Vestegns Politi, vicepolitimester i PET og statsadvokat for Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Fødselsdage

13. APRIL

50 år

EU-kommissær, tidl. minister Margrethe Vestager (R), 50 år.

60 år

Viborg-borgmester Ulrik Wilbek (V), 60 år.

15. APRIL

70 år

Tidl. Hvidovre-borgmester Britta Christensen (S), 70 år.

75 ÅR

Tidl. EU-kommissær Mariann Fischer Boel (V), 75 år.

18. APRIL

50 år

Kolding-borgmester Jørn Pedersen (S), 50 år.

19. APRIL

40 år

Folketingsmedlem Merete Dea Larsen (DF), 40 år.

22. APRIL

40 år

Folketingsmedlem, tidl. minister Ida Auken (R), 40 år.

12. MAJ

40 år

Medlem af Folketinget Jens Joel (S), 40 år.

13. MAJ

80 år

Tidl. direktør for AKF, Anvendt Kommunal Forskning, Nils Groes, 80 år.

14. MAJ

75 år

Tidl. regionsrådsformand, amtsborgmester og formand for Amtsrådsforeningen Kristian Ebbensgaard (V), 75 år.

15. MAJ

80 år

Tidl. Ballerup-borgmester Ove E. Dalsgaard (S), 80 år. ●

DKNYT

dknyt er først med den seneste udvikling på den kommunal- og landspolitiske dagsorden. Bestil et gratis prøveabonnement på www.dknyt.dk eller ring 46 35 33 43.

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

Brug proceskonsulenter med topledererfaring. Den erfaring har vi! Tlf. 7022 0272 www.hcvestergaard.dk

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Dorte Toft. Nasty Woman

'Det apolitiske dyr' er en uddøende art

Gad vide, hvor mange apolitiske 'dyr' der er tilbage i det danske? Vist relativt få. Hvad der siges, skrives og vedtages fra politisk hold, gør det umuligt at tro på, at fremtiden kan overlades til de folkevalgte, blot man har gjort sin borgerpligt og stemt.

Men hvad stiller vi op, alle os, der har smidt den apolitiske ham, og som skræmmes væk fra politik grundet det groteske reality show, hvor alle midler tages i brug lige fra skammelige stråmænd til konkrete løgne?

Vi ved, hvilken type politikere medierne tænder mest på, så det nytter ikke meget, at der er politikere, der undlader at deltage i showet. Ude af øje er ude af sind, og det ved også partiernes ungdomsafdelinger.

Borgerforslag betegnet som plat

Den nye mulighed for, at borgere selv kan stille forslag til vedtagelse i Folketinget, hvis 50.000 har skrevet under, gør næppe en forskel. Som et socialdemokratisk folketingsmedlem ytrede i relation til det første borgerforslag, der kom op i Folketinget: '50.000 underskrifter beslutter ikke noget. Det gør kun 90 mandater.'

Det forslag var et forsøg på at afskaffe det såkaldte uddannelsesloft, og forslaget blev stemt ned. Et andet kaldtes 'pjat' af en minister fra Venstre. Det går på at erstatte ministerpension med den form for arbejdsmarkeds-pension, som andre offentligt ansatte har.

Christiansborg synes at være sig selv nok. For selv når opinionsmålinger viser, at en majoritet i befolkningen er imod, hvad der er flertal for i Folketinget, lyttes der ikke. Det bidrager til at øge mystikken, for politikerne holder sig jo ikke tilbage fra at lovgive ud fra enkeltsager som ren symbolpolitik.

Når oveni kommer, at politikerne forsvarer egne ulovligheder, heriblandt teleovervågning af borgere, eroderer respekten for folkestyret yderligere.

Er der noget, som vælgere fra rød og blå fløj i dag er enige om, så er det, at partier ikke er, hvad de har været. Stadig flere vælgere erklærer sig da også politisk hjemløse.

Det tomme løfte

Kan vi sætte vores lid til ungdommen? Nej. Et kig på de politiske ungdomsorganisationer maner ikke til optimisme og det på trods af, at ni af dem for blot et år siden sammen gik 'til kamp mod politikerleden'.

De unge skrev under på et såkaldt politikerløfte, der skulle højne standarden inspireret af det løfte, som nyuddannede læger aflægger. Løftet bestod af syv punkter, hvoraf et punkt lyder således: 'Jeg vil gå forrest i kampen for en respektfuld og saglig debat, som giver plads til, at alle kan deltage.'

'Respektfuld og saglig debat!' Smuk moral, som CPH:Dox ville sikre videodokumentation af, finansieret af Nordeafonden. Der var endda voksenpolitikere, der foreslog, at nyvalgte til Folketinget skulle forpligtes til at skrive under på løftet.

Men løftet raller. Dobbeltmoralen har for længst stukket sit grimme fjæs frem. Senest var det en KU-lokalafdelings hån mod 750.000 offentligt ansatte, der illustreret med en hval promoverede teksten: 'Med en vægt på 2700 kilo er blåhvalens unger verdens største babyer. Hvis man ellers ser bort fra de offentligt ansatte, der kun vil have mere i løn og ikke skattelettelse'.

Simon Spies-mantraet

De unge lærer af, hvad der giver de ældre succes, og det er i vidt omfang, hvad salig Simon Spies havde som mantra: Enhver omtale gavner - selv den dårlige. De unge overgår tilmed

Hængt ud som forvoksede babyer. Det var ikke samtlige 750.000 offentligt ansatte, men deres organisationer, Konservativ Ungdom, langede ud efter med hval-kampagnen, har KU siden præciseret. Billedet stammer fra OK-demonstrationen i Aarhus 22. marts.

Foto: Helle Arensbak / Ritzau Scanpix

de voksne i provokationer som led i deres markedsføring, og der sniffes til både racisme og kvindeforagt.

Voksenpolitikkerne nyder selvfølgelig oftest godt af de unges provokationer. Da KU for nylig krævede, at Kulturministeriet skal nedlægges og statens kulturstøtte skal fjernes, fik den konservative kulturordfører således mikrofondt i medierne til at fortælle, hvor meget kultur betyder netop for De Konservative.

Og hver gang VU går ud og kræver monarkiet afskaffet, får voksenpolitikkerne mulighed til at fortælle, hvor højt Venstre sætter Dronning Margrethe, og det kan vælgerbasen lide.

Der ses selvfølgelig også masser af enighed mellem unge og gamle. Når en i DF-ledelsen kalder Obama for 'neger' og partiformanden blåstempler det, følger DF's ungdom naturligvis trop. På Folkemødet i 2016 skete det med en sang om, at Obama er en talentløs neger.

På den yderste venstrefløj ses ikke helt samme harmoni mellem de voksne og de unge, så slagkraften i samarbejdet synes mindre - i hvert fald for mig. Internt i hver af de to aldersgrupper har der da også historisk set været masser af splittelse, ligesom man på tværs af voksne og unge ser åben uenighed om visse ting, herunder hvilke midler der kan anvendes for at få elimineret kapitalismen og realiseret revolutionen.

Facebook fodrer bæstet

For unge som gamle politikere er Facebook blevet gaven, der bliver ved med at give. Nok ses der en vis politisk kritik af Facebook, blandt andet i relation til skatteunddragelse og påvirkning af valg, men politikerne ville

"Livet på Christiansborg har længe øget politikerleden, og ungdomspolitikere bidrager trods løfte om det modsatte. Senest slog en KU-afdeling til med et groft angreb på 750.000 offentligt ansatte. Det positive er, at flere mennesker nu ytrer sig om politik. Desværre uden at gøre en forskel."

ikke være det foruden. Facebook er hånden, der fodrer bæstet - den perfekte platform for den 'spot, hån og latterliggørelse', som politikere tildeler dem, de er uenige med, om det så er politiske modstandere eller borgere.

Samtidig presses medierne så meget økonomisk af både Facebook og Google, at de i deres popularitetsjagt har øget antallet af opinions-sider og brølene på disse, så nåleøjet, som også politikerindlæg skal passere igennem, er blevet større. Redaktionelt laves der desuden noget, medierne betegner som journalistik, men som blot er klippe-klistren fra politiker-nes 'presmeddelelser' på Facebook og Twitter.

En gang fulgte jeg flere politikere på tværs af hele spektret på de sociale medier i et forsøg på at orientere mig indenfor flere bobler end min egen ret så ubestemmelige. Men jeg gider ikke 'how low can you go'. I dag følger jeg kun en håndfuld, og det er helt på tværs af farveskalaen - præget af, at netop den håndfuld synes at være de eneste blandt de 179 i Folketinget, der fatter noget om teknologiens gennemgribende betydning for samfundet på godt og ondt.

Jeg har dog observeret én politiker, som på de sociale medier konsekvent synes at leve op til det såkaldte politikerløfte, der skulle begrænse politikerleden. Han kommunikerer på konstruktiv vis, men han genopstiller heller ikke.